

แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน
ไร้สัญชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาญจนบุรี

นางสาวซัชชฌาณีนุชา ขวาลปัญญาวงศ์
รหัสนักศึกษา 6317500008

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม
ปีการศึกษา 2566
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสยาม

Guidelines for Developing Student Support System for Stateless
Students in Schools Under the Primary Educational Service Area
Office, Kanchanaburi.

Miss Chachachaneeya Chawanpanyawong
Student ID: 6317500008

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Leadership and
Innovation in Educational Administration
Graduate School Siam University
Academic Year 2023
Copyright by Siam University

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน
ไร้สัญชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาญจนบุรี

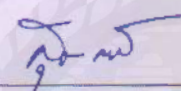
นามผู้วิจัย นางสาวชัชฌาณีนุชา ขวาลปัญญาวงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นลินี สุดเสวต ที่ปรึกษาหลัก

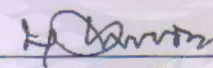
บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการ
การบริหารการศึกษา

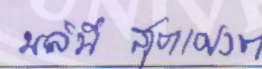

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง)

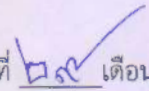
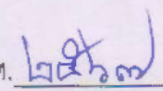
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลเรือดรีหึงสุภัทรา เอื้อวงศ์)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เนรยอด)

กรรมการ/ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.นลินี สุดเสวต)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ.

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียน
ไร้สัญชาติของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาญจนบุรี

โดย : นางสาวชัชฌาณิญา ขวาลปัญญาวงศ์

ชื่อปริญญาโท : ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : ภาวะผู้นำและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

น.ล. นิลี สุตเศรษฐ
(ดร.นิลี สุตเศรษฐ)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี และ 2. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารครูผู้ดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น จำนวน 408 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1.แบบสอบถามสภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ และ 2.แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ด้านการศึกษาภาพรวมมีปัญหายุอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.66) มีปัญหายอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.47) ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.65) ด้านตัวนักเรียนและครอบครัว ภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47$, S.D. = 0.61) มีปัญหายอยู่ในระดับมากที่สุดคือ หนีอยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก ($\bar{x} = 4.85$, S.D. = 0.36) เข้าเรียนตอนอายุมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ ($\bar{x} = 4.74$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ 2. แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติในด้านการศึกษา ได้แก่ 1.สร้างการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน 2.การบริหารงานขององค์กรของรัฐในระดับนโยบาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะต้องให้ความเสมอภาคกับนักเรียนไร้สัญชาติโดยเท่าเทียม 3. โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานของครูหรือบุคลากรที่ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานมากขึ้น ด้านตัวนักเรียนและครอบครัว แนวทางการพัฒนา 1.แนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนอาจจะใช้วิธีการเก็บสถิติการมาโรงเรียน มีกิจกรรมการไปพบนักเรียนและผู้ปกครอง โดยใช้ล่ามอาสา 2.โรงเรียนควรมี

กิจกรรมที่สร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษา
3. โรงเรียนต้องสร้างความเข้าใจของการอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม ที่นักเรียน
ปกติควรแสดงต่อนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ

คำสำคัญ: นักเรียนไร้สัญชาติ, ระบบดูแลช่วยเหลือ, เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา, กาญจนบุรี

Abstract

Title : Guidelines for Developing Student Support System for
Stateless Students in Schools under the Primary Educational
Service Area Office, Kanchanaburi

Researcher : Miss Chachachaneeya Chawanpanyawong

Degree : Master of Education

Major : Leadership and Innovation in Educational Administration

Advisor

Nalinee S.

(Dr.Nalinee Sutsavade, Ph.D.)

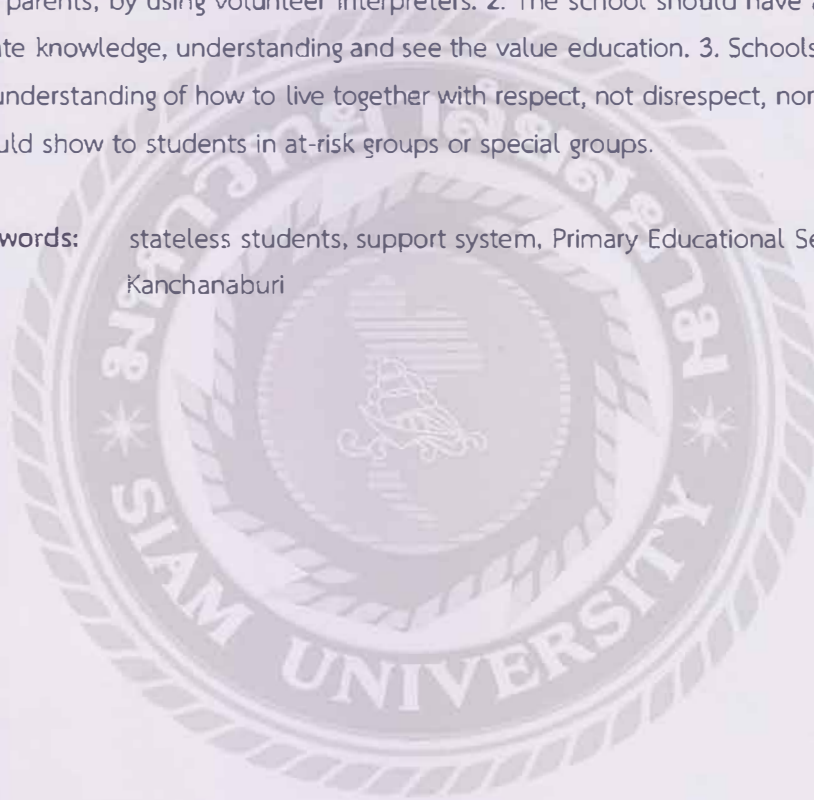
This research has two objectives: 1. to study the problem situation of stateless students in schools under the Primary Educational Service Area Office, Kanchanaburi, and 2. to present guidelines for developing student support system for Stateless Students in Schools under The Primary Educational Service Area Office, Kanchanaburi. The sample group was purposefully selected, including administrators, teachers taking care of students and classroom teachers. Number of people: 408 people. The tools used in this research include: 1. a questionnaire about the problems of stateless students; and 2. a structured interview form. Statistics used in data analysis are frequency, percentage, Mean, standard deviation, and content analysis.

The research results found that:

1. Problems in stateless student groups In the overall education aspect, there were Problems at a high level ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.66). The problem at the highest level was the lack of opportunities for further education at a higher level ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.47). No money to buy textbooks, clothes, food, and transportation ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.65) On the student and family sides Overall, there are problems at a high level ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.61). There are problems at the highest level. Living far away makes traveling to study difficult ($\bar{X}$ = 4.85, S.D. = 0.36). Entering school at an age older than the specified age. and had to drop out due to various problems ($\bar{X}$ = 4.74, S.D. = 0.44), respectively.

2. Guidelines for developing student support system for stateless students in schools. 2.1 The aspect of education 1. Creating participation from relevant agencies, both public and private. 2. The management of government organizations at the policy level. The Educational Service Area Office must be equal to the equality given to stateless students. 3. Schools or related agencies, the work skills of teachers or personnel in charge of the stateless student assistance system should be promoted to increase their knowledge and ability to do their jobs. 2.2 The aspect of student and family sides Development guidelines: 1. Operational guidelines Schools may use methods to collect school attendance statistics. There are activities to meet students and parents, by using volunteer interpreters. 2. The school should have activities that create knowledge, understanding and see the value education. 3. Schools must create an understanding of how to live together with respect, not disrespect, normal students should show to students in at-risk groups or special groups.

Keywords: stateless students, support system, Primary Educational Service Area, Kanchanaburi

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จเป็นอย่างยิ่งจาก ดร.นลินี สุตเศวต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการแก้ไข และแนะนำด้วยดีตลอดมา ผศ.ดร. พล.ร.ต.หญิงสุภัทรา เอื้อวงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.ปองสิน วิเศษศิริ และ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก และ รศ.ดร.บุญมี เณรยอด กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน ที่กรุณาช่วยเหลือ แนะนำ ในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เติมเต็มวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 2 ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยทดลองเก็บข้อมูลกับบุคลากรในโรงเรียนของท่าน เพื่อพัฒนาเครื่องมือวิจัย และขอขอบพระคุณผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี ทั้ง 4 เขต ที่กรุณาให้ข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม และ คณาจารย์ พิเศษทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ เพื่อสร้างปัญญาให้กับผู้วิจัย

คุณค่าอันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบไว้เพื่อทดแทนคุณบิดา มารดา ครอบครัว และผู้มีอุปการะทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์งานวิชาการ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคม

นางสาวชัชฌาณีนญา ขวาลปัญญาวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์งานวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ของการวิจัย	9
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
นักเรียนไร้สัญชาติ	11
ความหมายของนักเรียนไร้สัญชาติ	11
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติในประเทศไทย	12
ปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ	18
การจัดการศึกษากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนใน	
จังหวัดกาญจนบุรี	24
บริบทของจังหวัดกาญจนบุรี	24
ข้อมูลโรงเรียน และนักเรียนไร้สัญชาติแยกตามเขตของ	
จังหวัดกาญจนบุรี	25
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	28
แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	28
ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	29
ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	31
วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือ	32
กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	33
ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือ	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3. วิธีดำเนินการวิจัย	53
ขั้นตอนการวิจัย	53
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	53
การสร้างเครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือ	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้ชาติของโรงเรียนใน	58
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี	
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
ตอนที่ 2 สภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้ชาติของโรงเรียนใน	
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี	60
ตอนที่ 3 ปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนไร้สัญชาติจาก	
แบบสอบถามปลายเปิด	61
ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทาง	
การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียน	
ไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
ประถมศึกษา กาญจนบุรี	62
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	88
สรุปผลการวิจัย	88
ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้	
สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	
ประถมศึกษา กาญจนบุรี	88
ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหา	
แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่ม	
นักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่	
การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี	90
สรุปผลแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
สำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัด	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี	113
แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่ม	
นักเรียนไร้สัญชาติ	114

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
อภิปรายผล	115
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	118
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	118
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	127
ภาคผนวก ก	128
ภาคผนวก ข	133
ภาคผนวก ค	138
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	145

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	จำนวนสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา และบุคลากร ปีการศึกษา 2564 กาญจนบุรีจำแนกตามหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)	25
2.2	ข้อมูลจำนวนนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามประเภทการศึกษาและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)	26
2.3	ข้อมูลจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2564 กาญจนบุรี จำแนกตามสัญชาติ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)	27
2.4	ข้อมูลจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564 กาญจนบุรี จำแนกตามประเภทสายงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)	27
2.5	กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	34
4.1	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	59
4.2	แสดงสภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้ชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี	60
4.3	ผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี	83
5.1	สรุปผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี	109

สารบัญภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2	กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	36

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (2545: 5-7) มาตราที่ 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตราที่ 9 การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ 1) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ 2) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา 4) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาต่อเนื่อง 5) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา 6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น และมาตราที่ 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2546 เป็นผลจากที่กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับโครงสร้างการบริหารราชการเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงถือเป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ มีความมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คือ จัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้าถึงโอกาส ความเสมอภาค และได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคตที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ จัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพนั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559: 1-2) กล่าวว่า เด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาและสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคมทำให้มีพฤติกรรมแตกต่างกันไปจากเด็กและเยาวชนในอดีต แม้ว่าผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และผู้ที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนจะใช้ความรัก ความปรารถนาดีอย่างมากมาเพียงใดก็ตาม ก็ไม่อาจพิทักษ์

ปกป้อง และคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้ปลอดภัย หรือมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวังได้ จากการประมวลสถิติข้อมูลสถานการณ์เด็กและเยาวชนของหน่วยงานต่างๆ พบว่า เด็กและเยาวชนทั้งที่เป็นนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอื่นๆ ส่วนหนึ่งก็มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหาและข้อขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท เข้าถึงสารเสพติดได้ง่าย ขาดหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจไม่เห็นความสำคัญของหลักศาสนา ค่านิยมความเป็นไทย ความสัมพันธ์กับคนในครอบครัวค่อนข้างเปราะบาง ติดเพื่อน ติดสื่อ และให้ความสัมพันธ์กับวัตถุมากกว่าความมีคุณธรรมน้ำใจ และยังพบปัญหาของการจัดการศึกษาในกลุ่มเด็กด้อยโอกาสที่อยู่ในวัยเรียน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ที่อยู่ตามชายขอบ ระบบสาธารณูปโภคยังเข้าไปไม่ถึงชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ผู้ปกครองมีอาชีพเก็บของป่าขาย เด็กกลุ่มนี้จึงยังขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา และมีโอกาสสูงที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษาได้ง่าย การศึกษาที่ดีจะเป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยเหลือเด็กกลุ่มนี้ได้ เพราะการศึกษาจะเป็นสิ่งที่เด็กไร้สัญชาติพึงได้รับตามสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน การมีความรู้จะช่วยให้พวกเขาสามารถเอาชนะความยากจนโดยมีสร้างอาชีพที่มั่นคงในอนาคต

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียนในปัจจุบัน พบว่ามีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อันเนื่องมาจากปัญหาที่เกี่ยวข้องในหลายมิติ อาทิ สภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ ความเจริญทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว การแข่งขันในมิติต่างๆ ที่มามากในสังคม เป็นต้น ทั้งนี้ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ คือ การพัฒนาเยาวชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและเป็นผู้ที่จะพาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจในระยะยาวอย่างยั่งยืน (UNICEF, 2019) จึงสามารถกล่าวได้ว่าเด็กและเยาวชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ตามสถานการณ์ข้างต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนจึงต้องมีการดูแลและคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และจากการสำรวจสถิติของสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชนพบว่า มีนักเรียนด้อยโอกาสอยู่ในประเทศไทย จำนวน 4,892,063 คน หมายถึง ประชากรเด็กด้อยโอกาสนับเป็น 1 ใน 3 ของประชากรเด็กที่อายุตั้งแต่ 0-18 ปี (อมรรวิษฐ์ นาครทรรพ, 2557) นอกจากนี้มีข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งได้ทำการสำรวจสำมะโนประชากรและเคหะ ในปี พ.ศ.2553 ที่พบว่ามีเด็กอายุระหว่าง 6-17 ปีที่อยู่ประเทศไทยจำนวนมากถึง 510,600 คน ซึ่งอยู่ในวัยเรียนแต่ไม่มีสัญชาติ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 10.44 ของเด็กด้อยโอกาส ซึ่งเด็กเหล่านี้มีโอกาสตกเป็นเหยื่อของสังคม อาทิ แรงงานเด็ก การค้ามนุษย์ การค้าประเวณี ปัญหาอาชญากร ฯลฯ

สำหรับปัญหาทางการจัดการศึกษาที่พบอีกประการหนึ่ง คือ การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเด็กด้อยโอกาสที่อยู่ในวัยเรียน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติที่อยู่ตามชายขอบ การเดินทางยากลำบากผู้ปกครองมีรายได้ต่ำ ส่วนใหญ่มีอาชีพเก็บของป่าขาย เนื่องจากที่อยู่อาศัยห่างไกลการสาธารณูปโภคจึงยังเข้าไปไม่ถึงชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ จึงส่งผลให้นักเรียนไร้สัญชาติขาดอาหารที่ถูกสุขลักษณะทำให้มีภาวะทุพโภชนาการสูง อีกกลุ่มจะเป็นนักเรียนที่ต้องอพยพย้ายตามผู้ปกครองที่นายจ้างจ้างงานทำให้ไม่มีที่อยู่อาศัยที่แน่นอน ส่งผลให้เด็กกลุ่มนี้ขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่ต่อเนื่อง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไร้สัญชาติกลุ่มนี้หลุดออกจากระบบการศึกษาได้ง่าย ซึ่งการศึกษาคือกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ เพราะ

การศึกษาจะเอาชนะความยากจน โดยการสร้างอาชีพที่มั่นคง การสร้างสุขลักษณะ การเข้าถึงแหล่งอาหาร และจะช่วยกำจัดภาวะทุพโภชนาการ รวมทั้งการสาธารณสุขที่สิทธิมนุษยชนพื้นฐานพึงได้รับ (นิติพล คงสมบูรณ์, 2559) ดังนั้น สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้กับกลุ่มเด็กไร้สัญชาติกลุ่มนี้ จึงต้องมีความเข้าใจและต้องดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างโอกาสแห่งความเท่าเทียมทางการศึกษาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (เสกชาติ วินิตกฤษฎา, 2565) กลไกสำคัญของสถานศึกษาในการช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติอย่างเป็นระบบ คือ การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มนักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติในสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนทุกคนในสถานศึกษา ได้รับการศึกษาที่เป็นไปตามสิทธิที่กำหนด สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือประกอบอาชีพได้ ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะต้องให้ความช่วยเหลือกับนักเรียนไร้สัญชาติที่อยู่ในสถานศึกษา เพื่อให้พวกเขาศึกษาได้สำเร็จตามหลักสูตรโดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับที่รัฐบาลกำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากสถานศึกษามีแนวทางการช่วยเหลือผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นผู้ใช้บริการ จะช่วยยกระดับการช่วยเหลือเด็กไร้สัญชาติเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพ และช่วยให้กลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติเหล่านี้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สุภาพร ขาวสวน, 2563)

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่ติดกับชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน ที่มีกลุ่มผู้ปกครองและเด็กไร้สัญชาติอาศัยอยู่บริเวณชายขอบเป็นจำนวนมาก รวมทั้งกลุ่มที่ผู้ปกครองลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยผิดกฎหมาย ส่งผลให้โรงเรียนส่วนใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีต้องรองรับเด็กไร้สัญชาติกลุ่มนี้เข้ามาศึกษาในระบบการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลไทย จากข้อมูลการวิจัยของนิติพล คงสมบูรณ์ (2559) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติ ในประเทศไทย การศึกษาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงและสภาพสังคมที่มีการแข่งขันสูง อีกทั้งประชากรที่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ย่อมมีโอกาสทางสังคมมากกว่าประชากรที่ไม่ได้รับการศึกษา และประชากรที่ได้รับการศึกษาย่อม ไม่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิด้านต่างๆ รัฐบาลไทยจึงได้มีการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่คนไร้รัฐไร้สัญชาติ เพราะการศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาร่างกายและสติปัญญาของมนุษย์ อันจะทำให้มนุษย์ตระหนักถึง สิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสิทธิการศึกษา และสิทธิของ คนไร้รัฐไร้สัญชาติ ที่ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันของคนทุกคน ดังจะเห็นได้จากกฎหมายระหว่างประเทศด้าน สิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยลงนามผูกพันเป็นภาคีได้บัญญัติรับรองสิทธิการศึกษาให้แก่บุคคลทุกคนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างใดๆ อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติยังคงพบปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติใน 2 ประการ ได้แก่ 1. ปัญหาทางกฎหมายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติ และ 2. ปัญหาการดำเนินการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติ ซึ่งปัญหาทั้งสองส่วนนี้ต่างส่งผลกระทบต่อการรับรองสิทธิการศึกษาของเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติ ได้แก่ สิทธิในการเข้ารับบริการการศึกษา สิทธิในการได้รับการ อุดหนุนในการศึกษา สิทธิระหว่างการศึกษา และสิทธิประโยชน์จากการศึกษา ที่ไม่สอดคล้องกับแนวความคิด ด้านสิทธิการศึกษา สิทธิเด็ก และ

สิทธิของคนไร้รัฐไร้สัญชาติที่ควรจะเป็นนั้น โดยโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะต้องจัดการศึกษาให้กับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ตามหลักของกฎหมายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติที่เป็นสิทธิมนุษยชนพื้นฐาน ที่เด็กไร้สัญชาติในประเทศไทยต้องได้รับสิทธินี้ ที่สอดคล้องกับการศึกษาของรักชนก มาไพศาลกิจ(2563) ที่ได้ศึกษาการเข้าถึงบริการด้านการศึกษานักเรียนไร้สัญชาติ ที่นำเสนอประเด็นที่เป็นปัญหาไม่น้อยและมีมาอย่างยาวนานคือ การขาดโอกาสในการศึกษาของชาติพันธุ์ไร้สัญชาติ คนไร้สัญชาติยังมีข้อจำกัดหลายด้านทั้งด้านสิทธิการศึกษาในทางปฏิบัติหลายโรงเรียน ยังไม่ให้ความเชื่อถือกับชาติพันธุ์ไร้สัญชาติเป็นอย่างมาก เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในภายหลัง จึงไม่เสี่ยงให้คนเหล่านี้เข้าสู่ระบบการศึกษา เด็กชาติพันธุ์ไร้สัญชาติเหล่านี้จึงขาดที่พึ่งพิงในการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้เพิ่มขึ้น กลายเป็นเด็กชาติพันธุ์ต้องกลับมาใช้ชีวิตชีวิตเช่นเดิม กฎหมายที่ ประเทศไทยได้ประกาศไว้อย่างชัดเจนในเรื่องการศึกษาเพื่อคนทั้งมวลมวลหรือ Education for all นอกจากนี้ประเทศไทยยังเป็นผู้นำในกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีศักยภาพในการที่จะช่วยเหลือประเทศเหล่านี้ทั้งในเรื่องนวัตกรรมและในเรื่องทรัพยากร และที่สำคัญประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียนที่มีตลาดแรงงานขนาดใหญ่ จึงทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ดังนั้น หากจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้กับเด็กไร้สัญชาติจะทำให้ให้เด็ก ๆ เหล่านี้สามารถพึ่งพิงตนเองและไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ หรือต้องตกเป็นเหยื่อของการใช้ แรงงานเด็ก แม้ว่าเด็กไร้สัญชาติเหล่านี้จำนวนมากจะติดตามผู้ปกครองเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย แต่ไม่ได้เป็นเหตุผลว่าเด็กเหล่านี้จะถูกใช้เหตุผลนี้ ในการกีดกันไม่ให้พวกเขาเข้าถึงระบบการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์กับอนาคตของเขาได้ (แพทริค เครินส์, 2558)

จากข้อมูลที่น่าเสนอที่ยังพบปัญหาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้กับนักเรียนไร้สัญชาติเมื่อสถานศึกษารับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติเข้าระบบการศึกษาแล้ว ยังพบว่า นักเรียนไร้สัญชาติต้องออกกลางคัน เรียนไม่จบตามหลักสูตร ขาดงบประมาณสนับสนุนการเรียน มีปัญหาครอบครัวและอื่นๆ ทำให้สถานศึกษาต้องประสบปัญหาด้านการบริหารจัดการโดยเฉพาะจำนวนนักเรียนไร้สัญชาติที่ออกกลางคัน ซึ่งกลไกสำคัญในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาคือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการในการดูแลและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อจะได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในสถานศึกษา สามารถศึกษาได้สำเร็จตามหลักสูตร สามารถมีความรู้ขั้นพื้นฐานที่จะนำไปประกอบอาชีพได้ เพื่อนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั้น

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าการศึกษาปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นสภาพจริงในปัจจุบันของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ที่มีนักเรียนไร้สัญชาติอยู่ในระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นจำนวนมากนั้นมีปัญหาด้านใดมากที่สุด และนำข้อมูลปัญหาที่พบไปสู่การเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เป็นจริงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ที่มีทั้งโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็กที่อาจจะประสบปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติที่หลากหลาย ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถจะได้นำไปปรับใช้เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มไร้

สัญญาดีให้เหมาะสมต่อไป ทั้งขั้นตอนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติที่เหมาะสม การบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา การให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง สร้างการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ที่จะได้นำปัญหาจากการวิจัยไปหาแนวทางในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติเหล่านี้เพื่อให้พวกเขาได้เรียนและสำเร็จการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังมีประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้รับการทำงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี อยู่ในระดับใด
2. แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยจะศึกษาสภาพปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ และนำข้อมูลที่ได้ไปหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี โดยมีขั้นตอนการศึกษาวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ที่ เป็นปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ ไปหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี

2. ขอบเขตด้านกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

2.1 กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 210 โรงกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวน 136 โรงเรียน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจะใช้เป็นการเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรองผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน และ ครูประจำชั้นจำนวน 1 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 408 คน

ขั้นตอนที่ 2

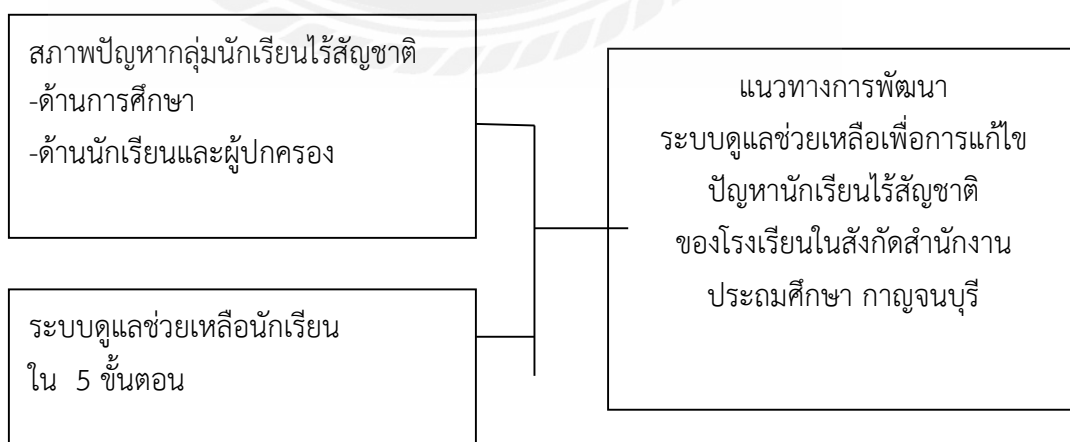
กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยที่เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างข้อคำถาม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นผู้ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติจากผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี รวมจำนวน 9 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่เป้าหมาย โรงเรียนที่มีกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ สังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี

4. ขอบเขตด้านช่วงเวลาการศึกษา ปีการศึกษา 2566

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา วิเคราะห์ แนวคิด หลักการและข้อมูลที่เกี่ยวข้องสภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี จึงนำเสนอกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1. กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักเรียนไร้สัญชาติ หมายถึง นักเรียนไร้สัญชาติที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรของรัฐบาลไทยหรือของรัฐบาลประเทศใดๆ โดยเป็นเด็กที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนในระบบเนื่องจากตกสำรวจหรือผู้ปกครองไม่ได้แจ้งเกิดหรือแจ้งขึ้นทะเบียนสถานะบุคคล หรือเป็นเด็กที่อพยพตามผู้ปกครองเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งนักเรียนไร้สัญชาติทั้ง 2 กลุ่มนี้จะได้รับสิทธิโอกาสทางการศึกษา เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวเช่นเดียวกับเด็กไทย และสามารถเข้าเป็นนักเรียนในสถานศึกษาได้ โดยจะมีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ที่ขึ้นต้นด้วย 0 ,6,7 และ G ที่ถูกกำหนดให้ใช้แทนและเป็นเลขประจำตัวประชาชนของเด็กนักเรียนไร้สัญชาติให้สามารถได้รับสิทธิเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติ ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลและรวบรวมปัญหาที่จะส่งผลกับนักเรียนไร้สัญชาติ และเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในสถานศึกษา ประกอบด้วย

ด้านการศึกษา ได้แก่ การขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษา ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เข้าไม่ถึงแหล่งทุนทางการศึกษา ขาดงบประมาณสนับสนุนในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหารกลางวัน รวมทั้งค่าพาหนะเดินทางมาเรียน

ด้านนักเรียนและผู้ปกครอง ได้แก่ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเองด้วยเป็นคนไม่มีสัญชาติ สื่อสารภาษาไทยไม่ได้ส่งผลต่อการเรียนรู้ เข้าเรียนตอนอายุมากทำให้เรียนช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนด เรียนรู้ช้า เรียนไม่ทันกลุ่มเพื่อน ไม่มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อ ต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ ต้องอพยพย้ายถิ่นบ่อยตามครอบครัว ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก ไม่มีวุฒิการศึกษาที่นำไปเพื่อการศึกษาต่อหรือการทำงาน ขาดโอกาสในการได้รับสวัสดิการพื้นฐานของรัฐการเข้าถึงการรักษาพยาบาล สุขภาพอนามัยไม่ดีมีโรคภัยไข้เจ็บ ผู้ปกครองค่อนข้างยากจน ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนต้องการให้ลูกช่วยทำงานมากกว่า

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบแบบแผน มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีครูผู้รับผิดชอบหลักที่มีหน้าที่ในการดำเนินการ การประสานงานระหว่างครูประจำชั้น นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตลอดจนภาคเครือข่ายเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การรู้จักนักเรียนรายบุคคล คือ ขั้นตอนที่จะทำให้ทราบข้อมูลของนักเรียน เป็นรายบุคคล มีการจัดทำทะเบียนสะสมเพื่อเก็บข้อมูล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านครอบครัว การรับรู้ข้อมูลรายบุคคลทำให้ครูมีความเข้าใจมากขึ้น นำข้อมูลไปสู่การคัดกรองได้ถูกต้อง สามารถช่วยป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกทาง วิธีการที่ใช้ได้แก่ การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เป็นต้น

2. การคัดกรองนักเรียน คือ การพิจารณาข้อมูลของนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการหาวิธีการที่เหมาะสมที่จะดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความ

ต้องการด้วยความรวดเร็วและเหมาะสม การคัดกรองนักเรียนนำไปสู่การจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม 3 กลุ่ม หรือ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่กำหนด ครูผู้รับผิดชอบควรจะต้องเก็บข้อมูลเป็นความลับ มีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อการช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคลหรือเพื่อการแก้ไขปัญหารายบุคคลต่อไป

3. การส่งเสริมนักเรียน คือ การส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมต่างๆเป็น ตัวช่วย เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา สามารถพัฒนาตนเองให้เป็น บุคคลที่มีคุณภาพตามศักยภาพของแต่ละคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน กิจกรรมที่ เหมาะสมจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีทักษะใน ด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มี ปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง เป็นกิจกรรมที่มีความร่วมมือกันทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ การดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดนักเรียนทั้งใน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา ที่จำเป็นจะต้องได้รับการ ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มี คุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้อย่างปลอดภัยและ เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป แนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษา 2) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน หรือ 4) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดยเป็นการทำงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา

5. การส่งต่อ คือ การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา โดยบางปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือครูที่ ปรึกษาช่วยเหลือไม่ได้แล้ว นักเรียนกลุ่มนั้นยังมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ต้องมีขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนที่มี ปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น การ ส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน โดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูแนะแนว ครู พยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น หรือ 2) การส่งต่อภายนอก โดยผู้ให้การ ช่วยเหลือนักเรียนคือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี หมายถึง โรงเรียนที่ มีการรับนักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติเข้ามาศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลสภาพปัญหาในกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติที่เกิดขึ้นจริง และนำไปสู่การหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการดำเนินงานและการช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติของผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาที่จะได้นำผลการวิจัยไปพัฒนา ปรับปรุง และขยายผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและสามารถช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติได้อย่างเหมาะสมต่อไป
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยจะนำเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติในสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ที่จะได้ร่วมกันช่วยให้นักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติที่อยู่ในระบบการศึกษา ได้รับโอกาสทางการศึกษาตามสิทธิทางกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. นักเรียนไร้สัญชาติ
 - 1.1 ความหมายของนักเรียนไร้สัญชาติ
 - 1.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติในประเทศไทย
 - 1.3 ปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ
 - 1.4 ระบบการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ
2. การจัดการศึกษากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี
 - 2.1 บริบทของจังหวัดกาญจนบุรี
 - 2.2 ข้อมูลโรงเรียน และนักเรียนไร้สัญชาติแยกตามเขตของจังหวัดกาญจนบุรี
 - 2.3 ข้อมูลผลกระทบการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนไร้สัญชาติของจังหวัดกาญจนบุรี
3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.2 ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.3 ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.4 วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือ
 - 3.5 กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.6 ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นักเรียนไร้สัญชาติ

ความหมายของนักเรียนไร้สัญชาติ

ยูนิเซฟ (2565) ได้ให้ความหมาย เด็กไร้รัฐไร้สัญชาติ คือ เด็กที่มีชีวิตอยู่โดยไร้ตัวตนในแผ่นดินที่อยู่ และไม่ถูกยอมรับว่าเป็นพลเมืองของรัฐใดในโลก สำหรับในประเทศไทย เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยหรือสัญชาติใดเลยจะถูกจัดเป็นเด็กไร้สัญชาติ และหากไม่มีเอกสารแสดงตนของรัฐไทย หรือรัฐใดอีก เด็กพวกนี้ก็จะกลายเป็นเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติที่ไร้เอกสาร และมักถูกสันนิษฐานว่าเป็นคนที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย สถานะที่ไร้รัฐไร้สัญชาตินี้ ทำให้เด็กไม่มีตัวตนในทางกฎหมาย กลุ่มเด็กไร้สัญชาติมักเป็นผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง เพราะในทางกฎหมายพวกเขาเสมือนกับไม่มีใครมองเห็น และได้ยินพวกเขา ความไร้สัญชาติจึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อชีวิตของเด็กที่ต้องเผชิญกับผลกระทบของภาวะไร้สัญชาติต่อชีวิตความเป็นอยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจุบันในประเทศไทยพบกลุ่มประชากรเด็กที่มีปัญหาทางสถานะและสิทธิอยู่หลายกลุ่ม เช่น ลูกแรงงานต่างด้าว ลูกชนเผ่า ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ซึ่งเป็นกลุ่มหนึ่งของเด็กด้อยโอกาส ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีทั้งส่วนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมแต่ตกสำรวจจากทางราชการ และกลุ่มที่อพยพมาจากประเทศเพื่อนบ้าน โดยสภาพการดำรงชีวิตของบุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่เอื้อต่อความมั่นคงในชีวิต และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย จึงถูกจัดเป็นหนึ่งในกลุ่มของยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล ซึ่งได้กำหนดแนวทางการแก้ปัญหาแก่บุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิ ใน 5 กลุ่ม ได้แก่

1. บุคคลที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย
2. เด็กและบุคคลที่เรียนอยู่ในสถานศึกษา ของประเทศไทยแต่ไม่มีสถานะที่ถูกต้องตามกฎหมาย
3. บุคคลที่ไร้รากเหง้า
4. บุคคลที่มีคุณสมบัติชนกลุ่มน้อยประเทศชาติ
5. แรงงานต่างด้าวสัญชาติ พม่า ลาว และกัมพูชา ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแต่ไม่สามารถเดินทางกลับได้

UNHCR (2564, ออนไลน์) ได้ให้ความหมาย คนไร้รัฐ และคนไร้สัญชาติ แตกต่างกันโดยที่คนไร้รัฐ หมายถึง บุคคลผู้ไม่มีเอกสารแสดงตนใดๆ และไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนในระบบการทะเบียนราษฎร ส่วนคนไร้สัญชาติ หมายถึง บุคคลไร้รัฐที่ได้ขึ้นทะเบียนในระบบการทะเบียนราษฎรและมีเอกสารแสดงตน ดังนั้น ความหมายของคนไร้รัฐคนไร้สัญชาติ จะครอบคลุมบุคคลทั้งสองกลุ่ม

กฤษฎา บุญราช (2560,ออนไลน์) ได้นิยามคำว่า คนไร้รัฐ หรือ Stateless persons หมายถึง คนที่ไม่ถูกบันทึกการรายการบุคคลในทะเบียนราษฎรของรัฐใดเลยบนโลก ส่วนคำว่า คนไร้สัญชาติ หรือ Nationalityless persons หมายถึง คนที่ไม่ได้รับการบันทึกในสถานะคนถือสัญชาติของรัฐใดเลยบนโลกนี้ กล่าวคือ ไม่ได้รับการยอมรับว่าเป็นคนชาติของรัฐใดเลย ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 กำหนดว่า คนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย ดังนั้น การใช้สิทธิอันมีฐานแห่งสิทธิมาจากสถานะความเป็นคนชาตินั้น คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติย่อมตกอยู่ภายใต้แนวคิดตามกฎหมายเดียวกับที่บังคับใช้กับคนต่างด้าวทั่วไป แม้ว่าอาจมีรายละเอียดแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่คนต่างด้าวไร้รัฐไร้สัญชาตินั้นมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศไทยเพียงใด ส่วนคนไร้รัฐ

ไร้สัญชาติจะเป็นผู้อพยพหรือไม่ จำเป็นต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงว่าบุคคลดังกล่าวมีข้อเท็จจริงของการย้ายถิ่นฐานหรือไม่ เช่น คนไร้สัญชาติที่อพยพหนีภัยสงครามมาจากต่างประเทศ ย่อมมีความเป็นผู้อพยพ ขณะที่คนไร้รัฐไร้สัญชาติที่เกิดและเติบโตในประเทศไทย แต่เผชิญกับความไร้รัฐไร้สัญชาติ ย่อมไม่มีข้อเท็จจริงของความเป็นผู้อพยพ

(https://www.matichon.co.th/article/news_599580, ออนไลน์)

นิติพล คงสมบูรณ์ (2559) ได้ให้นิยามความหมาย ของคนไร้รัฐไร้สัญชาติ หมายถึง บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีสถานะทางกฎหมาย โดยไม่ได้รับการจดทะเบียนหรือไม่ได้รับการบันทึกหลักฐานทะเบียนราษฎร และอาศัยอยู่ในประเทศไทยโดยข้อเท็จจริง

จากความหมายของคนไร้รัฐไร้สัญชาติ สรุปได้ว่า คนไร้รัฐไร้สัญชาติ หมายถึง บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยและไม่มีสถานะทางกฎหมาย ไม่ได้รับการจดทะเบียนหรือไม่ได้รับการบันทึกหลักฐานทะเบียนราษฎร ในส่วนของคนที่ไร้สัญชาติ อาจจะเป็นบุคคลไร้รัฐที่ได้ขึ้นทะเบียนในระบบทะเบียนราษฎรและมีเอกสารแสดงตน โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาค้นคว้าเด็กไร้สัญชาติโดยใช้คำว่า นักเรียนไร้สัญชาติที่หมายถึง เด็กที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนในระบบเนื่องจากตกสำรวจ หรือ ผู้ปกครองไม่ได้แจ้งเกิดหรือแจ้งขึ้นทะเบียนสถานะบุคคล หรือเป็นเด็กที่อพยพตามผู้ปกครองเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติในประเทศไทย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560

สิทธิเสรีภาพในการศึกษาอบรมเริ่มปรากฏในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตั้งแต่ฉบับ พ.ศ. 2475 แต่มีพัฒนาการที่สำคัญได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 ที่ระบุว่าเป็นหน้าที่ของรัฐในการจัดการศึกษาภาคบังคับให้กับ ประชาชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย ซึ่งต่อมาได้ถูกทำให้ชัดเจนขึ้น กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พศ.2540 ในมาตรา 43 ได้กำหนดไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พศ.2550 ในมาตรา 44 ยังกำหนดให้รัฐจัดการศึกษา โดยไม่ต่ำกว่า 12 ปี ให้ทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและให้การสนับสนุน กลุ่มยากไร้ พิการหรือ ผู้คนที่อยู่ภาวะยากลำบากให้ได้รับสิทธิทางการศึกษาเท่าเทียมกับบุคคลอื่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 ด้านการจัดการศึกษาได้มีบทบัญญัติมาตรา 54 ว่ารัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับรวมเวลาสิบสองปี โดยรัฐต้องดำเนินการให้เด็กได้รับการดูแล พัฒนา ก่อนเข้าเรียน โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน เพื่อจัดการศึกษาในทุกระดับ ซึ่งรัฐจะกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ ได้มาตรฐานสากลใน การดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา หรือให้ประชาชน ได้รับการศึกษา โดยจะต้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้ได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่าย การศึกษาตามความเหมาะสม มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลด

ความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุน หรือใช้มาตรการหรือกลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย โดยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระ และกำหนดให้มีการใช้จ่ายเงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

2. พระราชบัญญัติการศึกษาพ.ศ. 2542

ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มีการระบุในมาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับทุกคน รวมถึงผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือด้อยโอกาส ที่ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และในมาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว ในมาตรา 12 ได้ระบุให้เปิดโอกาสทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันสังคมอื่นมีสิทธิในการจัดการขั้นพื้นฐานทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และในมาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้ (1) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นหย่อนภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด จากมาตรการต่างๆ ข้างต้น รัฐบาลต้องการให้เด็กทุกคนสามารถเข้าการศึกษา รวมทั้งกำหนดให้ผู้ปกครอง บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์สามารถได้รับการสนับสนุนและเงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้ประชากรวัยเด็กของไทยสามารถเข้าถึงการศึกษาได้เพิ่มขึ้น

3. มติคณะรัฐมนตรี (พ.ศ. 2547-2548) นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส

อ้างถึงมติคณะรัฐมนตรีที่อนุมัติให้คณะกรรมการกลั่นกรอง เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีคณะที่ 4.1 (ฝ่ายการศึกษา) (เดิม) ที่มีมติเห็นชอบในหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส โดยมีนโยบายและยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสรวม 5 ด้าน ได้แก่

1. จัดการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึงเพื่อให้เด็กด้อยโอกาสทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงหลักการสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
2. จัดการศึกษาเน้นการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพที่เหมาะสมกับเด็กด้อยโอกาส
3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีระบบการจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอและสอดคล้องกับสภาพของเด็กด้อยโอกาส
4. มีระบบการบริหารจัดการการศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กด้อยโอกาสอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

5. สร้างและพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อให้เด็กด้อยโอกาสมีความพร้อมในการจัดการศึกษาและให้ความช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันการณ์

กระทรวงศึกษาธิการได้มีการปรับปรุงเอกสารนโยบายดังกล่าวให้เป็นปัจจุบัน ตามข้อมูลของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรมและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนปฏิบัติการตามนโยบายดังกล่าว เพื่อบูรณาการกับการพัฒนาสังคมในภาพรวม ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยให้รับประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการ ต้องคำนึงถึงการกำหนดระดับความสำเร็จของการดำเนินการกิจตามยุทธศาสตร์ตามนโยบายทั้ง 5 ด้าน ให้เป็นรูปธรรม กำหนดตัวชี้วัดผลความก้าวหน้าของการดำเนินการ และกำหนดให้มีกระบวนการติดตามประเมินผล และรายงานเป็นระยะๆ นอกจากนี้ควรจัดแบ่งภารกิจตามแผนปฏิบัติการให้ชัดเจน ว่าแต่ละกิจกรรมควรเป็นภารกิจของหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานมากกว่า 1 หน่วยงานต้องร่วมมือกันดำเนินงาน โดยมีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลัก เพื่อให้มีผู้รับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานอย่างแท้จริง และควรมีมาตรการสนับสนุนการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน และให้กระทรวงวัฒนธรรมเป็นหน่วยงานร่วมดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว ไปพิจารณาดำเนินการด้วย ทั้งนี้ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลักและเร่งดำเนินการต่างๆ ในเชิงรุกเพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรมและเป็นประโยชน์แก่เด็กด้อยโอกาสโดยเร็วต่อไป ซึ่งการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้สิทธินักเรียนไร้สัญชาติ มีการดำเนินงานมาที่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันอังคารที่ 5 กรกฎาคม 2548 ที่ได้มีการอนุมัติ ร่างระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานวันเดือนปีเกิดในการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษา โดยคณะรัฐมนตรีคณะที่ 5 ได้พิจารณาเห็นชอบแนวปฏิบัติการจัดการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย รวม 4 ข้อ กระทรวงศึกษาธิการเสนอ ดังนี้

1. การขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร เพื่อเป็นการเปิดกว้างให้บุคคลที่อาศัยในประเทศไทยสามารถเข้าเรียนได้โดยไม่จำกัดระดับ ประเภท หรือพื้นที่การศึกษา ทั้งการรับเข้าเรียน การลงทะเบียนเรียน และออกหลักฐานการศึกษาเมื่อสำเร็จในแต่ละระดับตามร่างระเบียบฯ และแนวปฏิบัติ

2. จัดสรรงบประมาณอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวให้แก่สถานศึกษาให้กับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย ตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอัตราเดียวกับค่าใช้จ่ายที่จัดสรรให้กับเด็กไทย

3. ให้กระทรวงมหาดไทยจัดทำฐานข้อมูลเลขประจำตัว 13 หลัก ให้กับบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติ เพื่อประโยชน์ในการแบ่งสถานะและการอนุญาตการอำนวยความสะดวกให้เด็กและเยาวชนที่มีข้อกำหนด หรือมีกฎหมายควบคุมให้จำกัดพื้นที่อยู่อาศัยสามารถไปศึกษาได้ โดยไม่ต้องขออนุญาตเป็นครั้งคราว ยกเว้นผู้หนีภัยจากการสู้รบ

4. ให้จัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชนที่หนีภัยการสู้รบ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ โดยให้กระทรวงมหาดไทยเร่งรัดสำรวจจำนวนนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎร หรือไม่มีสัญชาติไทย ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการเพื่อให้การ

รับรองจัดทำเลขประจำตัว 13 หลัก และแยกประเภทเพื่อการรักษาด้านความปลอดภัย และความมั่นคง

4. ระเบียบและประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการรับนักเรียน นักศึกษาที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือ ไม่มีสัญชาติไทย

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 กำหนดแนวปฏิบัติว่า เด็กไร้สัญชาติที่ไม่มีหลักฐานใดๆ ทางโรงเรียนจัดทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลที่จำเป็น รวมถึงประวัติส่วนตัว หรือเอกสาร อันเป็นหลักฐานการศึกษาส่วนบุคคล ต้องไม่บันทึกสถานภาพของนักเรียน ว่าเป็นบุคคลไร้สัญชาติ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือเอกสารต่างๆ ของโรงเรียน ข้อมูลนักเรียนไร้สัญชาติให้บันทึกลงในช่องหมายเหตุ กำกับข้อความว่าไม่มีหลักฐานตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และเนื่องจากเด็กไร้สัญชาติ หรือเด็กที่ติดตามบิดามารดาที่เป็นคนต่างด้าว สัญชาติพม่า ลาว กัมพูชา เนปาล และอินเดีย มาทำงานในประเทศไทยนั้น มีจำนวนมากตามจังหวัดที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน หรือหัวเมืองใหญ่ๆ ที่เป็นแหล่งการค้า การลงทุนและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ พบว่า มีจำนวนแรงงานไร้สัญชาติมาก จำนวนเด็กไร้สัญชาติก็จะมากตามไปด้วย ทั้งนี้ แรงงานต่างด้าว หรือคนต่างด้าว หมายถึง บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย หรือบุคคลผู้ไม่มีสัญชาติไทย ในกรณี ที่ประสงค์จะเข้ามาทำงานในประเทศไทย จะต้องได้รับใบอนุญาต หรือมีบัตรอนุญาตทำงาน (Working of Alien Act, B.E. 2551 (2008)) ทั้งนี้ แรงงานเหล่านี้มักจะมาเป็นครอบครัว และหรือดำเนินการพาครอบครัวมาภายหลัง ทำให้มีจำนวนเด็กๆ ที่ย้ายถิ่นฐานตามบิดามารดาเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี (ระวีวร แพทย์สมาน,ออนไลน์) โดยระเบียบดังกล่าว เห็นสมควรให้มีการปรับปรุงหลักฐานในการรับนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ เพื่อช่วยให้บุคคลได้รับการศึกษาโดยเปิดกว้างให้แก่บุคคลที่ไม่มีหลักฐานที่ทางราชการออกให้ ใช้เอกสารที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด หรือเอกสารที่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือองค์กรเอกชนทำบันทึกแจ้งประวัติบุคคลเพื่อเป็นหลักฐานที่จะนำมาลงหลักฐานทางการศึกษาได้

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเมื่อวันที่ 19 มกราคม 2561 เรื่อง การรับนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย เพื่อเป็นการเปิดกว้างให้สถานศึกษาประสานผู้ปกครองของเด็กหรือบุคคลที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรและเลขประจำตัว 13 หลัก เพื่อรวบรวมเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องประสานกับสำนักทะเบียนอำเภอ/สำนักทะเบียนท้องถิ่น เพื่อแจ้งขอจัดทำเอกสารทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวในระบบฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และนำเลขประจำตัว 13 หลักนั้น มาใช้เป็นฐานข้อมูลผู้เรียนในกรณีตรวจสอบแล้ว พบว่า เป็นบุคคลที่ไม่สามารถกำหนดสถานะและเลขประจำตัว 13 หลักตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรได้ อาทิ กรณีมีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ หรือเดินทางไปกลับบริเวณชายแดน หรือเป็นบุคคลที่ไม่มีตัวตนให้สถานศึกษากำหนดรหัสประจำตัวผู้เรียน ตามที่ต้นสังกัดกำหนด

จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติในประเทศไทย อาทิ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ระเบียบและประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การรับนักเรียน ที่ไม่มีหลักฐานทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย ที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานเกี่ยวกับการให้สิทธินักเรียนไร้สัญชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยเฉพาะด้านการศึกษาที่นักเรียนไร้สัญชาติพึงได้รับ แม้จะไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรของรัฐบาลไทยหรือของรัฐบาลประเทศใดๆ ให้สามารถได้รับสิทธิเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้แบ่งประเภทของเด็กนักเรียนไร้สัญชาติเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. เด็กที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนในระบบเนื่องจากตกสำรวจหรือผู้ปกครองไม่ได้แจ้งเกิด หรือแจ้งขึ้นทะเบียนสถานะบุคคล
2. เด็กที่อพยพตามผู้ปกครองเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งเด็กนักเรียนไร้สัญชาติทั้ง 2 กลุ่มนี้จะได้รับสิทธิโอกาสทางการศึกษา เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวเช่นเดียวกับเด็กไทย และสามารถเข้าเป็นนักเรียนในสถานศึกษาได้ โดยนักเรียนไร้สัญชาติจะมีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ที่ขึ้นต้นด้วย 0,6,7 และ G ที่ถูกกำหนดให้ใช้แทนและเป็นเลขประจำตัวประชาชนของเด็กนักเรียนไร้สัญชาติในประเทศไทย

สำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จึงให้ความหมายของนักเรียนไร้สัญชาติว่า หมายถึง เด็กที่เกิดในประเทศไทย แต่ไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนในระบบเนื่องจากตกสำรวจหรือผู้ปกครองไม่ได้แจ้งเกิดหรือแจ้งขึ้นทะเบียนสถานะบุคคล หรือเป็นเด็กที่อพยพตามผู้ปกครองเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย ซึ่งนักเรียนไร้สัญชาติทั้ง 2 กลุ่มนี้จะได้รับสิทธิโอกาสทางการศึกษา เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวเช่นเดียวกับเด็กไทย และสามารถเข้าเป็นนักเรียนในสถานศึกษาได้โดยจะมีเลขประจำตัวประชาชน 13 หลัก ที่ขึ้นต้นด้วย 0 ,6,7 และ G ที่ถูกกำหนดให้ใช้แทนและเป็นเลขประจำตัวประชาชนของเด็กนักเรียนไร้สัญชาติให้สามารถได้รับสิทธิเข้าสู่ระบบการศึกษาในโรงเรียนของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. สิทธิเด็กและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กระดับสากล และมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก ดังนี้

5.1 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) เป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นโดยคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชน สหประชาชาติ และได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) สำหรับประเทศไทยได้ให้สัตยาบันไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 สาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ 28 ได้กำหนดให้รัฐภาคีจะต้องให้สิทธิเด็กในการได้รับการศึกษาโดยเน้นในประเด็นสำคัญ คือ

1. จัดการศึกษาภาคบังคับในระดับประถมศึกษาที่เด็กทุกคนสามารถเรียนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
2. สนับสนุนการพัฒนาการศึกษาในระดับมัธยมรูปแบบต่างๆ ทั้งการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ มีการดำเนินมาตรการที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเปิดกว้างแก่เด็ก เช่น การศึกษาแบบให้เปล่า การเสนอให้ความช่วยเหลือทางการเงินในกรณีจำเป็น

3. ทำให้การศึกษาในระดับสูงเปิดกว้างแก่ทุกคนบนพื้นฐานของความสามารถ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

4. ให้ข้อมูลข่าวสาร การแนะแนวทางการศึกษาและอาชีพ เพื่อเผยแพร่ข้อมูลให้หลากหลายช่องทาง

5. มีมาตรการที่สนับสนุนการเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดอัตราการออกกลางคัน

5.2 องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ในการประชุมระดับโลกรื่องการศึกษาเพื่อปวงชน (World Conference on Education for All: EFA) เป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. 2533 ได้กำหนดพันธกิจและเป้าหมายในการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อปวงชน โดยเป้าหมายในการเข้าถึงการศึกษานั้นมี 3 ประเด็น ได้แก่

1. เด็กทุกคนควรได้รับการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา
2. เด็กทุกคนโดยเฉพาะเด็กผู้หญิง เด็กที่อยู่ในสถานการณ์ยากลำบาก และเด็กจากชนกลุ่มน้อย ควรได้เข้าถึงการศึกษาในระดับประถมศึกษาภาคบังคับที่มีคุณภาพโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย
3. ควบคุมหรือลดอัตราการออกกลางคันของเด็กทุกกลุ่ม แม้ในปัจจุบันจะพักช่วงเวลาขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อปวงชนแล้ว แต่ต้องยกระดับขึ้นไปเพื่อไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs) เป้าหมายที่ 4 โดยเฉพาะที่เป็นเป้าหมายด้านการศึกษา ใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การเข้าถึงการศึกษาภาคบังคับ การลดการออกกลางคัน และการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ

5.3 กองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (United Nations Children's Fund - UNICEF) เป็นหน่วยงานของสหประชาชาติที่ให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม พัฒนาการสุขภาพ รวมถึงความเป็นอยู่ของเด็กและแม่ในประเทศกำลังพัฒนา เน้นการทำงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก ทุกคนในประเทศไทย โดยไม่คำนึงถึงสัญชาติ เพศ ศาสนา เชื้อชาติ การศึกษา และฐานะ สิทธิดังกล่าวหมายถึงสิทธิขั้นพื้นฐานต่างๆ เหล่านี้ บัญญัติอยู่ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) ได้แก่

1. สิทธิที่จะได้รับการดูแลด้านสุขภาพอนามัย เสรีภาพ และความปลอดภัยขั้นพื้นฐาน
2. สิทธิที่จะมีครอบครัวที่อบอุ่น ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม
3. สิทธิความคุ้มครองจากการถูกทารุณ ถูกล่วงละเมิด ถูกทอดทิ้ง ถูกนำไปค้ามนุษย์ ถูกใช้แรงงาน และถูกแสวงประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ
4. สิทธิการมีส่วนร่วมที่จะได้แสดงความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อพวกเขา ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีและให้สัตยาบันเมื่อ พ.ศ. 2535 ซึ่งเป็นหลักประกันว่าเด็กทุกคนจะได้รับสิทธิเหล่านี้ โดยมีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เอกชน องค์การพัฒนาเอกชน กลุ่มเยาวชน ชุมชนท้องถิ่น และภาคเอกชน

สรุปได้ว่า เด็กไร้สัญชาติทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาที่เป็นภาคบังคับในระดับประถม โดยไม่มีค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับเด็กไทย และในระดับสูงที่เปิดกว้างตามความสามารถทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ส่งเสริมสนับสนุนการเข้าเรียนเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน รวมทั้งการ

ดูแลด้านสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐาน และความปลอดภัย ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ มีภาวะโภชนาการที่เหมาะสม ได้รับความคุ้มครองจากการถูกทารุณกรรมล่วงละเมิด หรือถูกนำไปแสวงหาประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development goals: SDGs) ในเป้าหมายที่ 4 ด้านการศึกษาใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การเข้าถึงการศึกษาภาคบังคับ การลดการออกกลางคัน และการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพต่อไป

ปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ

1. ปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไร้สัญชาติ พบว่า ปัญหาคุณภาพชีวิตของคนไร้สัญชาติมีหลายปัญหา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ปัญหาด้านการศึกษา ตามที่รัฐออกกฎหมายที่มุ่งสู่การพัฒนาสิทธิการเข้าถึงการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมสิทธิทางการศึกษาตามข้อกฎหมาย ที่ระบุให้ประชาชนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและสิทธิอื่นๆ สิทธิเหล่านี้รวมไปถึงเด็กที่ไม่มีสัญชาติด้วย แต่เงื่อนไขของการได้รับการศึกษาในทางปฏิบัติยังมีอยู่ อาทิ การจัดสรรงบประมาณการเรียนสำหรับการเรียนฟรี อาหารกลางวัน ชุดนักเรียน หรือหนังสือเรียน ซึ่งโรงเรียนที่รับเด็กไร้สัญชาติเข้าเรียน จะต้องต้องมีการจัดสรรงบประมาณจากนักเรียนทั้งหมดมาให้กับเด็กไร้สัญชาตินั้นๆ ด้วย (วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์ 2561: 128) จากข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้เด็กไร้สัญชาติออกมานั้น ทุกโรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและทั่วถึงหรือไม่ แม้ว่าจากข้อมูลที่พบกลุ่มเด็กไร้สัญชาติมีสิทธิที่จะเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานแต่ในข้อเท็จจริง คือ กลุ่มเด็กไร้สัญชาติเหล่านี้ไม่สามารถได้รับเอกสารการรับรองทางการศึกษาได้ และเป็นปัญหาต่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น (สุโรณี สายนุ้ย 2563: ข)

1.2 ปัญหาด้านการรักษาพยาบาล พบว่าเป็นปัญหาใหญ่อีกประเด็นหนึ่ง เมื่อคนไร้สัญชาติเจ็บป่วยรุนแรง ต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล สำหรับคนไร้สัญชาติในช่วงวัยเด็ก จะใช้การรักษาในสถานพยาบาลเอกชน หรือคลินิก และผู้ปกครองจะต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอง ด้วยกลุ่มเด็กไร้สัญชาติเกือบทั้งหมดจะไม่ได้รับวัคซีนพื้นฐาน ซึ่งเป็นสวัสดิการที่รัฐจัดให้ตามจำนวนเด็กที่มีเอกสารการเกิด จึงส่งผลต่อปัญหาสุขภาพของเด็กเล็กเหล่านี้

1.3 สำหรับคนไร้สัญชาติในวัยเจริญพันธุ์ ที่มีการแต่งงานไม่สามารถจดทะเบียนสมรสได้ และเมื่อมีการตั้งครรภ์ไม่สามารถรับวัคซีนฟรีหรือเข้ารับการตรวจครรภ์ฟรี หรือใช้สิทธิการคลอดด้วยบัตรทอง หรือ สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ ซึ่งคนไร้สัญชาติบางคนเมื่อคลอดลูกจะแจ้งเกิดลูก โดยให้คนอื่นเป็นพ่อและแม่แทน เพื่อให้ลูกมีเอกสารประจำตัวตามกฎหมายและสามารถใช้สิทธิต่างๆ ได้ตามกฎหมายเช่นเด็กไทย

1.4 ปัญหาด้านการเงินและการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งถือเป็นปัญหาที่ใหญ่ที่สุด กลุ่มคนเหล่านี้มีข้อจำกัดทางการศึกษา เมื่อทำงานจะทำได้แค่เพียงเป็นลูกจ้าง มีรายได้ไม่มากนัก แม้บางครั้งอาจโชคดีที่ครอบครัว สามารถสร้างงานเองได้ เช่น การทำอาชีพประมงหาปลา หาอาหารทะเล สามารถนำมาจำหน่ายได้รายได้สูงกว่าการรับจ้าง แต่ก็ยังพบว่ามีความยากลำบากในการใช้ชีวิตด้านอื่นๆ (สุโรณี สายนุ้ย 2563: 48)

2. ปัญหาเกี่ยวกับระบบการศึกษา

2.1 ปัญหาการจัดทำฐานข้อมูลของเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติ จากตัวเลขสถิติสามารถบ่งบอกได้ชัดเจนว่า ยังมีกลุ่มบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ได้รับการสำรวจ (ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ “สพฐ. หรือหน่วยงานจัดทำฐานข้อมูล แก้ปัญหาการศึกษาเด็กไร้สัญชาติต่างด้าว” สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.moc.moe.go.th>.) เนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาบางแห่งในการสำรวจจำนวนนักเรียน ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรแล้วส่งผลสำรวจจำนวนนั้นให้กับสำนักทะเบียนประจำท้องที่ และด้วยเด็กไร้รัฐไร้สัญชาติที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาบางแห่งมีการเข้าและออกอยู่เป็นประจำ ด้วยสาเหตุจากการย้ายถิ่นของครอบครัว และจากปัญหาความล่าช้าในการสำรวจ ข้อมูลนักเรียนที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย (หนังสือคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/57 เรื่องข้อเสนอในการแก้ไขปัญหสถานะบุคคลตามยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคลตามมติ คณะรัฐมนตรีวันที่ 18 มกราคม 2548 และวันที่ 7 ธันวาคม 2553 ลงวันที่ 29 พฤศจิกายน 2554) จึงส่งผลให้มีความคลาดเคลื่อนด้านจำนวนนักเรียนที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎรในสถานศึกษา ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดปัญหาอื่นๆตามมา เช่น ปัญหาการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน เนื่องจากไม่ได้รับการ สำรวจและกำหนดสถานะบุคคล ปัญหาการสนับสนุนงบประมาณรายหัว ที่ส่งผลกระทบต่อการจัด การเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษา รวมถึงมาตรฐานการศึกษาด้วย (นิติพล คงสมบูรณ์ 2559: 111)

2.2 ปัญหาการจัดงบประมาณอุดหนุนรายหัวของนักเรียนไร้สัญชาติ จากมติคณะรัฐมนตรีวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 ที่มีมติให้จัดสรรงบประมาณอุดหนุนรายหัวให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติ เป็นการอุดหนุนอัตราเดียวกับเด็กสัญชาติไทย โดยมีวัตถุประสงค์ในการอุดหนุนงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป รายการเงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดสรรให้สถานศึกษาเพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียน ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสถานศึกษาต้องใช้จ่ายงบประมาณนี้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้มากที่สุด โดยมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

1. ให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับนโยบาย และจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เสนอแผนปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษาผ่านความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การใช้จ่ายงบประมาณต้องสอดคล้องกับแผนการปฏิบัติงานประจำปีของสถานศึกษา โดยปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณอุดหนุนรายหัวของเด็กไร้รัฐไร้สัญชาตินั้น มีสาเหตุ ของปัญหาอยู่ 2 ประการ (นิติพล คงสมบูรณ์ 2559: 112) ดังต่อไปนี้

ประการแรก สาเหตุจากการไม่สามารถระบุจำนวนนักเรียนที่ไม่มีสถานะทาง ทะเบียนราษฎรได้อย่างถูกต้องชัดเจน เนื่องจากประสบปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำฐานข้อมูลของเด็ก ไร้รัฐไร้สัญชาติ จึงทำให้รัฐบาลไม่สามารถจัดสรรงบประมาณให้ได้อย่างถูกต้องและเพียงพอสอดคล้อง กับความเป็นจริงของจำนวนนักเรียนในสถานศึกษาได้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าจำนวนนักเรียนที่ ศึกษา

ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานล่าสุดในปี พ.ศ. 2554 มี จำนวน 37,044 คน ซึ่งสำรวจเฉพาะนักเรียนอายุระหว่าง 6-15 ปี เท่านั้น (เสถียร อูสาหะ, “นักเรียนไร้สัญชาติระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา 2554,” สืบค้นเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.moe.go.th>) ซึ่งไม่ใช่จำนวนที่ครบถ้วนสมบูรณ์ตามข้อเท็จจริง และสาเหตุ จากจากความล่าช้าในการกำหนดสถานะบุคคลของกระทรวงมหาดไทยในการจัดระบบคนไร้รัฐไร้สัญชาติที่มุ่งกำหนดสถานะของบุคคลเพื่อให้สามารถ เข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานได้ ตามยุทธศาสตร์การ จัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล (มติคณะรัฐมนตรีลงวันที่ 18 มกราคม พ.ศ.2548 มีมติ เห็นชอบยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาสถานะและสิทธิของบุคคล) ทำให้การจ่ายเงินงบประมาณ อุดหนุนรายหัวจากภาครัฐมายังสถานศึกษาล่าช้าตามไปด้วย โดยผู้บริหารต้องนำงบประมาณด้านอื่น มาสำรองจ่าย ทำให้ประสบความยากลำบากในการบริหารงานและจัดการศึกษา อีกทั้งทำให้ไม่ สามารถการวางแผนใช้งบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อรรถณัฐ วันทนะสมบัติ “โรงเรียนปั้น ตัวเลขเด็กต่างด้าวรับงบอุดหนุน ตำรวจ ท้องที่กวาดจับรีดเงินผู้ปกครองซ้ำ” สืบค้นเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2559, จาก <http://tcithai.Com>.)

ประการที่สอง สาเหตุจากการทุจริตของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหาร สถานศึกษาแจ้งจำนวนนักเรียนไร้รัฐไร้สัญชาติมากเกินไปจนเป็นจริง เพื่อหวังงบประมาณอุดหนุนราย หัวจากรัฐบาล อีกทั้ง การที่ผู้บริหารสถานศึกษาแจ้งว่ามีจำนวนนักเรียนไร้รัฐไร้สัญชาติอยู่มากนั้น เพราะต้องการเงินบริจาคจากแหล่งต่างๆ เนื่องจากนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็ก กลุ่มนี้ต่างได้รับความสนใจจากภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศเป็นจำนวนมาก (ศูนย์ ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.moc.moe.go.th>.)

2.3 ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนไร้รัฐไร้สัญชาติออกจากการศึกษากลางคันจากสาเหตุการย้าย ถิ่นตามครอบครัว (ศูนย์ปฏิบัติการกระทรวงศึกษาธิการ, “สพฐ.หารือหน่วยงานจัดทำฐานข้อมูล แก้ปัญหาการศึกษาเด็กไร้สัญชาติ-ต่างด้าว,” สืบค้นเมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.moc.moe.go.th>.) ทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีฐานข้อมูล นักเรียนไร้รัฐไร้สัญชาติที่ไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง โดยแนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการ จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ทำได้โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการบริหารข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษา พ.ศ. 2554 ข้อ 5 (ให้หัวหน้าสถานศึกษา หน่วยงาน ส่วนราชการ กำหนดวิธีเร่งรัดการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของผลงานรวมทั้งจะต้องดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ) ที่กำหนดหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงาน ส่วนราชการ จะต้องกำหนด วิธีเร่งรัดการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลความก้าวหน้าหรือความสำเร็จของผลงาน รวมทั้งจะต้องดำเนินการ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และข้อ 6 (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารข้อมูล สารสนเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2554 ข้อ 6 ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยงาน ส่วนราชการ ที่ จะต้องทำการสำรวจ ตรวจสอบ ให้ผู้จัดเก็บข้อมูล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติงานไปแล้วเสร็จตาม เวลาที่กำหนดให้ ถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัย และพัฒนาเจ้าหน้าที่ ผู้จัดเก็บข้อมูล ให้ปฏิบัติงานได้อย่าง มีประสิทธิภาพ) ที่กำหนดหน้าที่ของ หัวหน้าหน่วยงาน ส่วนราชการ ที่จะต้องทำการสำรวจ

ตรวจสอบ ให้ผู้จัดเก็บข้อมูล หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายปฏิบัติงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดให้ถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัย และพัฒนาเจ้าหน้าที่ ผู้จัดเก็บข้อมูล ให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ระเบียบฉบับนี้ยังได้นิยามความของคำว่า ข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศไว้ในข้อ 4 (ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2554 (ข้อ 4 ในระเบียบนี้ ข้อมูลพื้นฐาน หมายความว่า ข้อมูลที่ดำเนินการจัดเก็บทุกปีการศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา ครู คณาจารย์ บุคลากร และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องกับสารสนเทศ หมายความว่า ข้อมูล สถิติ และข่าวสารที่ผ่านการตรวจสอบและประมวลผลด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะจัดทำในรูปแบบใด) โดยคำว่าข้อมูลพื้นฐาน หมายความว่า ข้อมูลที่ดำเนินการจัดเก็บทุกปีการศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา ครู คณาจารย์ บุคลากร และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และคำว่าสารสนเทศ หมายความว่า ข้อมูลสถิติ และข่าวสารที่ผ่านการตรวจสอบและประมวลผลด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะจัดทำในรูปแบบใด โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องถือปฏิบัติตามหน้าตามระเบียบฉบับนี้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้การบริหารและการใช้ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาคครอบคลุมและมีประสิทธิภาพถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริง อันเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ, หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการ ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา พ.ศ. 2554, กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย 2554: 2.) 2.4 ปัญหาเกี่ยวกับการทุจริตของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาสามารถออกประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง วิธีปฏิบัติในการจัดการสำรวจจำนวนนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อเป็นการตรวจสอบจำนวนนักเรียนที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนสัญชาติไทยหรือนักเรียนไร้รัฐไร้สัญชาติ และยังเป็นการป้องกันการทุจริตของผู้บริหารสถานศึกษาในการรายงานจำนวนนักเรียนในสถานศึกษา มากกว่าความเป็นจริงอีกทั้งผลักดันร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบติดตาม และประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานพื้นที่การศึกษา โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอก หลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตาม และการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

2.5 ปัญหาเกี่ยวกับลดงบประมาณอุดหนุนรายหัวนักเรียนไร้รัฐไร้สัญชาติ จากมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2548 ที่มีมติขยายโอกาสทางการศึกษาแก่คนทุกคนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และขยายโอกาสทางการศึกษาแก่คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และจัดสรรงบประมาณอุดหนุนรายหัวให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้แก่คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายในอัตราเดียวกับงบประมาณอุดหนุนรายหัวที่จัดสรรให้แก่เด็กนักเรียนสัญชาติไทย 5 รายการ ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าหนังสือเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่ พบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำลังประสบปัญหา

การจัดสรรงบประมาณอุดหนุนรายหัวที่ไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน จึงทำให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีนโยบายเสนอลดงบประมาณอุดหนุนรายหัวนักเรียนไว้รัฐไว้สัญญาดีให้เหลือเพียง 2 รายการ คือ ค่าเล่าเรียน และ ค่าอุปกรณ์การเรียน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการรับรองสิทธิการศึกษาในการได้รับการอุดหนุนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย อีกทั้งส่งผลกระทบต่อการพัฒนาผู้เรียนและคุณภาพการศึกษา โดยแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนรายหัวนักเรียนไว้รัฐไว้สัญญาดี คือ การผลักดันให้ออกร่างกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 62 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 62 ในมาตรา 62 ให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับหลักการศึกษา แนวการจัดการศึกษาและคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยหน่วยงานภายในและหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบภายนอกหลักเกณฑ์ และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตาม และการประเมิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ที่บัญญัติให้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบ ติดตาม การประเมิน ประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สอดคล้องกับหลักการศึกษาแนวทางการจัดการศึกษา และคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำผลการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนงบประมาณจากหลักฐานข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงที่ตรวจสอบได้ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้สถานศึกษานำงบประมาณอุดหนุนรายหัวนักเรียนมาใช้ผิดวัตถุประสงค์หรือนำมาใช้ในกิจกรรมอื่น อันจะส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการประเมินผลการใช้งบประมาณในการจัดการศึกษาที่สมดุลถูกต้องกับความเป็นจริง โดยมีการควบคุม และประเมินผลการดำเนินการ โดยจัดให้มีการประเมินก่อนการดำเนินการ การประเมินระหว่างดำเนินการ และการประเมินหลังสิ้นสุดการดำเนินการ

อัสชวรณ เปาะหะ (2560) ได้ศึกษาปัญหาการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของคนไร้รัฐไร้สัญชาติ กรณีศึกษา: บ้านห้วยหยวกป่าโซ ตำบลแม่สลองในอำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน ที่เกี่ยวข้องกัปัญหา และอุปสรรคการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ บ้านห้วยหยวกป่าโซ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยด้านตัวบุคคล (2) ปัจจัยด้านสถานศึกษา (3) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และบริบทชุมชน ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ตัวแทนจากกลุ่มต่างๆ คือ ผู้นำชุมชน ครู และกลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ในบ้านห้วยหยวกป่าโซ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งผลจากการสังเกตโดยผู้ศึกษาแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน ที่เกี่ยวข้องกัปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ บ้านห้วยหยวกป่าโซ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านตัวบุคคล ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และบริบทชุมชน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านตัวบุคคล

1.1 ปัจจัยด้านตัวบุคคล ที่เกิดจากทัศนคติ และช่วงอายุ

จากการเก็บข้อมูลปัจจัยด้านตัวบุคคลที่เกิดจากทัศนคติ และช่วงอายุนั้น เป็นทัศนคติที่รู้สึกว่าจะตัวเองไม่มีสัญชาติ การจะเข้าไปเรียนในระบบการศึกษา จึงรู้สึกว่าจะตัวเองจะเข้าเรียนได้หรือไม่ เรียนแล้วจะสามารถเรียนตามเพื่อนได้หรือไม่ จะทำข้อสอบระหว่างเรียนได้หรือไม่ รวมไปถึงเกิดความไม่มั่นใจจากการที่ตนเป็นกลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนเรียนไปแล้ว จะได้รับวุฒิการศึกษาเหมือนกับคนที่ไม่มีสัญชาติหรือไม่ และช่วงอายุก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และจากการเก็บข้อมูลของผู้ศึกษาได้ทราบถึง กลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ กลุ่มที่มีอายุ 30 ปีขึ้นไป ที่ในอดีตการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษายากลำบากกว่าปัจจุบัน ถึงกระนั้นช่วงอายุที่ล่วงเลยไป ทำให้รู้สึกว่าจะตัวเองอายุมากแล้ว มีความเขินอายที่จะกลับไปเรียนในระบบการศึกษา ถึงแม้ว่ามีความสนใจที่จะเรียนรู้ เพื่อสามารถนำความรู้ และวุฒิทางการศึกษาไปประกอบอาชีพในอนาคตได้ก็ตาม และกลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ที่ศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษาเองก็มีช่วงอายุที่มากกว่าเพื่อนในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน ซึ่งการที่ช่วงอายุเริ่มเข้าสู่ระบบ การศึกษาช้ากว่ากลุ่มเพื่อนปกติ ก็ทำให้เกิดการเรียนไม่ทันเพื่อน การต้องมาปรับพื้นฐานมากกว่ากลุ่มเพื่อนโดยทั่วไป จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัจจัยด้านตัวบุคคล ที่เกิดจากทัศนคติและช่วงอายุของกลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ที่เป็นปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา

1.2 ปัจจัยด้านตัวบุคคล ที่เกิดจากสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และทุนทางการศึกษา

ปัจจัยเรื่องสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ของกลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ โดยจากการสังเกตนั้นไม่เห็นความแตกต่างในกลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่มีความคล้ายคลึงกันในทางเศรษฐกิจ ทำให้ผู้ศึกษาไม่ได้จำแนกเป็นคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ที่มีสถานะดีหรือไม่ดีเพราะจากการศึกษาถึงสถานะทางเศรษฐกิจนั้น ไม่ได้มีช่องว่างระหว่างกันมากนัก จะประสบปัญหาที่คล้ายคลึงในทางเศรษฐกิจ คือ การที่ไม่สามารถหางานที่มั่นคง หรือได้รับการจ้างงานที่มีรายได้สูง ฉะนั้นการที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระบบการศึกษานั้น จำเป็นที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง ยิ่งเรียนสูงขึ้นก็ต้องจ่ายสูงขึ้น และการที่เป็นคนไร้รัฐ ไร้สัญชาตินั้น ไม่สามารถที่จะเข้าถึงแหล่งเงินกู้ที่ภาครัฐสนับสนุน อาทิเช่น กองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา หรือแม้แต่ปัจจุบันประเทศไทยจากสวัสดิการเรียนฟรี 15 ปี แต่ไม่ใช่ว่าจะสามารถซื้อชุดนักเรียน หรืออุปกรณ์ทางการเรียนได้หมด ก็ได้แค่บางส่วน มีงบประมาณที่จำกัด จึงเป็นปัญหา และอุปสรรคในการที่จะเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา ของคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และด้วยสภาพแวดล้อม และบริบทชุมชนเองด้วย ที่มีสถานศึกษาจำกัดเพียงชั้นประถมศึกษาตอนปลายเท่านั้น ทำให้หากจะส่งบุตรหลานไปเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ก็ต้องส่งเรียนนอกหมู่บ้าน นำมาซึ่งภาระการใช้จ่ายที่สูงตามไปด้วย ทุนต่างๆของภาครัฐหรือเอกชนเอง โดยส่วนใหญ่มีเงื่อนไขของคุณสมบัติของผู้รับทุนนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น

1.3 ปัจจัยด้านตัวบุคคลที่เกิดจากข้อจำกัดเรื่องการเดินทาง

ในปัจจัยด้านนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ เนื่องจากอุปสรรคในการเดินทางที่จำกัด ไม่สามารถเคลื่อนย้าย หรือเดินทางอย่างอิสระ ทำให้บางครั้งเป็นอุปสรรคไปสู่การเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา จากการเก็บข้อมูลผู้ศึกษาได้

สามารถทราบถึงข้อจำกัดในปัจจุบันด้านนี้ ไม่ว่าจะเป็นการที่ต้องขออนุญาตเวลาจะออกไปนอกพื้นที่ หรือไปต่างจังหวัด การไม่สามารถเดินทางออกนอกประเทศไทย อย่างที่ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูล วิจัย ผู้ให้ข้อมูลได้เล่าถึงความยากลำบากในเรื่องการเดินทาง จะไปไหนมาไหนไม่สะดวก ตัวเขากำลังจะได้ทุนไปเรียนในด้านภาษาที่ประเทศไต้หวัน แต่ก็ไม่สามารถเดินทางไปศึกษาได้ เนื่องจากไม่มีสัญชาติไทย หรือหากจะไปเรียนนอกจากจังหวัด ก็ต้องไปขออนุญาตจากที่ทำการอำเภอ รวมถึงมีค่าใช้จ่ายในระหว่างที่อยู่นอกตัวจังหวัด ซึ่งเป็นค่าธรรมเนียมในการขออนุญาตออกนอกพื้นที่

จากข้อมูลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติข้างต้น ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการด้านการศึกษา ของสถานศึกษา จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะศึกษาปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติใน 2 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการศึกษา ได้แก่ การขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษา ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เข้าไม่ถึงแหล่งทุนทางการศึกษา ขาดงบประมาณสนับสนุนในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหารกลางวัน รวมทั้งค่าพาหนะในการเดินทางมาเรียน

2. ด้านนักเรียนและผู้ปกครอง ได้แก่ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเองด้วยเป็นคนไม่มีสัญชาติ สื่อสารภาษาไทยไม่ได้ส่งผลต่อการเรียนรู้ เข้าเรียนตอนอายุมากทำให้เรียนช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนด เรียนรู้ช้า เรียนไม่ทันกลุ่มเพื่อน ไม่มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อ ต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ ต้องอพยพย้ายถิ่นบ่อยตามครอบครัว ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก ไม่มีวุฒิการศึกษาที่นำไปเพื่อการศึกษาต่อหรือการทำงาน ขาดโอกาสในการได้รับสวัสดิการพื้นฐานของรัฐ การเข้าถึงการรักษาพยาบาล สุขภาพอนามัยไม่ดีมีโรคภัยไข้เจ็บ ผู้ปกครองค่อนข้างยากจน ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนต้องการให้ลูกช่วยทำงานมากกว่า

2. การจัดการศึกษากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี

1. บริบทของจังหวัดกาญจนบุรี

จำนวนประชากร ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2562 มีประชากรรวมทั้งสิ้นจำนวน 895,525 คน เป็นชาย 450,262 คน และเป็นหญิง 445,263 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรีมีประชากรจำนวน 173,191 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอด่านมะขามมีประชากรจำนวน 136,220 คน และอำเภอท่าม่วงมีประชากรจำนวน 108,217 คน ตามลำดับ

ด้านศักยภาพและโอกาส จังหวัดกาญจนบุรีสามารถพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจโดยอาศัยที่ตั้งซึ่งอยู่บนแนวเชื่อมโยงระหว่างเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (เมียนมา) มีพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) มีแผนที่จะก่อสร้างทางหลวงพิเศษเชื่อมโยงระหว่างบางใหญ่ (นนทบุรี) พื้นที่ชายแดนกาญจนบุรี เพื่อรองรับการเชื่อมโยงระหว่างเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรีกับกรุงเทพและปริมณฑล และพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร อาหาร เครื่องดื่ม เคมีภัณฑ์ และยานยนต์ ในพื้นที่ให้เกิดความได้โดยใช้พื้นที่ที่มีทางออกทางทะเล และมีแรงงานค่าจ้างต่ำจากประเทศเพื่อนบ้าน

2. ข้อมูลโรงเรียน และนักเรียนไร้สัญชาติแยกตามเขตของจังหวัดกาญจนบุรี

ทิศทางการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการศึกษาของจังหวัดกาญจนบุรี มีปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี ให้มีศักยภาพ มีภูมิคุ้มกันพร้อมเผชิญปัญหา มีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด/ค่าเป้าหมาย การพัฒนาการศึกษาของพื้นที่ชายแดนอย่างชัดเจน

การจัดการศึกษาของจังหวัดกาญจนบุรี ได้ดำเนินการภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580) นโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีหน่วยงานที่จัดการศึกษาในจังหวัดกาญจนบุรี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี, 2564: 3-43) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 จำนวนสถานศึกษา นักเรียน นักศึกษา และบุคลากร ปีการศึกษา 2564 กาญจนบุรี จำแนกตามหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)

สังกัด/หน่วยงาน	จำนวน สถานศึกษา	จำนวน นักเรียน/ นักศึกษา	จำนวน บุคลากร
1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	443	112,515	8,009
2. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	24	15,743	1,132
3. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)	8	8,714	573
4. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถาธิบายจังหวัดกาญจนบุรี (กศน.)	13	15,002	405
รวม	488	151,974	10,119

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลจำนวนนักเรียน นักศึกษา ปีการศึกษา 2564 จำแนกตามประเภทการศึกษาและหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)

สังกัด	ประเภทการศึกษา							รวม ทั้งสิ้น (คน)
	สายสามัญ					สายอาชีพ		
	เตรียม อนุบา ล	ก่อน ประถ ม ศึกษา	ประถ ม ศึกษา	มัธยม ต้น	มัธยม ปลาย	ปวช.	ปวส.	
1. สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	340	16, 18 5	51, 70 8	28, 52 4	15, 53 6	222	-	112,515
2. สำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชน (สช.)	87	4,392	10,21 7	1,024	110	-	-	15,830
3. สำนักงาน คณะกรรมการการ อาชีวศึกษา (สอศ.)	-	-	-	-	-	5,88 2	2,83 2	8,714
4. สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัด กาญจนบุรี (กศน.)	-	-	784	5903	7,496	819	-	15,002
รวม	427	20,57 7	62,70 9	35,45 1	23,14 2	9,92 3	2,83 2	152,061

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลจำนวนนักเรียน ปีการศึกษา 2564 กาญจนบุรี จำแนกตามสัญชาติ และหน่วยงาน
ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)

สังกัด	สัญชาติ						รวม
	ไทย	กัมพูชา	พม่า	ลาว	ไม่ปรากฏ สัญชาติ	อื่นๆ	
1. สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	98,606	200	8,039	154	3,501	2,015	112,515
2. สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษา เอกชน (สช.)	15,262	6	157	-	298	20	15,743
3. สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (สอ ศ.)	8,474	1	181	2	2	54	8,714
4. สำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัย จังหวัดกาญจนบุรี (กศน.)	15,002	-	-	-	-	-	15,002
รวม	137,344	207	8,377	156	3,801	2,089	151,974

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2564 กาญจนบุรี จำแนกตาม
ประเภทสายงาน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)

สังกัด	ประเภทสายงาน			รวม ทั้งสิ้น
	สาย บริหาร	สาย ผู้สอน	สาย สนับสนุน	
1.สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	475	6,663	871	8,009
2.สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	57	931	144	1,132
3. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)	20	381	172	573
4. สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตาม อัธยาศัยจังหวัดกาญจนบุรี (กศน.)	25	277	103	405
รวม	577	8,252	1,290	10,119

2.1 ข้อมูลสถิติของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 มีโรงเรียนจำนวน 135 โรงเรียน แบ่งออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 60 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 44.4 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 72 โรงเรียน คิดเป็น 53.3% โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็น 1.5% โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็น 0.7 % มีนักเรียนจำนวน 22,868 คน แบ่งออกเป็นนักเรียนสัญชาติไทย จำนวน 20,867 คน คิดเป็น 91.2% นักเรียนไม่ใช่สัญชาติไทย จำนวน 1,188 คน คิดเป็น 5.2% และนักเรียนไร้สัญชาติ จำนวน 437 คน คิดเป็น 1.9 %

2.2 ข้อมูลสถิติของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2 มีโรงเรียนจำนวน 101 โรงเรียน แบ่งออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 41 โรงเรียน คิดเป็น 40.6% โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 58 โรงเรียน คิดเป็น 57.4 %โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน คิดเป็น 1%มีนักเรียนจำนวน 15,958 คน แบ่งออกเป็นสัญชาติไทย จำนวน 14,953 คน คิดเป็น 93.7 %นักเรียนไม่ใช่สัญชาติไทย จำนวน 656 คน คิดเป็น 4.1% นักเรียนไร้สัญชาติ จำนวน 121 คน คิดเป็น 0.8 %

2.3 ข้อมูลสถิติของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 มีโรงเรียนจำนวน 83 โรงเรียน แบ่งออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 22 โรงเรียน คิดเป็น 26.5 %โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 51 โรงเรียน คิดเป็น 61.4% และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็น 12% มีนักเรียนจำนวน 24,642 คน แบ่งออกเป็นนักเรียนสัญชาติไทย จำนวน 14,996 คน คิดเป็น 93.7% นักเรียนไม่ใช่สัญชาติไทย จำนวน 5,129 คน คิดเป็น 20.8 %นักเรียนไร้สัญชาติ จำนวน 2,531 คน คิดเป็น 10.3 %

2.4 ข้อมูลสถิติของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 มีโรงเรียนจำนวน 91 โรงเรียน แบ่งออกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 40 โรงเรียน คิดเป็น 44% โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 49 โรงเรียน คิดเป็น 53.8% และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็น 2.2 % มีนักเรียนจำนวน 15,438 คน แบ่งออกเป็นนักเรียนสัญชาติไทย จำนวน 15,044 คน คิดเป็น 97.4% นักเรียนไม่ใช่สัญชาติไทย จำนวน 302 คน คิดเป็น 2 %นักเรียนไร้สัญชาติ จำนวน 37 คน คิดเป็น 0.2 %

3. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564: 13) กล่าวว่า แนวคิดและหลักการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อม ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนให้มีทักษะในการดำรงชีวิต ที่โรงเรียนจะต้องรับผิดชอบในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผู้เรียนและแก้วิกฤตสังคม โดยน่านาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562: 16) แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนการป้องกันและการแก้ไขปัญหา การส่งต่อ

พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงาน ร่วมกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

สุนิสา มาสุข (2560: 18) กล่าวว่า นักเรียนทุกคนจะต้องมีคุณภาพและเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คือ เป็นคนที่เก่ง ดี และมีความสุข แต่ในสังคมปัจจุบัน สถานศึกษายังไม่ได้ทำให้นักเรียนมีความสุข เพราะกระบวนการเรียนรู้ในโรงเรียน ยังยึดครูเป็นศูนย์กลางจึงควรจะต้องปรับกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างความสุขให้นักเรียน หน้าที่สำคัญของโรงเรียน คือ การพัฒนานักเรียนให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน ได้แก่ พัฒนาการทางร่างกาย พัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางอารมณ์ และพัฒนาการทางสังคม นักเรียนแต่ละคนมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน ดีบ้างไม่ดีบ้าง บัดนี้ภาวะในการแก้ไขปรับปรุงบุคลิกภาพ ที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนได้ตกมาอยู่กับครู ภาระสำคัญนี้ครูจะดำเนินไปพร้อมกับการส่งเสริมบุคลิกภาพของนักเรียนที่ต่ออยู่แล้วให้ดีขึ้นไปอีก

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2556: 13) กำหนดไว้ว่าแนวคิดและหลักการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการโดยความร่วมมือของครูประจำชั้น ครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานและบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จได้คือ 1) เด็กทุกคนต้องการความรัก ความเอาใจใส่ ความเข้าใจ การให้ออกาส อยากเป็นคนดี มีปัญญาและมีความสุข 2) เด็กทุกคนมีศักยภาพในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต แต่ต้องใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกันและ 3) ความสำเร็จในการพัฒนาเด็กต้องอาศัยกันร่วมมือ ร่วมคิด ร่วมทำ ของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

สรุปแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ระบบที่มุ่งเน้นดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้มีความสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม การพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนย่อมเป็นบทบาทหน้าที่ของครูและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะสำเร็จลงได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

2. ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559: 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นวิกฤติทั้งปวง

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565: 17) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือการส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหา และพัฒนานักเรียนให้ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติ

โดยมีวิธีการ เครื่องมือที่มีมาตรฐาน และคุณภาพ มีหลักฐานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564: 12) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีครูที่ปรึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษาร่วมกันแก้ไขปัญหาของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาตนเองแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

สุวิจักขณ์ สายช่วย (2564: 6) ได้ให้ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือ คือ กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหลัก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีคุณภาพมาตรฐาน และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

กฤษฎ์นิชา พุทจิระ (2564: 18) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการของครูประจำชั้น ได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นขั้นตอน ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ส่งเสริม ป้องกันปัญหา ช่วยเหลือนักเรียนให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ปรับตัว และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563: 11) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริม การพัฒนา การป้องกัน และ การแก้ไขปัญหาให้นักเรียนโดยมีครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้านเพื่อช่วยในการแก้ปัญหา นักเรียนและพัฒนาให้นักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการดำรงชีวิต

ศุภัสสร สุริยะ (2562: 9) ได้สรุปความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดูแลนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน สอดคล้องกับการบริหารทางระบบของสถานศึกษา โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครูรวมทั้งการประสานสัมพันธ์ระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการป้องกัน แก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562: 14) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

ณัฐนียา ห่องกระจก (2562: 32) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานที่ตรวจสอบได้ มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการทำงาน โดยมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และคณะครูทุกคน

สุธิตา พงษ์สวัสดิ์ (2561: 13-14) ได้ให้ความหมายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษา และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ร่วมกันเข้าไปแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาตนเอง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

บุญศรีศรี พันธ์วัฒน์ (2560: 12) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจนในแต่ละกระบวนการและมีความต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

ปรมาภรณ์ สนิธิ (2560: 18) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบแบบแผน มีขั้นตอนในการดำเนินงานโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก ร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษาในการส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน และให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและปลอดภัย

สรุปความหมายของระบบการดูแลนักเรียน คือ กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบแบบแผน มีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน เพื่อช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรม และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีครูผู้รับผิดชอบหลักที่มีหน้าที่ในการดำเนินการ การประสานงานระหว่างครูประจำชั้น นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้อำนวยการสถานศึกษา ตลอดจนภาคเครือข่ายเพื่อการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสำคัญของระบบดูแลช่วยนักเรียน

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565: 19) ได้ให้คำจำกัดความของความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

นุรมาน พิทักษ์สุสันต์ (2564: 14) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียน โดยจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในด้านการเรียน สุขภาพ และด้านพฤติกรรมให้มีคุณภาพ

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563: 17) ได้ให้คำจำกัดความของความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ว่าคือ นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขมีชีวิตที่ดี และสิ่งสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นต้องได้รับความร่วมมือจากครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองเพื่อส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

สุภัทสร สุริยะ. (2562: 10) สรุปว่า ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น จะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน เช่น ด้านการเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว เป็นต้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจได้มาจากวิธีการและเครื่องมือ ได้แก่ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก การสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อที่จะนำข้อมูลของนักเรียนนั้นมาเป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในกลุ่มต่างๆ ให้ตรงกับปัญหา และเป็นการร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง หลังจากที่ได้ข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ แล้ว ต้องนำข้อมูลทั้งหมดเหล่านั้นมาบูรณาการเพื่อการรู้จักและเข้าใจนักเรียนแต่ละบุคคลอย่างละเอียดรอบด้าน รวมทั้งเพื่อการจัดกลุ่มและคัดกรองนักเรียนอันจะนำไปสู่การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสมต่อไป

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562: 15) ได้ให้คำจำกัดความของความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น

สรุปความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ เพื่อการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น เป็นผู้เก็บข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน ทั้งด้านการเรียน ความสามารถ สุขภาพ และครอบครัว เพื่อที่จะนำข้อมูลนั้นมาเป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มต่างๆ ให้ตรงกับปัญหา หลังจากที่ได้ข้อมูลนักเรียนในด้านต่างๆ แล้ว ต้องนำข้อมูลทั้งหมดเหล่านั้นมาบูรณาการเพื่อจะนำไปสู่การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง

4. วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือ

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565: 20) ได้ให้คำจำกัดความของวัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า คือ เพื่อให้โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีคุณภาพ มาตรฐาน และสามารถตรวจสอบได้

กฤษฎ์ณิชา พุทจิระ (2564: 21) ได้ให้คำจำกัดความของวัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ว่า วัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เป็นระบบโดยผ่านกระบวนการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564: 14-15) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์นั้น เพื่อให้โรงเรียนมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและประสิทธิภาพ โดยมีวิธีการและกระบวนการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน

สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ ทำให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สุวิจักขณ์ สายช่วย (2564: 6) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อให้โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกัน โดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564: 16) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าเพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ มีระบบ อีกทั้งนักเรียนได้รับการช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาได้เต็มศักยภาพ โดยให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ ส่งผลให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สุภัทสร สุริยะ (2562: 12) สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนทุกคนในสถานศึกษา ได้รับการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือ แนะนำให้คำปรึกษา และป้องกันแก้ไข ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพจากครูและบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน และสังคม

สุนิสา มาสุข (2560: 19) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้
- 2) เพื่อส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษา ครูที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานได้มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมได้เต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สรุปวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีดังนี้ 1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ 2. เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาได้เต็มศักยภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงตรงตามสภาพปัญหาและสอดคล้องอย่างมีระบบ 4. เพื่อให้ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2556: 4) ได้สรุป กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา ตลอดจนกระบวนการโดยมีการประสานงาน หรือรับการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.5 กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

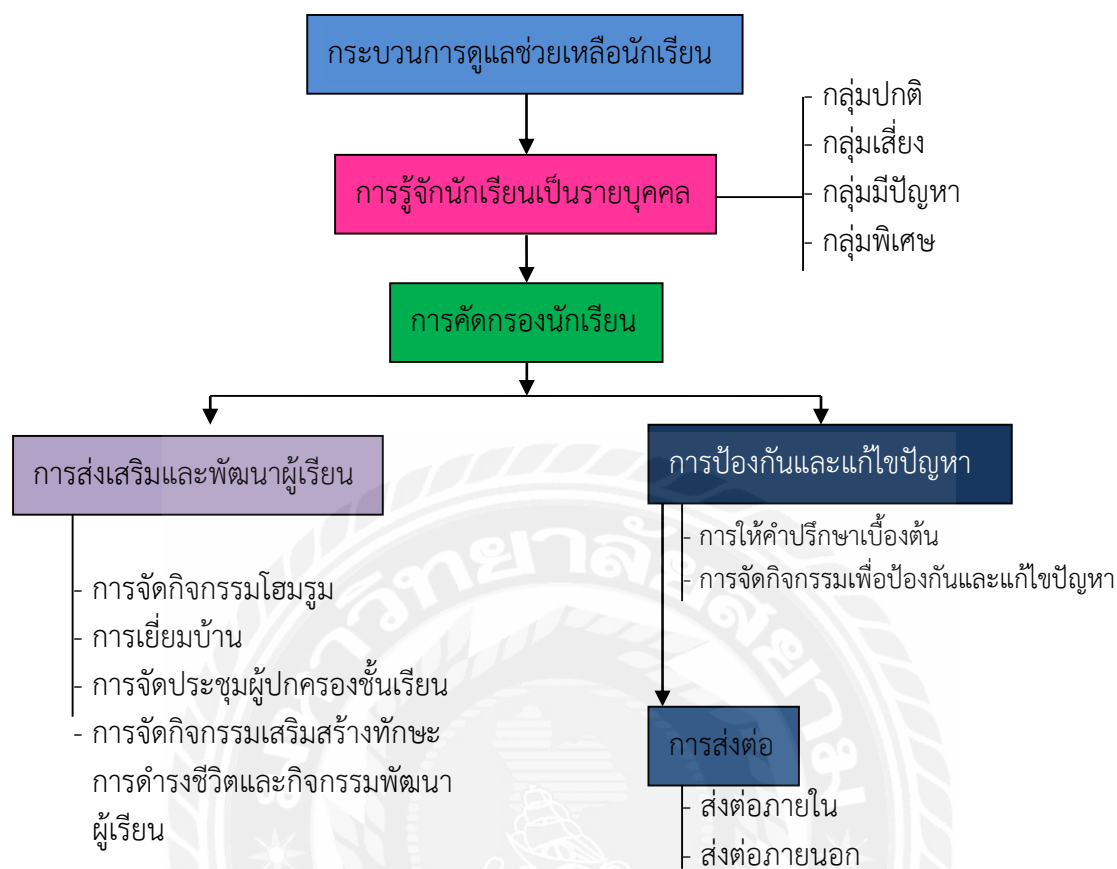
กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1) ด้านความสามารถ - การเรียน - ความสามารถอื่นๆ 2) ด้านสุขภาพ - ร่างกาย - จิตใจ - พฤติกรรม 3) ครอบครัว 4) ด้านอื่นๆ	ศึกษาข้อมูลจาก 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3) อื่นๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้าน - แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง	1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3) อื่นๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้าน - แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง
2. การคัดกรองนักเรียน 1) กลุ่มปกติ 2) กลุ่มเสี่ยง 3) กลุ่มมีปัญหา	วิเคราะห์ข้อมูลจาก 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3) แหล่งข้อมูลอื่นๆ	1) เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 2) แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบสรุปผลการคัดกรอง
3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน(สำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม)	จัดกิจกรรมต่อไปนี้ 1) กิจกรรมโฮมรูม 2) ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน 3) กิจกรรมอื่นๆ ที่ครูพิจารณาว่าเหมาะสมในการส่งเสริมนักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น	1) แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมของโรงเรียน 2) แนวทางการจัดกิจกรรมประชุมชั้นเรียน 3) แบบบันทึก/สรุปประเมินผลการดำเนินกิจกรรม
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน(จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา)	1) ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2) ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อการจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน - กิจกรรมในห้องเรียน - กิจกรรมสำหรับหลักสูตร - กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน - กิจกรรมซ่อมเสริม - กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครอง	1) แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน 5 กิจกรรม 2) แบบบันทึกสรุปผลการคัดกรองและช่วยนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. การส่งต่อนักเรียน 1) ส่งต่อภายใน 2) ส่งต่อภายนอก	1) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่าย	1) แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
	ปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้น เป็นการส่งต่อภายใน 2) บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ	2) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

สุนิสา มาสุข (2560: 20) ได้กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูเป็นบุคลากรหลัก เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด โดยจะคุ้นเคยและเข้าใจปัญหาของนักเรียนเป็นอย่างดี เพื่อนำไปสู่แนวทางในการช่วยเหลือแก้ไข ดังนั้น ระบบการช่วยเหลือนักเรียน มีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน ในการประสานงานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ

สุวิจักขณ์ สายช่วย (2564: 5) ได้สรุปว่า กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น การดำเนินงานเป็นอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดย การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมี มาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือมีองค์ประกอบ 5 ขั้นตอนดังนี้

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน
- 5) การส่งต่อ

ภาพที่ 2 กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สรุปกระบวนการดำเนินงานระบบช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงระบบการช่วยเหลือการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นักเรียนมีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีขั้นตอน วิธีการในการดำเนินงาน เพื่อนำไปสู่แนวทางในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของนักเรียน มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับนักเรียน นับว่ามีความสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ปัญหานักเรียน ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จึงเป็นขั้นตอนแรกในการรวบรวมข้อมูลของนักเรียนที่จำเป็นในด้านต่างๆ จะช่วยลดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน มีนักวิชาการได้ให้คำนิยามการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ดังต่อไปนี้

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565: 28) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่จะช่วยให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำความรู้มาวิเคราะห์ เพื่อคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียนได้อย่างถูกต้อง

สุวิจักขณ์ สายช่วย (2564: 9) กล่าวว่า ด้วยความหลากหลายของนักเรียน และนักเรียนแต่ละคน ซึ่งมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการคัดกรองนักเรียน และนำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริม พัฒนาการป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือ และวิธีการที่หลากหลายตามหลักวิชาการมิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564: 22) กล่าวไว้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นการดำเนินงานโดยใช้ระเบียบสะสมที่ให้ข้อมูล 3 ด้านได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านครอบครัว โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเพราะนักเรียนแต่ละบุคคลมีความแตกต่าง มีพื้นฐานไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ การรับรู้ข้อมูลของนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำให้ครูที่ปรึกษาเข้าใจมากขึ้น นำข้อมูลไปคัดกรองได้ถูกต้อง สามารถช่วยป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563: 33) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต้องอาศัยครูที่ปรึกษาเป็นศูนย์กลาง สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และมีความเข้าใจนักเรียนในความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ที่มีพื้นฐานความเป็นมาที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรับรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนได้อย่างถูกต้อง

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562: 19) ได้ให้คำจำกัดความของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน ทั้งในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านส่วนตัว และการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ปัญหา

สุนิสา มาสุข (2560: 37) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การที่ครูที่ปรึกษาจะต้องมีข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน ประวัติด้านครอบครัว หรือพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นเบื้องต้น ที่ครูจะได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น และสามารถใช้อ้างอิงเพื่อคัดกรองนักเรียนออกเป็นกลุ่มต่างๆ ได้

ปรมาภรณ์ สนธิ (2560: 25) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านสุขภาพ ความสามารถพิเศษ ด้วยวิธีการต่างๆ โดยมีการบันทึก และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560: 2) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการสังเกตศึกษาพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัว และด้านสังคม โดยใช้เครื่องมือระเบียบวิธีแบบประเมินพฤติกรรมเพื่อคัดกรองนักเรียนต่อไป

พิชามญช์ ม่วงแก้ว (2559: 20) กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นการกำหนดความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคน ที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่นๆ ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

สรุปการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนที่ทำให้ทราบข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล มีระเบียบวิธีเพื่อเก็บข้อมูล 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านครอบครัว การรับรู้ข้อมูลรายบุคคลทำให้ครูมีความเข้าใจมากขึ้น นำข้อมูลไปสู่การคัดกรองได้ถูกต้อง สามารถช่วยป้องกันและแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง วิธีการที่ใช้ได้ ได้แก่ การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เป็นต้น

2) การคัดกรองนักเรียน

เป็นกระบวนการที่เป็นผลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่มนักเรียนที่มีลักษณะของปัญหาใกล้เคียงกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนแต่ละกลุ่มได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน มีนักวิชาการให้คำนิยาม การคัดกรอง ดังต่อไปนี้

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565: 32-33) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือ ป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี

สุวิจักขณ์ สายช่วย (2564: 6) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็ว และถูกต้องแม่นยำ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2 กลุ่ม 3 กลุ่มหรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563: 37) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณา วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้จะทำการคัดกรองนักเรียนเพื่อจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหา

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562: 20) ได้ให้คำจำกัดความของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ว่าหมายถึง การพิจารณาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล มาพิจารณาเพื่อจำแนกนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาแล้วให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหา

สุภัทสร สุริยะ (2562: 22) สรุปไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่ม เพื่อหาวิธีช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องโดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นในการพิจารณา อาทิ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

ปรมาภรณ์ สนธิ (2560: 25) สรุปไว้ว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการกำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนนั้น ทางคณะครูควรมีการประชุมทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มให้ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของคณะครู แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดขึ้น เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือได้อย่างตรงเป้าหมาย เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน อาจนียามกลุ่มได้ 4 กลุ่ม คือ 1) **กลุ่มปกติ** คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้ว อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา 2) **กลุ่มเสี่ยง** คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียน ต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามแต่กรณี 3) **กลุ่มมีปัญหา** คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน 4) **กลุ่มพิเศษ** คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้ที่มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของนักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วน

เพลินพิศ สิงห์ดำ (2560: 26) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาคือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์กลุ่มเสี่ยง และมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขตามแต่กรณี

พิชามญช์ ม่วงแก้ว (2559: 27) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่ม เพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง เพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการ

คัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดเกณฑ์การคัดกรองของเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นในการพิจารณาในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว

สรุป การคัดกรองนักเรียน คือ การพิจารณาข้อมูลของนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการหาวิธีการที่เหมาะสมที่จะดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการด้วยความรวดเร็วและเหมาะสม การคัดกรองนักเรียนนำไปสู่การจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม 3 กลุ่มหรือ 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่กำหนด ครูผู้รับผิดชอบควรจะต้องเก็บข้อมูลเป็นความลับ มีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียน เพื่อการช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนานักเรียน ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลหรือเพื่อการแก้ไขปัญหารายบุคคลต่อไป

3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

กระบวนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ให้ได้รับการช่วยเหลือเพื่อให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมและป้องกันนักเรียนกลุ่มปกติ และจะช่วยในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพ ตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป มีนิกวิชาการได้ให้คำนิยามการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนดังต่อไปนี้

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565: 35) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ใน ความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้เป็นบุคคลที่มี คุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ

สุวิจักขณ์ สายช่วย (2564: 9) กล่าวว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนปกติและมีคุณภาพ มาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ 1) การจัดกิจกรรมโฮมรูม 2) การเยี่ยมบ้าน 3) การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) 4) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันการแก้ไขปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563: 39) กล่าวว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา ได้กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติโดยอาศัยกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาต่างๆ เช่น กิจกรรมโฮมรูม ประชุมผู้ปกครอง เป็นต้น เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562: 22) ได้ให้คำจำกัดความของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น ตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

สุภัทสร สุริยะ. (2562: 28) สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาที่มีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม ที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และการจัดการประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

เพลินพิศ สิงห์ดำ (2560: 29) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนนักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ

ปรมาภรณ์ สนธิ (2560: 25) สรุปการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ การจัดกิจกรรมโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนและนโยบายของสถานศึกษา ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย มีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

สรุปการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ การส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาโดยใช้กิจกรรมต่างๆ เป็นตัวช่วยเพื่อให้นักเรียนทุกคนทั้งกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพตามศักยภาพของแต่ละคน โดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน กิจกรรมที่เหมาะสมจะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีทักษะในด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง เป็นกิจกรรมที่มีความร่วมมือกันทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง

4) การป้องกันและการแก้ไข

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความสนใจใส่ใจอย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระที่ยิ่งใหญ่

และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไปซึ่งมีผู้ให้คำนิยาม ดังต่อไปนี้

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565: 39) กล่าวว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหามาหมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้อย่างปลอดภัย ให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563: 42) กล่าวว่า ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษาต้องให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดติดตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หากปล่อยละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคมได้

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562: 24) ได้ให้คำจำกัดความของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามาหมายถึง การดำเนินงานให้ความรู้ วิเคราะห์สาเหตุ ปัญหาของนักเรียนที่มีพฤติกรรมอยู่ในกลุ่มมีปัญหามาป้องกันปัญหา มีการประสานงานกับผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการให้ความรู้ เกี่ยวกับการช่วยเหลือนักเรียน ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน

สุภัสสร สุริยะ. (2562: 29) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ครูที่ปรึกษาต้องให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกันแต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างยิ่งต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหามา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหามาของนักเรียนจึงเป็นภาระที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคมต่อไป วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหามาหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ คือ ประการที่ 1 การให้การปรึกษาเบื้องต้น เป็นการช่วยเหลือ ผ่อนคลายปัญหาให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้ และทักษะพื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ กระบวนการและทักษะการปรึกษาเบื้องต้นที่สำคัญๆ คือ การสร้างสัมพันธภาพ การใช้คำถาม การรับฟังทั้งเนื้อหาและความรู้สึก แนวทางการแก้ไขปัญหามาของนักเรียนในแต่ละลักษณะปัญหา เช่น ด้านการเรียน สุขภาพ ครอบครัว หรือการการใช้สารเสพติด การพนัน หนีเรียน เป็นต้น ซึ่งศึกษาค้นคว้าได้จากเอกสารของหน่วยงานต่างๆ แนวดำเนินการนั้นครูที่ปรึกษาควรมีความพร้อมในการให้การปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียนรักษาตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการปรึกษาโดยมีกระบวนการในการปรึกษา คือ สร้างสัมพันธภาพ พิจารณาทำความเข้าใจ กำหนดวิธีการ และดำเนินการแก้ไขปัญหามาและการยุติการปรึกษา การเป็นผู้ให้การปรึกษาที่ดีมีคุณภาพนั้นครูที่ปรึกษาควรจะต้องปฏิบัติดังนี้ 1) รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษา

หรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกหรือโรงเรียนจัดอบรมให้ 2) หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 3) ศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปรึกษาการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ประการที่ 2 การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนนอกจาก จะให้การปรึกษาเบื้องต้นการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้ การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพ ก่อเกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครองโดยมีแนว ดำเนินการ ได้แก่ 1) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน 3) การใช้กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560: 32) กล่าวว่า การป้องกันและการแก้ไขปัญหาคือเป็นการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ไขปัญหานั้นแก่นักเรียน ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมี ภูมิคุ้มกันทางจิตใจมีคุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้ อย่างปลอดภัยและเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน (2559: 32) กล่าวว่า การป้องกันและการแก้ไขปัญหาคือการบริหาร จัดการเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่และช่วยเหลือ โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา จำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมในชั้นเรียน การสื่อสารกับผู้ปกครอง กิจกรรมส่งเสริม หลักสูตร และการเยี่ยมบ้านผู้เรียน

สรุป การป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ การดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดนักเรียนทั้งใน กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา ที่จำเป็นจะต้องได้รับการ ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้อย่างปลอดภัยและ เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป แนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษา 2) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน หรือ 4) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วย เพื่อน โดยเป็นการทำงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องแก่นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา

5) การส่งต่อนักเรียน

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการ ในข้อ 4 นั้นอาจมีบางกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปเพื่อให้ปัญหานักเรียน ได้ การช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานักเรียนที่ปรึกษาหรือครูคน ใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อ การแก้ไขซึ่งมีผู้ให้คำนิยาม ดังต่อไปนี้

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565: 41) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาติดตาม เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ อย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น การช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยัง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

นุรมาน พิทักษ์สุสันต์ (2564: 28) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ประสานงานกับครูที่แนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง ในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือ และควรส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอกที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563: 44) กล่าวว่า การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาจากครูที่ปรึกษาและพฤติกรรมไม่ดีขึ้นจึงมีการส่งต่อยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยไว้อาจมีมากขึ้นหรือลุกลาม กลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขการส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ การส่งต่อภายใน การส่งต่อภายนอก

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562: 26) ได้ให้คำจำกัดความของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนด้านการส่งต่อ ไว้ว่าหมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มมีปัญหา กรณีที่ปัญหามีความยากจากการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น โดยการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561: 26) กล่าวว่า ด้านการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา หรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข

รูปแบบการส่งต่อ

1) การต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง เป็นผู้ดำเนินการส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก สำหรับการส่งต่อภายในหากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครอง ควรจะเป็นการแก้ไขปัญหายากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษาแล้ว เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจ ความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับผิดชอบต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณียากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก

เกียรติศักดิ์ ช่างเรือน (2559: 33) กล่าวว่า การส่งต่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน กรณีที่มีปัญหาต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างเหมาะสมต่อไปโดยการส่งต่อผู้เรียนมี 2 ลักษณะ คือ ส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอก

นฤบล กองทรัพย์ (2556: 26) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนในการดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนมีปัญหาบางปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนยังมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้นก็จัดการส่งต่อ โดยแบ่งเป็นส่งต่อภายในและส่งต่อภายนอกจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทำให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมลดลงและส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มปกติมีความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้น

ประนอม แก้วสวัสดิ์ (2556: 36) กล่าวว่า การส่งต่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียน ที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้นโดยครูที่ปรึกษาต้องประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือสรุปข้อมูล นักเรียน

ชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้ นักเรียนมีความรู้สึกที่ดี และติดตามผลการช่วยเหลือ ซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือ ส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

สรุปการส่งต่อนักเรียน หมายถึง การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา โดยบางปัญหายากต่อการช่วยเหลือ หรือครูที่ปรึกษาช่วยเหลือไม่ได้แล้ว นักเรียนกลุ่มนั้นยังมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น ต้องมีขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทาง และรวดเร็วขึ้น การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน โดยผู้ให้การช่วยเหลือ นักเรียน คือ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้นหรือ 2) การส่งต่อภายนอกโดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียน คือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง

ประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565: 21-22) ได้สรุปประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. ประโยชน์ต่อนักเรียน คือ นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงตรงกับ สภาพปัญหา อีกทั้งยังได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตช่วยให้ นักเรียนรู้จักตนเอง และควบคุมตนเองได้มีสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปได้อย่างดีและ อบอุ่นส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

2. ประโยชน์ต่อครู เมื่อครูได้ทำตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้ว จะเห็น ความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำข้อมูลของนักเรียนนั้นมาเป็นข้อมูลสำหรับการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ตรงกับปัญหา

3. ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่มีความสัมพันธ์ กับบุคคลทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นภายในโรงเรียนหรือ ภายนอกโรงเรียน ผู้ปกครองจึงเป็นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนจะทำให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน อีกทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีกับบุตรหลาน และบุคคลในชุมชน

4. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร ทางผู้บริหารโรงเรียนจะได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ ตัวนักเรียน ไม่ว่าจะจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันปัญหานักเรียน การแก้ปัญหาให้นักเรียน จนถึง การส่งต่อนักเรียนทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนสำหรับใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนานักเรียน หลักสูตร และคุณภาพการจัดการศึกษา

5. ประโยชน์ต่อโรงเรียน เมื่อโรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี จะได้รับ การยอมรับ การสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร องค์กรที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจะร่วมมือ กันในการป้องกันปัญหาและแก้ไขปัญหาโดยดำเนินการควบคู่ไปกับระบบการจัดการเรียนการสอน

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564: 16) กล่าวว่า ประโยชน์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยมีกระบวนการและวิธีการที่มีคุณภาพ บุคลากรในสถานศึกษาผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและส่งเสริมพัฒนา

เต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาแต่ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากครู และผู้เกี่ยวข้องมีการทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน เพื่อสร้างสร้างสรรค์ระบบดูแลนักเรียนอย่างมีระบบและคุณภาพ

กฤษฎ์นิชา พุทจิระ (2564: 23) ได้ให้คำจำกัดความของประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าเป็น การดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา ครูมีความใกล้ชิดกับนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน รู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้ เรียนรู้อย่างมีความสุขและฉลาดทางอารมณ์

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563: 25) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือมีประโยชน์โดยตรงกับนักเรียน แต่ทุกอย่างจะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือจากนักเรียน ครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จุติกรณ์ นิสสัย (2558: 21) กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

- 1) นักเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างทั่วถึง
- 2) ครูรับรู้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน โดยนำข้อมูลนั้นมากำหนดเป็นแนวทางเพื่อการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
- 3) ผู้ปกครองและครูมีการร่วมมือกันในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ปรีกษาและร่วมกันหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
- 4) ผู้บริหารสามารถใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตร

วรมน วิตะเสวีระ (2557: 28) กล่าวไว้ว่า ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ผู้เรียนได้รับการดูแลทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา ทำให้เกิดพัฒนาการที่ดีทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยมีครูคอยดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่างรอบด้านและต่อเนื่อง สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ได้รับการดูแลช่วยเหลือที่ตรงกับสภาพปัญหาของแต่ละบุคคล ส่งผลให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ และอารมณ์อย่างเหมาะสม ด้วยความร่วมมือจากครูประจำชั้นหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

แพรวพลอย พัฒนะแสง (2565) การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ความต้องการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 เมื่อพิจารณารายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ และมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแล

กฤษฎ์ภิญญา พุทธิระ (2564) การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง การพัฒนารูปแบบโดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ด้านกระบวนการหรือวิธีการได้ 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไข 5) การส่งต่อ และ 6) การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ผลการใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยครั้งนี้เพื่อใช้ประโยชน์ควรจัดทำคู่มือครูประจำชั้นโดยใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในโรงเรียน

กรดา มลิตา และเพ็ญนภา สุขเสริม (2564)การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1ตามความความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งการทำงานและประสบการณ์การทำงานพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ควรมีการวางแผน ปฏิบัติงานและอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน จัดเก็บเอกสารการปฏิบัติงาน มีการประชุมทุกฝ่ายอย่างสม่ำเสมอเพื่อหาวิธีการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน ครูศึกษาแนวทาง เภทวิธีวิธีการคัดกรอง เพื่อคัดแยกนักเรียนออกเป็นกลุ่มได้ถูกต้อง และมีการประสานงานที่ีระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ มีการสนับสนุนนักเรียนที่มีปัญหาด้านสมองและทุกด้าน

ขวัญเนตร มูลทองจาด (2564) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัด อุดมรังสี ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหการส่งต่อและการคัดกรอง 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดม รังสี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ในตำแหน่งหน้าที่ ปัจจุบัน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี มี 5 แนวทาง เช่น 1) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียน และรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น 2) ควรสร้างแบบประเมินนักเรียนให้มี ความหลากหลายใช้โปรแกรมประเมินพฤติกรรมนักเรียนมาใช้ในการดำเนินการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคลและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 3) ควรสำรวจในการจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเสริมสร้างประสบการณ์ของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ 4) ควรจัดการอบรมครู เรื่อง เทคนิคการให้คำปรึกษาเบื้องต้น เพื่อสามารถให้คำปรึกษาและแก้ไขปัญหาได้ตรงประเด็น 5) ควรมี การชี้แจงผู้ปกครองให้ทราบถึงเหตุผลที่แท้จริงของการส่งต่อนักเรียน

ัญลักษณ์ เอี่ยมเจริญ และพัชรา เดชโสม (2564) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

รุ่งนภา สุขสำแดง (2563) ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผล การวิเคราะห์การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการส่งเสริม พัฒนานักเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน และ 2) การเปรียบเทียบปัญหา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1ตาม อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของ สถานศึกษาพบว่า อายุ มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ประสบการณ์ในการทำงานมีปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ทุกด้านและขนาดของ สถานศึกษาต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกันทุกด้าน และ3) แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ต้องมีการศึกษาและจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียนของรายบุคคล ต้องจำแนกกลุ่มของผู้เรียน เป็นกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน จัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน 4) ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ต้องมีระบบการกำกับ ติดตามการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการส่งต่อ ต้องมีการร่วมมือกับเครือข่ายเช่น ครูแนะแนว หน่วยงานสาธารณสุข หน่วยงานปกครองท้องถิ่น และชุมชน

รักชนก มาไพศาลกิจ (2563) การเข้าถึงบริการด้านการศึกษานักเรียนไร้สัญชาติ โรงเรียนสหศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย พบว่า แม้ประเทศไทยจะมีนโยบายและแนวทางปฏิบัติการของรัฐในการจัดบริการการศึกษาให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่นักเรียนไร้สัญชาติจะได้รับสถานะทางทะเบียนต่อไป แต่การดำเนินการยังพบว่ามียุทธศาสตร์ที่เกิดจากทัศนคติของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ เช่น เจ้าหน้าที่รัฐไม่เพียงพอหรือทัศนคติเชิงลบต่อครูไร้สัญชาติ ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการดำเนินการเรื่องการขอสัญชาติ และข้อมูลหลักฐานเอกสารประกอบการยื่นขอสัญชาติไม่ครบถ้วน ตลอดจนการเรียกร้องผลประโยชน์จากการยื่นขอสัญชาติ ในระดับสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้มีนโยบายในการจัดบริการทางการศึกษาฟรีให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ และมีนโยบายช่วยเหลือ และติดตามผลในการดำเนินการขอสัญชาติของนักเรียน สำหรับองค์กรอิสระ การวิจัยพบว่า มีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำต่อเนื่อง ข้อเสนอแนะ 1. สร้างความเข้าใจแก่บุคคลอื่นผ่านสื่อหรือให้ความรู้อย่างลึกซึ้ง 2. ควรเพิ่มปฏิบัติการของรัฐให้เพียงพอต่อการแก้ไขปัญหา กล่าวคือ เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่รัฐให้เพียงพอต่อการช่วยเหลือผู้ไร้สัญชาติ 3. สร้างความสัมพันธ์และให้ความรู้แก่ชุมชนเรื่องการขอสัญชาติไทยเพื่อลดปัญหาการเกิดผลประโยชน์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

ธนิตา ศุภสุคนธ์ (2562) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลบำรุง) ผลการวิจัย พบว่า 1. การดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลบำรุง) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครูปฏิบัติการสอน และกลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลบำรุง) เมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียนและด้านการส่งต่อมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เฉลิมพงษ์ สุขสมพนารักษ์ (2561) การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้ 1. โรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ยังมีบาง

ประการที่ยังต้องปรับปรุง ได้แก่ การไม่เข้าไปแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันของนักเรียนอย่างทันที่ และการขาดการประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง 2. ผู้วิจัยได้จัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนขึ้น โดยใช้กระบวนการ PDCA 3 กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดี

ศุภากร เมฆขยาย (2559) การจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติ ผลการวิจัยพบว่า 1. สาเหตุของการจัดการศึกษาแก่เด็กไร้สัญชาติ มาจากสองสาเหตุ คือ ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายทั้งในกฎหมายของประเทศไทย และกฎหมายมหาชน และเหตุผลทางด้านมนุษยธรรมทั้งที่ไทยเป็นภาคีในสนธิสัญญาต่างๆ และไม่ได้เป็นภาคี 2. รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติ ควรจัดการศึกษาพหุรูปแบบ คือ การผสมผสานรูปแบบการจัดทั้งการศึกษาในระบบการศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเป็นการสร้างโอกาสและทางเลือกทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน และตอบสนองความต้องการของชุมชน และนักเรียน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายให้ร่วมกันจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติ

นิติพล คงสมบูรณ์ (2559:) ปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ในประเทศไทย การศึกษาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ เนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงและสภาพสังคมที่มีการแข่งขันสูง อีกทั้งประชากรที่ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงย่อมมีโอกาสทางสังคมมากกว่าประชากรที่ไม่ได้รับการศึกษา และประชากรที่ได้รับการศึกษาย่อมไม่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิในด้านต่างๆ นอกจากนั้น การศึกษายังเป็นสิ่งที่สร้างคุณค่าและปลูกจิตสำนึกความเป็นมนุษย์ กล่าวคือ การศึกษาทำให้มนุษย์ตระหนักถึงคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสร้างสำนึกร่วมในการเป็นสมาชิกในสังคม ดังจะเห็นได้จากวัตถุประสงค์ของสิทธิการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมสำนึกในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันทำให้มนุษย์สามารถมีส่วนร่วมในสังคมได้อย่างเสรีและมีประสิทธิภาพ โดยบุคคลต้องสามารถเข้าถึงและใช้บริการด้านการศึกษาได้โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่สมควรได้รับการประกัน ดูแล และส่งเสริมศักยภาพในการพัฒนาตนเองทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา กลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ คนกลุ่มนี้ประสบปัญหาการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานด้านต่างๆ เช่น การรับรองสถานะบุคคลตามกฎหมาย การเข้ารับบริการสาธารณะจากรัฐ การรับรองสิทธิเสรีภาพ การเข้าถึงสิทธิการศึกษา ดังนั้นหากไม่มีการดำเนินการจัดระบบคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ แล้ว นั้นย่อมต้องส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความมั่นคงของประเทศ ดังนั้น รัฐจึงได้มีการขยายโอกาสทางการศึกษาแก่คนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ เพราะการศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือในการพัฒนาร่างกายและสติปัญญาของมนุษย์ อันจะทำให้มนุษย์ตระหนักถึง สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคตลอดจนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสิทธิการศึกษา และสิทธิของคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ที่ให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมกันของคนทุกคน ดังจะเห็นได้จากกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยลงนามผูกพันเป็นภาคี ได้บัญญัติรับรองสิทธิการศึกษาให้แก่บุคคลทุกคนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างใดๆ อีกทั้งประเทศไทยยังได้บัญญัติรับรองสิทธิการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ เช่นเดียวกับกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งหลักการดังกล่าวได้ถูกบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติยังคงมีปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ อยู่ 2 ประการ ได้แก่ 1. ปัญหาทางกฎหมายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และ 2. ปัญหาการดำเนินการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ จากปัญหาทั้ง 2 ประการนั้นต่างส่งผลกระทบต่อการรับรองสิทธิการศึกษาของเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ได้แก่ สิทธิในการเข้ารับบริการการศึกษา สิทธิการได้รับการอุดหนุนในการศึกษา สิทธิระหว่างการศึกษา และสิทธิประโยชน์จากการศึกษา และยังไม่สอดคล้องกับแนวความคิดด้านสิทธิการศึกษา สิทธิเด็ก และสิทธิของคนไร้ รัฐไร้สัญชาติ ดังนั้นจึงสมควรปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคและไม่สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนข้างต้น อีกทั้งไม่สอดคล้องตามหลักสิทธิการศึกษา สิทธิเด็ก และสิทธิของคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการส่งเสริมและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่บุคคลทุกคนในประเทศ ต้องบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้รัฐ ไร้สัญชาติ อย่างเคร่งครัดถูกต้องและเป็นธรรม ตลอดจนต้องดำเนินการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นความเสมอภาคเท่าเทียม อีกทั้งต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนอันจะเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาสังคมด้านต่างๆ และที่สำคัญเพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันถึงแม้ว่าจะมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์

กิตติศักดิ์ ศิวินา และคณะ (2558) รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลักและ 24 องค์ประกอบย่อยดังนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1 ภาพความสำเร็จ มี 3 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) วิสัยทัศน์ 2) พันธกิจ 3) เป้าประสงค์ องค์ประกอบหลักที่ 2 ปัจจัยนำเข้า มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ผู้บริหารเป็นผู้นำ 2) ครูมีเจตคติที่ดีมีความสามารถ และ 3) มีสื่อเครื่องมือและนวัตกรรม องค์ประกอบหลักที่ 3 กระบวนการ มี 6 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) วางระบบการบริหารระบบดูแล 2) ดำเนินการตามระบบดูแล 3) วางระบบงานและกิจกรรมแนะแนว 4) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และ 6) การผุดงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน องค์ประกอบหลักที่ 4 ผลผลิต มี 4 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) การพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองนักเรียน 2) การส่งเสริมทักษะชีวิตความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน 3) การพัฒนาอย่างรอบด้านของนักเรียน องค์ประกอบหลัก ความเป็นผู้นำของผู้บริหาร ประเมินเจตคติที่ดีและความสามารถของครูและประเมินการมีสื่อเครื่องมือ และนวัตกรรมของสถานศึกษา 2) การประเมินกระบวนการประกอบด้วยประเมินการวางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินการวางระบบงานและกิจกรรมแนะแนว ประเมินการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ประเมินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) การประเมินผลผลิตประกอบด้วยประเมินการพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองนักเรียน ประเมินการส่งเสริมทักษะชีวิตความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน ประเมินการพัฒนาอย่างรอบด้านของนักเรียน องค์ประกอบหลักที่ 6 ย้อนกลับปรับปรุง มี 3 องค์ประกอบย่อยได้แก่ 1) ปรับปรุงปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยปรับปรุงผู้บริหาร ปรับปรุงครู ปรับปรุงสื่อเครื่องมือ และนวัตกรรม 2) ปรับปรุงกระบวนการ ประกอบด้วย ปรับปรุงการวางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปรับปรุงการดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ปรับปรุงการวางระบบงานและกิจกรรมแนะแนว ปรับปรุงการมี

ส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ปรับปรุงการนิเทศ กำกับ ติดตาม ปรับปรุงการผดุงระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3) ปรับปรุงผลผลิต ประกอบด้วย ปรับปรุงการพิทักษ์ปกป้องคุ้มครองนักเรียน ปรับปรุงการส่งเสริมทักษะชีวิตความสามารถในการปรับตัวของนักเรียน ปรับปรุงการพัฒนาอย่างรอบด้านของนักเรียนองค์ประกอบหลักที่ 7 เจเนอรัลแห่งความสำเร็จ มี 3 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ผู้บริหารและทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลนักเรียน 2) ครูและผู้เกี่ยวข้องมีความตระหนักและให้ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ภาควิชาคณากรรมการดำเนินงานทุกคณะมีการประสานกันอย่างใกล้ชิดให้ความรู้และทักษะที่จำเป็นในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วุฒิไกร วุฒิกัมพล (2557) สภาพและแนวทางการพัฒนาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า (1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก และ (2) แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีแนวทางการดำเนินงาน 5 ประการ คือ 1. สำนักงานเขตพื้นที่ ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ 2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน 3. คณะกรรมการหรือคณะกรรมการทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและมีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด 4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงานโดยต้องได้รับความร่วมมือจากคุณครูในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน 5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่องทักษะเบื้องต้นและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่โรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การสร้างเครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนด ขั้นตอนของการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการวิจัยศึกษาด้วยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ที่ เป็นปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ ไปหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม ตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1

กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 210 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรองผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี โดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากรและกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% จำนวน 136 โรงเรียน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจะใช้ในการเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนละ 3 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หรือรอง

ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน และครูประจำชั้นจำนวน 1 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูล 408 คน

ขั้นตอนที่ 2

กลุ่มประชากรในการศึกษาวิจัยที่เป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างข้อคำถาม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นผู้ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา โดยพิจารณาจาก

1. สังกัดในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไร้สัญชาติอยู่มากที่สุด
2. มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียนอย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป
3. มีประสบการณ์ในการดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน อย่างน้อย 5 ปีขึ้นไป

รวมจำนวน 9 คน ประกอบด้วย 1.ผู้บริหารสถานศึกษา 2.ครูผู้ดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 3.ครูประจำชั้น เพื่อทำการสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติจากผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี

3.3 การสร้างเครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี แบ่งเป็น 3 ตอน

ชุดที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างข้อคำถาม เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อสภาพปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติจากผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1 และหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ ที่เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนไร้สัญชาติ ผู้ปกครอง กฎหมายและสิทธิพื้นฐานของนักเรียนไร้สัญชาติ และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา และการส่งต่อ ตลอดจนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหานักเรียนไร้สัญชาติและการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากรอบแนวคิดในการนิยามตัวแปรและสร้างแบบสอบถามในการศึกษาวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี แบ่งเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

- 2.1 ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นผู้ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติเพิ่มเติม

2.2 ฉบับที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างคำถาม เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้ดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้น โดยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสัมภาษณ์ร่วมกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญ และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นผู้ดูแลงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นทั้ง 2 ฉบับ ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำแนะนำแล้วนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโครงสร้าง เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าคะแนนตั้งแต่ 0.66-1.00 โดยจะเลือกข้อคำถามที่มีค่าคะแนน 0.66 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

4. นำเครื่องมือแบบสอบถามที่ปรับแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ Tryout กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach 1970: 161) ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) กำหนดให้ค่าความน่าเชื่อถือได้ของสัมประสิทธิ์แอลฟา จำนวนมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 ขึ้นไป โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ที่ 0.92

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในข้อ 4 ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างการวิจัยที่กำหนดไว้ และนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อทำการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติโรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ผู้วิจัยได้มีการดำเนินงานใน 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม ถึงผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือพร้อมแบบสอบถามเพื่อขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่าง และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยแยกเป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการ ครูผู้ดูแลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้น โรงเรียนละ 3 คน
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยามถึงผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 กลุ่ม จำนวน 9 คน เพื่อขอสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ (ขั้นตอนที่ 1) และแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี
2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือเพื่อประสานงานและขอความร่วมมือจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนัดหมายวันเวลา สถานที่สัมภาษณ์ และได้มีการจัดส่งข้อมูลสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ(ขั้นตอนที่ 1) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ศึกษาข้อมูลผลการวิจัยและข้อคำถามที่จะในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ประกอบด้วย 1.ผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีนักเรียนไร้สัญชาติ 2.ครูผู้ดูแลระบบช่วยเหลือนักเรียน และ 3.ครูประจำชั้น รวมจำนวน 9 คน เมื่อได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์เนื้อหา ในขั้นตอนที่ 2 และนำเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรีต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอน 1 ศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษา กาญจนบุรี ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์ข้อมูลและค่าสถิติ ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 -เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าความถี่และร้อยละ

แบบสอบถามตอนที่ 2- เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
จำแนกรายด้านและรายชื่อ

เกณฑ์ที่ใช้แปลผลสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน
ประถมศึกษา กาญจนบุรี ใช้เกณฑ์ในการแปลผลแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
(รัฐติกาล ขวัญธรรมา, 2562: 45) ดังนี้

ระดับคะแนน 4.51 - 5.00 หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 3.51 - 4.50 หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก

ระดับคะแนน 2.51 - 3.50 หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 1.51 - 2.50 หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ระดับคะแนน 1.00 - 1.50 หมายถึง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 3 -เป็นข้อเสนอแนะการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มนักเรียน
ไร้สัญชาติ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานประถมศึกษา กาญจนบุรี ใช้การ
วิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้ชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้ชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้ชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำแนกตามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 4 ปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวกับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี โดยมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาปัญหากลุ่มนักเรียนไร้ชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	136	33.33
ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	136	33.33
ครูประจำชั้น	136	33.34
รวม	408	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	227	55.56
ปริญญาโท	181	44.44
ปริญญาเอก	0	0
รวม	408	100.00
ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง		
ต่ำกว่า 2 ปี	32	7.78
2-4 ปี	113	27.78
5 ปีขึ้นไป	263	64.44
รวม	408	100.00
ขนาดของสถานศึกษาในปัจจุบัน		
ขนาดเล็ก	120	29.41
ขนาดกลาง	270	66.18
ขนาดใหญ่	18	4.41
รวม	408	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ตำแหน่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น มีจำนวนเท่ากัน จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 และ ปริญญาโท จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ส่วนใหญ่ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 5 ปีขึ้นไป จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 64.44 รองลงมาคือประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 2-4 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 7.78 ขนาดของสถานศึกษาในปัจจุบันส่วนใหญ่มีขนาดกลาง จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 66.18 รองลงมาคือ ขนาดเล็ก 120 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 และขนาดใหญ่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.41 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 สภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้ชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรี

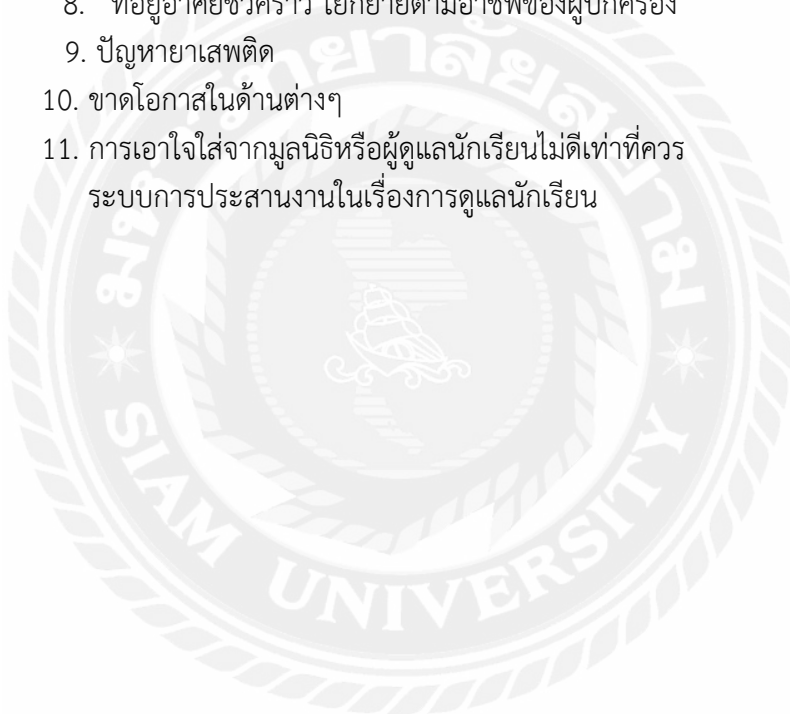
ตารางที่ 4.2 แสดงสภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้ชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรี

ข้อ	สภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ปัญหา
ด้านการศึกษา				
1	ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.61	0.49	มากที่สุด
2	ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	4.66	0.47	มากที่สุด
3	เข้าไม่ถึงแหล่งทุนการศึกษา	4.20	0.80	มาก
4	ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง	4.65	0.64	มากที่สุด
5	ไม่มีวุฒิการศึกษาที่นำไปเพื่อการศึกษาต่อ	4.53	0.66	มากที่สุด
ด้านนักเรียนและครอบครัว				
6	มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง	4.15	0.83	มาก
7	ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง	4.23	0.81	มาก
8	ขาดแรงจูงใจในการศึกษาขณะที่ศึกษาอยู่	4.34	0.77	มาก
9	สื่อสารภาษาไทยได้น้อยส่งผลต่อการเรียนรู้	4.00	0.83	มาก
10	เข้าเรียนตอนอายุมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด	4.74	0.44	มากที่สุด
11	เรียนช้า เรียนไม่ทันกลุ่มเพื่อน	4.30	0.73	มาก
12	ต้องออกจากคันด้วยปัญหาต่างๆ	4.74	0.44	มากที่สุด
13	ต้องอพยพย้ายถิ่นตามครอบครัวบ่อยๆ	4.62	0.49	มากที่สุด
14	ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก	4.85	0.36	มากที่สุด
15	ขาดโอกาสในการได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล	4.62	0.48	มากที่สุด
16	สุขภาพอนามัยไม่ดี มีโรคภัยไข้เจ็บ	4.39	0.62	มาก
17	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนต้องการให้ลูกช่วยทำงานมากกว่า	4.63	0.48	มากที่สุด
รวม		4.48	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ภาพรวมสภาพปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาทุกข้อพบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ลำดับแรก คือ ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก ($\bar{X}$ = 4.85, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ เข้าเรียนตอนอายุมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และต้องออกจากคันด้วยปัญหาต่างๆ ($\bar{X}$ = 4.74, S.D. = 0.44) ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.49) ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.65) ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนต้องการให้ลูกช่วยทำงานมากกว่า ($\bar{X}$ = 4.63, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนไร้สัญชาติจากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนไร้สัญชาติ ดังนี้

1. แฉ่งเข้าเรียนตอนอายุเกินชั้นส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ความถี่ 2
 2. การเป็นพลเมืองที่อยู่แบบถูกกฎหมาย ความถี่ 1
 3. คุณภาพชีวิตของนักเรียนและครอบครัวต้องการให้ลูกทำงานมีรายได้มากกว่า ความถี่ 5
 4. โดนเพื่อนบูลลี่เรื่องสัญชาติ ความถี่ 1
 5. การทำบัตรและการรักษาพยาบาล ความถี่ 1
 6. ขาดโอกาสในการศึกษาต่อระดับสูง ความถี่ 2
 7. ผู้ปกครองสื่อสารภาษาไทยไม่ได้ทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ช้า ความถี่ 4
 8. ที่อยู่อาศัยชั่วคราว โยกย้ายตามอาชีพของผู้ปกครอง ความถี่ 3
 9. ปัญหาเสพติด ความถี่ 1
 10. ขาดโอกาสในด้านต่างๆ ความถี่ 2
 11. การเอาใจใส่จากมูลนิธิหรือผู้ดูแลนักเรียนไม่ดีเท่าที่ควร ความถี่ 1
- ระบบการประสานงานในเรื่องการดูแลนักเรียน

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
1. ท่านคิดว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในภาพรวมการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมและสามารถช่วยแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติได้จริง คือ ขั้นตอนที่ 2. การคัดกรองนักเรียน และ ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน ส่วนที่พบว่าดำเนินการได้ยากที่สุดคือขั้นตอนรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้วยปัญหาที่อยู่ของนักเรียนเดินทางลำบาก บ่อยครั้งนักเรียนไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ในบางสถานศึกษาใช้วิธีการแก้ปัญหา คือ ทางโรงเรียนจัดสายรถรับส่งนักเรียน โดยขอความช่วยเหลือจากชาวบ้านให้รับนักเรียนไร้สัญชาติมาส่งที่โรงเรียน และในขั้นตอนการป้องกันและแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กับข้อมูลการรู้จักนักเรียนที่ทางโรงเรียนอาจจะมีข้อมูลไม่ครบและบางรายมีปียาซับซ้อน การป้องกันและแก้ปัญหาย่อมยากไปด้วย ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาการสื่อสารภาษาไทย ซึ่งทั้งผู้ปกครองและนักเรียนไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ บางโรงเรียนใช้วิธีการเก็บสถิติการมาโรงเรียน พูดคุยกับนักเรียนและผู้ปกครองโดยใช้ล่ามอาสาที่เป็นเพื่อนนักเรียนหรือผู้ปกครองเพื่อนนักเรียนที่สามารถสื่อสารได้ บางโรงเรียนมีการสร้างบัดดี้ผู้ปกครองเพื่อให้ช่วยเหลือดูแลกันเองระหว่างผู้ปกครองและผู้ปกครองด้วยกัน และให้แจ้งข้อมูลหรือปัญหาให้กับทางโรงเรียนเพื่อหาวิธีช่วยเหลือหรือป้องกันปัญหาต่อไป

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
2. ท่านคิดว่าขั้นตอนในการดำเนินงาน ของระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ใน 5 ขั้นตอน คือ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและ แก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพ การดำเนินงานในปัจจุบัน หรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไข อย่างไร และ/หรือ ขั้นตอนใดสามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้ สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	จากการดำเนินการที่ผ่านมาทางสถานศึกษาได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ เป็นกลุ่มปกติและไร้สัญชาติตามระบบทั้ง 5 ขั้นตอน ที่ขั้นตอนต่างๆทำได้ง่ายไม่ ซับซ้อนบางโรงเรียนยอมรับว่ารายละเอียดของมูลนักเรียนไร้สัญชาติที่โรงเรียนมียังไม่ สมบูรณ์ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ต้องการ เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียนไร้สัญชาติต้อง ดำเนินการให้ได้ร้อยละ 100 นั้น หรือข้อมูลอื่นๆที่เป็นข้อมูลรายบุคคล ที่โรงเรียนและ ครูยังไม่สามารถทำได้ครบถ้วน เนื่องจากพบปัญหาการย้ายถิ่นฐานที่อยู่ของผู้ปกครอง นักเรียน การเดินทางที่ยากลำบากที่อยู่อยู่ในที่ที่ทุรกันดาร ผู้ปกครองบางกลุ่มมีการใช้ ชีวิตแบบการข้ามชายแดนเพื่อเข้ามาหารายได้ ผู้ปกครองมีการอพยพย้ายที่ทำงานไม่ แน่นอน ทำให้นักเรียนไร้สัญชาติมาเรียนไม่สม่ำเสมอ และบางคนมีการเข้า-ออกทำให้ การเรียนไม่ต่อเนื่อง และนำไปสู่ปัญหาอื่นๆได้
3. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียน ได้แก่ 3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ 1. ด้านความสามารถ 2. ด้าน สุขภาพร่างกาย 3.ด้านครอบครัว เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และ ความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร 3.2 วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสอบถาม	จากข้อมูลการดำเนินงานของโรงเรียน มีการจัดกลุ่มข้อมูลของนักเรียนไร้สัญชาติ เช่นเดียวกับนักเรียนปกติ อาทิ 1.ด้านความสามารถ ที่พบข้อมูลคือ นักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่จะเข้าเรียนช้า หรือ เรียนไม่ทันเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนขาดเรียนบ่อยครั้งเป็นปัญหาสำคัญต่อการพัฒนา ศักยภาพด้านความสามารถของนักเรียนไร้สัญชาติ 2.ด้านปัญหาร่างกาย พบว่า นักเรียนไร้สัญชาติมีอายุเกินเกณฑ์ในการเรียนบาง ระดับชั้น มาเข้าเรียนช้ากว่าเกณฑ์ทำให้อายุครบ 15 ปีก่อนจะจบระดับชั้น

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน มีความเพียงพอ และความเหมาะสม สามารถเก็บข้อมูลของนักเรียนได้หรือไม่หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร	มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้นักเรียนมีโอกาสหลุดออกจากระบบการศึกษา เพราะทางโรงเรียนสามารถเอาชื่อออกจากการเป็นนักเรียนได้ หากนักเรียนไม่มีความพร้อมในการเรียน ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือ เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ นักเรียนไร้สัญชาติอาจหลงผิดไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้สุขภาพร่างกายแย่ลง 3.ด้านครอบครัว พบปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวหรือผู้ปกครองที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่งผลให้นักเรียนต้องออกกลางคัน ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการเรียนเท่ากับความเป็นอยู่และรายได้จากการมีงานทำของนักเรียนสำหรับการได้มาซึ่งข้อมูลของนักเรียนไร้สัญชาติทางโรงเรียนได้กำหนดให้ครูผู้รับผิดชอบใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดูแลนักเรียนกลุ่มนี้ ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาโดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจกับทุกคนที่เกี่ยวข้อง และต้องมองว่านักเรียนไร้สัญชาติเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนไหว ต้องได้รับการดูแลพิเศษด้วยสถานะทางสังคมที่ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มนี้ถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่ไร้สัญชาติ เป็นกลุ่มเบาบางแต่มีสิทธิเท่าเทียมในฐานะมนุษย์เช่นกัน

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
4. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน โดยทั่วไปจะมีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร หน่วยงานนั้นคือหน่วยงานอะไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	จากสภาพการจัดการของโรงเรียนในการคัดกรองนักเรียน พบปัญหาในการคัดกรอง โดยเฉพาะ กลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นผลจากปัญหาด้านครอบครัว ที่มีฐานะยากจน ความสามารถในการเรียน การขาดเงินสนับสนุนการเรียน ทั้งนี้การให้ทุนการศึกษาส่วนมากจะระบุให้กับนักเรียนที่มีสัญชาติไทย หรือมีความเป็นเลิศทางการเรียน แต่ในสภาพจริงของนักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาช้า การจะเรียนแล้วมีผลการเรียนเป็นเลิศ เป็นเรื่องที่ทำได้ยากทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะได้รับทุนการศึกษาเพราะคุณสมบัติไม่เป็นไปตามที่กำหนด หรือต้องออกกลางคันด้วยปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือครอบครัวหมดหวังด้านการศึกษาต้องการให้นักเรียนออกมาทำงานหาเลี้ยงคนในครอบครัวมากกว่าแนวทางการแก้ปัญหา ทางโรงเรียนจะต้องหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนนักเรียนแบบเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ หรือเลือกสัญชาติ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาแบบไร้ปัญหาด้านการเงินที่เป็นไปตามความเหมาะสม เทียบกับนักเรียนไทย หรือองค์กรสากล UNHCR ที่เกี่ยวข้องกับเด็กอพยพเป็นกลุ่ม ไร้สัญชาติตามชายขอบ แนวทางการดำเนินงาน การบริหารงานขององค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติควรจะต้องมีการปฏิบัติที่แสดงให้เห็นความเท่าเทียม

**ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน) (ต่อ)**

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
5 ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับ 5.1 กิจกรรมที่จัดช่วยส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามความแตกต่างของนักเรียน ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร 5.2 กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นความร่วมมือกันทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง ควรมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา นักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ เพิ่มเติมหรือไม่ / หน่วยงานนั้นคือหน่วยงานอะไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	และความเสมอภาคในด้านสัญชาติ เมื่อนักเรียนไร้สัญชาติเข้าสู่ระบบการศึกษา ของไทย พวกเขาก็ควรได้รับสิทธิเสมือนนักเรียนไทยตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียนเป็นขั้นตอนที่ทางโรงเรียนต้องจัดให้เพื่อการพัฒนา นักเรียนในกลุ่มต่างๆ ซึ่ง กิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถพัฒนานักเรียนทุกกลุ่มได้ แต่อาจจะมีบางกิจกรรมที่ต้องจัดให้กับนักเรียนบางกลุ่มเป็นการเฉพาะ เช่น กิจกรรมเสริมความรู้ในกรณีที่นักเรียนขาดเรียนหรือโยกย้ายถิ่นฐาน หรือ จัดเป็นคอมมูนิตี้แห่งการเรียนรู้เชิงประจักษ์เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้และช่วยเหลือกัน มีกิจกรรมสร้างอาชีพที่นักเรียนสามารถฝึกฝนนอกเหนือเวลาเรียนทำให้มีรายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น ในด้านการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่นทั้งในส่วนงานภาครัฐบาลหรือหน่วยงานอื่นๆ ควรมีการประสานงานการให้ความช่วยเหลือนักเรียนทั้งกลุ่มปกติ และกลุ่มไร้สัญชาติอย่างเท่าเทียมกันโดยเฉพาะการบริหารงานขององค์กรของรัฐที่เป็นหน่วยงานสนับสนุน และส่งเสริมความเสมอภาค โดยเฉพาะในด้านสัญชาติ เมื่อนักเรียนไร้สัญชาติเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทย นักเรียนเหล่านี้ก็ควรได้รับสิทธิต่างๆ เสมือนนักเรียนไทยในความเสมอภาคเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานด้วย ในขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเหล่านี้ อยู่แล้ว เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถจัดให้ได้ทั้งนักเรียนกลุ่มปกติ และนักเรียนกลุ่ม ไร้สัญชาติ เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแตกต่างกัน สำหรับกิจกรรมที่จะ

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
	จัดเพิ่มเติม ได้แก่ กิจกรรมที่เพิ่มทักษะทางอาชีพ กิจกรรมเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมที่เพิ่มทักษะในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมนักเรียนให้สามารถหารายได้เสริม หรือสามารถสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามที่กำหนดและเพิ่มโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ ในทางปฏิบัติก็พบว่าโรงเรียนหลายแห่งที่มีนักเรียนไร้สัญชาติยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านต่างๆเหล่านี้ทางโรงเรียนจึงต้องมีแผนในการจัดหาครูมาปฏิบัติงานในส่วนนี้ด้วย
6. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ การดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา ที่จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด มีแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษา 2) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน หรือ 4) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ กิจกรรมที่จัดให้จะเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือนักเรียนด้านการเรียน แต่ก็มีกิจกรรมเสริมอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นกิจกรรมตามหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้ควรเป็นกิจกรรมที่พัฒนาสมรรถนะและทักษะทั้งการใช้ชีวิตและทักษะทางอาชีพ และควรมีการเทียบโอนหน่วยกิต จากประสบการณ์ที่ผ่านมานักเรียนไร้สัญชาติ เพราะนักเรียนเหล่านี้เคยใช้ชีวิตเพื่อต่อสู้กับการอยู่รอดได้ หากจะมีการเทียบโอนเป็นรายวิชาบ้างอาจจะช่วยทำให้นักเรียนลดรายวิชาเรียนลง และมีสภาพนักเรียนที่ข้ามชั้นเรียนได้ตามอายุที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะช่วยลดอัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มากขึ้น

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
7. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งต่อ คือ การส่งต่อ นักเรียนไร้สัญชาติที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น แนวทางการปฏิบัติมี 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน โดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น 2) การ ส่ง ต่อภายนอกโดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียนคือ ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการ เพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในส่วนของขั้นตอนการส่งต่อ 1.การส่งต่อภายในไม่ค่อยเป็นปัญหา เพราะเป็นการดำเนินงานภายในของโรงเรียน ส่วนปัญหาที่พบคือ นักเรียนเข้าเรียนอายุเกินเกณฑ์ จึงเหมือนผู้ใหญ่ที่ยังขาด ความคิด บางครั้งเกิดการทะเลาะวิวาทรุนแรง ครูที่ดูแลต้องมีความเข้าใจ สามารถ ชี้แจงช่วยเหลือได้ ครูจึงควรมีความรู้ด้านจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อจะได้ช่วย ส่งเสริม สนับสนุน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้ 2.การส่งต่อภายนอก ยังพบ ปัญหาในส่วนของการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายนอก ทั้งรัฐและเอกชน ใน กรณีเป็นโรงเรียนที่อยู่บริเวณชายแดนรอยต่อประเทศเพื่อนบ้าน โรงเรียนจะขอ ความช่วยเหลือด้านสุขภาพของนักเรียนผ่าน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำ ตำบลเป็นด่านแรก ในส่วนของค่าใช้จ่ายบางครั้งต้องใช้ในการสนับสนุนทุนทรัพย์จาก ผู้บริหารโรงเรียนที่จะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนไร้สัญชาติ หากจะให้การ ดำเนินการมีความต่อเนื่องและเป็นระบบ คงต้องมีการวางแผนงานร่วมกันของ หน่วยงานต่างๆเพื่อช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในกรณีที่ต้องมีการส่งต่อด้วย

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้บริหาร จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
8. ท่านคิดว่าในภาพรวมแนวทางการพัฒนาระบบดูแลการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร หน่วยงาน หรือ ใบบ้างที่มีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานนี้ให้บรรลุและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป	ในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะที่ต้องดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษา ให้กับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติตามนโยบายการศึกษาที่กำหนด มีข้อเสนอแนะที่ ต้องการให้นักเรียนไร้สัญชาติสามารถเรียนและสำเร็จการศึกษาได้ตามที่ต้องการ การวางระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติเป็นการทำงานร่วมกันของหลาย หน่วยงาน ซึ่งควรมีการวางแผนทางการดูแลนักเรียนไร้สัญชาติร่วมกัน หรือมีการทำ MOUระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติมีความ ชัดเจนเป็นเป็นรูปธรรม เช่น หน่วยงานที่ดูแลด้านทุนการศึกษาเพื่อให้นักเรียนไร้ สัญชาติเข้าถึงการศึกษาโดยไม่มีข้อจำกัด หรือ หน่วยงานการให้บริการด้าน สาธารณสุขที่จะดูแลด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียนไร้สัญชาติ เป็นต้น

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลระบบ (3 คน)
1. ท่านคิดว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีการดำเนินงานอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยทั่วไปยังสามารถใช้ได้ทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติ แต่ควรมีการปรับปรุงบางขั้นตอนที่กำหนดไว้เพื่อให้การดำเนินงานง่ายขึ้นและชัดเจนเป็นเอกภาพ เช่น ขั้นตอนที่ต้องการให้มีการแยกการดำเนินงานออกจากกันคือ ขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา หากสามารถแยกออกจากกันได้ชัดเจน จะช่วยให้ครูเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น สามารถที่จะระดมทรัพยากรให้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้น ที่อาจจะปัญหาย่อยๆที่สามารถแก้ไขได้ และมีผลต่อปัญหาใหญ่ต่อไป
2. ท่านคิดว่าขั้นตอนในการดำเนินงาน ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ขั้นตอน คือ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน หรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ ขั้นตอนใดสามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ ในฐานะครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานใน 5 ขั้นตอนนี้ ยังมี ความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน โดยในขั้นตอนที่ 4 คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่ควรมีการปรับเปลี่ยนเป็น 2 ขั้นตอนคือ ด้านการป้องกัน และ ด้านการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การดำเนินการด้านการป้องกันสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลระบบ (3 คน)
3. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียน ได้แก่ 3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ 1. ด้านความสามารถ 2.ด้านสุขภาพร่างกาย และ 3.ด้านครอบครัว เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร 3.2 วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน มีความเพียงพอ และความเหมาะสม สามารถเก็บข้อมูลของนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร	ในด้านการแก้ปัญหาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น จะช่วยให้ครูสามารถระดมทรัพยากรมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและรวดเร็วขึ้น ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียนที่ทางโรงเรียนต้องมีการจัดทำข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน โดยจะมีการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ 1.ด้านความสามารถ ในกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ จะพบว่ามีเป็นหาด้านภาษานักเรียนไม่เข้าใจภาษาไทย บางคนสื่อสารไม่ได้ ทำให้การคัดกรองข้อมูลรายบุคคลดำเนินไปได้ยาก ในการแก้ไขปัญหาครูจะใช้ “ล่ามจิว” คือให้นักเรียนที่สามารถสื่อสารได้ เป็นเพื่อนช่วยแปลภาษาให้กับครูเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นและสร้างความเข้าใจร่วมกัน 2.ด้านสุขภาพร่างกาย จากการทำงานพบว่านักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสุขภาพร่างกาย เนื่องจากนักเรียนไร้สัญชาติส่วนมากมีภาวะทุพโภชนาการ มีปัญหาด้านการเจริญเติบโต ตลอดจนปัญหาสุขภาพจิต จากการเป็นนักเรียนที่อายุน้อยกว่าเกณฑ์ การถูกล้อเลียนโดยเพื่อน เป็นต้น สำหรับการแก้ปัญหาเบื้องต้นทางโรงเรียนมีการจัดอาหารกลางวันเพื่อให้นักเรียนได้รับประทานให้เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลระบบ (3 คน)
	มีการเสริมโภชนาการโดยการให้กินไข่ และต้มนม โดยโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเลี้ยงไก่ในโรงเรียนเพื่อกินและขาย 3.ด้านครอบครัว การเก็บข้อมูลครอบครัวยังทำได้ไม่สมบูรณ์เพราะพบปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวบ่อยๆของนักเรียนไร้สัญชาติ บางที่ไม่สามารถไปเยี่ยมบ้านได้ บ้านนักเรียนอยู่ไกลเดินทางลำบากผู้ปกครองส่วนใหญ่ฐานะยากจน ส่งผลให้นักเรียนไร้สัญชาติต้องหยุดเรียนหรือออกกลางคัน ส่งผลต่อการขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นด้วย สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาเบื้องต้น ครูอาจจะจัดให้มีกิจกรรมเสริมความสามารถให้กับนักเรียนเพื่อสร้างอาชีพ ทำให้นักเรียนมีรายได้ขณะเรียนและลดภาระของผู้ปกครองด้วย
4. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน โดยทั่วไปจะมีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	สำหรับขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเห็นว่าเป็นข้อมูลที่เพียงพอแล้วต่อการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 4 กลุ่ม ทั้งนี้จากประสบการณ์ในการทำงาน ยังพบว่าการแบ่งกลุ่มนักเรียน บางครั้งยังขาดข้อมูลเชิงลึก ที่อาจจะทำให้การจัดกลุ่มไม่ตรงกับความเป็นจริงบางกลุ่มมีความซ้ำซ้อนกัน สำหรับแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้การจัดกลุ่มเหมาะสมและถูกต้อง การคัดกรองอาจจะเป็น

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลระบบ (3 คน)
	การทำงานร่วมกันระหว่าง ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้น และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนไร้สัญชาติและโรงเรียน ควรมีการพัฒนาครูในโรงเรียนให้มีทักษะในการดำเนินงานดูแลนักเรียนไร้สัญชาติ ด้วย
5 ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับ 5.1 กิจกรรมที่จัดช่วยส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามความแตกต่างของนักเรียน ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร 5.2 กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นความร่วมมือกันทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง ควรมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาเด็กนักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ เพิ่มเติมหรือไม่ / หน่วยงานนั้นคือหน่วยงานอะไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียนเป็นขั้นตอนที่ทางโรงเรียนต้องจัดให้เพื่อการพัฒนา นักเรียนในกลุ่มต่างๆ ซึ่ง กิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถพัฒนานักเรียนทุกกลุ่มได้ แต่อาจจะมีบางกิจกรรมที่ต้องจัดให้กับนักเรียนบางกลุ่มเป็นการเฉพาะ เช่น กิจกรรมเสริมความรู้ในกรณีที่นักเรียนขาดเรียนหรือโยกย้ายถิ่นฐาน หรือ จัดเป็นคอมมูนิตี้แห่งการเรียนรู้เชิงประจักษ์เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้และช่วยเหลือกัน มีกิจกรรมสร้างอาชีพที่นักเรียนสามารถฝึกฝนนอกเหนือเวลาเรียนทำให้มีรายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น ในด้านการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่นทั้งในส่วนงานภาคีรัฐบาลหรือหน่วยงานอื่นๆ ควรมีการประสานงานการให้ความช่วยเหลือนักเรียนทั้งกลุ่มปกติและกลุ่มไร้สัญชาติ อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการบริหารงานขององค์กรของรัฐที่เป็นหน่วยงาน สนับสนุน และส่งเสริมความเสมอภาค โดยเฉพาะในด้านสัญชาติ เมื่อนักเรียนไร้สัญชาติเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทย นักเรียนเหล่านี้ก็ควรได้รับสิทธิต่างๆ เสมือน นักเรียนไทยในความเสมอภาคเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานด้วย

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลระบบ (3 คน)
6. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ การดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา ที่จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด มีแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษา 2) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน หรือ 4) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา กิจกรรมที่จัดให้จะเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือนักเรียนด้านการเรียน แต่ก็มีกิจกรรมเสริมอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นกิจกรรมตามหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้ควรเป็นกิจกรรมที่พัฒนาสมรรถนะและทักษะทั้งการใช้ชีวิต และทักษะทางอาชีพ และควรมีการเทียบโอนหน่วยกิต จากประสบการณ์ที่ผ่านมานักเรียนไร้สัญชาติ เพราะนักเรียนเหล่านี้เคยใช้ชีวิตเพื่อต่อสู้กับการอยู่รอดได้ หากจะมีการเทียบโอนเป็นรายวิชาบ้างอาจจะช่วยทำให้นักเรียนลดรายวิชาเรียนลง และมีสภาพนักเรียนที่ข้ามชั้นเรียนได้ตามอายุที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะช่วยลดอัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มากขึ้น
7.ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งต่อ คือ การส่งต่อนักเรียนไร้สัญชาติที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นแนวทางการปฏิบัติมี 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน โดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น	การดำเนินงานเรื่องการส่งต่อ ได้แก่ 1.การส่งต่อภายใน ส่วนใหญ่จะดำเนินการได้เพราะจะเกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนและการปรับตัว โดยครูผู้รับผิดชอบจะประสานงานกับครูประจำชั้นเพื่อวางแผนในการช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน รวมทั้งประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียน

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดูแลระบบ (3 คน)
2) การส่งต่อภายนอกโดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียนคือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหาที่นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	2.การส่งต่อภายนอก ยังพบปัญหาเรื่องการประสานงาน ผู้รับผิดชอบงานมีการโยกย้าย หรือนโยบายของผู้บริหารหน่วยงาน ในทางปฏิบัติอาจจะต้องมีการกำหนดแผนงาน ขั้นตอนในการช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อการประสานงานในกรณีฉุกเฉิน
8. ท่านคิดว่าในภาพรวมแนวทางการพัฒนาระบบดูแลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อแก้ไขปัญหาที่นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร หน่วยงาน หรือ ใครบ้างที่มีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานนี้ให้บรรลุและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ ที่ผ่านมาในระดับโรงเรียนจะดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานเขตฯและโรงเรียน แต่ในบางปัญหาก็อาจจะยังไม่สามารถแก้ไขได้ เพราะเป็นข้อจำกัดของผู้ปกครอง หรือทางโรงเรียนสำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาที่นักเรียนไร้สัญชาติให้เป็นระบบ อาจจะต้องมีการประชุมร่วมกันของทุกภาคส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติในเขตจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อนำร่องเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่นๆต่อไป

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มครูประจำชั้น จำนวน 3 คน)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มครูประจำชั้น (3 คน)
1. ท่านคิดว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในฐานะครูประจำชั้นที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับนักเรียนไร้สัญชาติในชั้นเรียน พบว่า ยังปฏิบัติงานเป็นแนวตั้งรับมากกว่าเป็นเชิงรุกกับปัญหาของนักเรียน เพราะครูประจำชั้นจะเริ่มจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ดูแล เมื่อนักเรียนยืนยันตัวตนเข้าสู่ระบบการศึกษาในช่วงวันที่ 10 มิถุนายน ของแต่ละปีการศึกษา ซึ่งจากการดำเนินงาน พบว่ามีนักเรียนไร้สัญชาติบางส่วนมารายงานตัวแล้วหลุดออกจากระบบการศึกษาไปก่อนที่จะทำระบบข้อมูลที่เป็นทางการครบถ้วน เบื้องต้นอยากให้โรงเรียนหรือผู้รับผิดชอบได้ทำข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เกี่ยวกับสถิตินักเรียนที่ตกออกกลางคัน สาเหตุของปัญหา เพื่อจะได้ข้อมูลจริงที่ครูสามารถนำไปใช้เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่จะช่วยทำให้นักเรียนหลุดจากระบบการศึกษาลดน้อยลง
2. ท่านคิดว่าขั้นตอนในการดำเนินงาน ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 ขั้นตอน คือ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันหรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ ขั้นตอนใดสามารถ	ขั้นตอนในการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ โดยหลักจะเป็นหน้าที่ของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือฯ ในส่วนของครูประจำชั้นส่วนใหญ่มักจะใช้ข้อมูลในส่วนของ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียนและทำงานร่วมกัน ในกรณีนี้

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มครูประจำชั้น จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มครูประจำชั้น (3 คน)
แก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้ อย่างไร 3. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ที่ เกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียน ได้แก่ 3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ 1. ด้านความสามารถ 2. ด้าน สุขภาพร่างกาย 3.ด้านครอบครัว เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และ ความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร 3.2 วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน มีความเพียงพอ และความเหมาะสม สามารถเก็บข้อมูลของนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร	พบว่านักเรียนไร้สัญชาติมีปัญหาต้องได้รับการช่วยเหลือ สำหรับในขั้นตอนที่ 5. ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการติดตามสถานะนักเรียนไร้สัญชาติที่จบหรือไม่ จบการศึกษาจากโรงเรียนด้วย เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการ เรียนเพื่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และเพื่อหาแนวทางการป้องกัน และ หรือ สนับสนุน การพัฒนานักเรียนรุ่นต่อไปโดยวิเคราะห์จากข้อมูลสถิติที่ บันทึกไว้ ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล เป็นข้อมูลที่ครูประจำชั้นต้องจัดทำ กับนักเรียนที่อยู่ในความดูแลทุกคน โดยภาพรวมสำหรับข้อมูลของนักเรียนไร้ สัญชาติ 1.ด้านความสามารถ พบว่านักเรียนไร้สัญชาติจะมีความสามารถในการดำรงชีพ ด้วยวิถีพื้นบ้านได้ดี ซึ่งความสามารถเหล่านี้สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดให้ โรงเรียนเป็นโรงเรียนนวัตกรรมได้ หากโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถอด บทเรียนที่ได้จากการดำรงชีพให้เพื่อนๆในชั้นเรียนได้เรียนรู้ด้วย บางส่วนกลุ่ม นักเรียนไร้สัญชาติมีวัฒนธรรมประเพณีที่สามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้เป็น โครงการอาชีพเสริมได้ หรือนำไปสู่วิถีการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนให้กับสังคม/ ชุมชนได้ บางโรงเรียนมีการจัดห้องเรียนพิเศษให้นักเรียนกลุ่มนี้ มีการจัดการ เรียนการสอนเสริมในคาบเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนนำสิ่งที่

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มครูประจำชั้น จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มครูประจำชั้น (3 คน)
	ติดตัวไม่ว่าจะเป็นภาษาวัฒนธรรมประเพณีมาปรับประยุกต์ บอกเล่า สาธิต ระหว่างกันให้เกิดการอยู่ร่วมกันโดยเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล คาบ บ่ายวันศุกร์จัดการเรียนการสอนตามอัธยาศัย มีการตั้งชุมชน กิจกรรมที่พัฒนา ความเป็นชาติพันธุ์ให้เพิ่มมูลค่าทางสังคมหรือสร้างผลิตภัณฑ์ออกมาเป็น รูปธรรมเพื่อให้ทุกคนในโรงเรียน ตลอดจนเข้าถึงเกิดเป็นการสร้างโครงการ1 ห้องเรียน 1 Project โดยโรงเรียนสร้างทักษะการบูรณาการวิชาการลงไป ก่อให้เกิดรายได้ การสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนและชุมชน 2.ด้านสุขภาพร่างกาย พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนไร้สัญชาติจะเข้าเรียนช้ากว่า เกณฑ์ ทำให้เป็นนักเรียนโข่ง มีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน มีภาวะการณ เรียนรู้อยู่ไม่สมวัย มีปัญหาการปรับตัว ครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจนักเรียน กลุ่มนี้ด้วย3. ด้านครอบครัว ข้อมูลส่วนนี้พบว่าส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีฐานะ ยากจน เป็นกลุ่มที่ใช้แรงงานในการหารายได้ อพยพย้ายถิ่นตามงานที่ทำ ทำให้ ที่อยู่อาศัยไม่เป็นหลักแหล่ง โรงเรียนจึงต้องให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มี ปัญหาการเงิน โดยการขอรับบริจาคแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ แนวทางความช่วยเหลือจึงอยากให้มีแหล่งงบประมาณที่สนับสนุน หรือการ สร้างโอกาสในการทำอาชีพให้กับนักเรียนไร้สัญชาติด้วย

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มครูประจำชั้น จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มครูประจำชั้น (3 คน)
4. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน โดยทั่วไปจะมีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไร และ/หรือสามารถแก้ไข	การแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ นี้มีความเหมาะสมกับสภาพนักเรียนในโรงเรียนแล้ว เมื่อจัดกลุ่มได้ชัดเจนแนวทางการช่วยเหลือหรือการแก้ปัญหานักเรียนทางโรงเรียนก็สามารถที่จะทำได้ตรงกลุ่มและปัญหาของกลุ่มนั้นๆ ในส่วนที่จะเพิ่มเติมคือ กลุ่มเด็กที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ที่ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจ ควรมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย
ปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร 5 ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับ 5.1 กิจกรรมที่จัดช่วยส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามความแตกต่างของนักเรียน ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	มาให้ข้อมูลให้คำแนะนำเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้ให้นักเรียนเหล่านี้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและได้รับสิทธิตามกฎหมาย การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นรูปธรรมว่านักเรียนมีทางเลือกในชีวิตอย่างไรบ้าง เพื่อไม่ให้โดนเอาเปรียบ และสามารถดำรงชีพได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน มีการจัดกิจกรรม นิทรรศการ ที่แสดงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม มีการจัดชั่วโมงช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ ส่วนปัญหาที่พบและจะต้องได้รับการช่วยเหลือ คือ นักเรียนไร้สัญชาติยังรอความหวังด้านงบประมาณจากทางภาครัฐที่จะส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนกลุ่มนี้

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มครูประจำชั้น จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มครูประจำชั้น (3 คน)
5.2 กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นความร่วมมือกันทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง ควรมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนานักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ เพิ่มเติมหรือไม่ / หน่วยงานนั้นคือ หน่วยงานอะไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ด้วยโรงเรียนมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ โรงเรียนไม่มีความสามารถที่จะดูแลค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้กับนักเรียนได้ จึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไร้สัญชาติ หลุดออกจากระบบไม่ได้รับวุฒิการศึกษา หรือไม่สามารถสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจการเงินที่นักเรียนขาดเสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน การเดินทาง มาโรงเรียนเป็นไปได้อย่างลำบาก
6. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ การดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา ที่จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด มีแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษา 2) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน หรือ 4) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	กิจกรรมของโรงเรียนที่ต้องจัดเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างรายได้ เพื่อให้ลดภาระของผู้ปกครองอย่างน้อยๆ ด้านอาหาร ค่าพาหนะ เสื้อผ้า และทำให้นักเรียนไม่ถูกใช้เป็นแรงงานเด็ก เพียงเพื่อแลกข้าวและเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในครอบครัว โรงเรียนมีกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเรื่องความสำคัญของการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักว่าการศึกษามีความสำคัญของการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปกครองตระหนักว่าการศึกษามีความสำคัญของการศึกษา โดยเห็นว่าการมาโรงเรียนของนักเรียนจะมีอาหาร มีรายได้ มีการศึกษา สามารถเป็นที่พึ่งของครอบครัวได้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กนักเรียนไร้สัญชาติเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับวุฒิการศึกษาเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งมีโอกาสมุ่งมั่นเป็นแรงงานที่มีฝีมือ สร้างค่านิยมในการเรียนให้กับรุ่นต่อไปได้

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มครูประจำชั้น จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มครูประจำชั้น (3 คน)
7.ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งต่อ คือ การส่งต่อนักเรียนไร้สัญชาติที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วในแนวทางการปฏิบัติมี 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน โดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น 2) การส่งต่อภายนอกโดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียน คือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	การส่งต่อนักเรียน พบว่า การส่งต่อภายใน มีปัญหาคือการโยกย้ายของผู้บริหารและครูในพื้นที่สูง ส่งผลทำให้นักเรียนไร้สัญชาติไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างจริงจังและต่อเนื่อง แนวทางการแก้ปัญหาคือการเปิดรับคนในชุมชนเข้ามาเป็นบุคลากรของโรงเรียน นอกจากจะอยู่ในพื้นที่นาน ยังสามารถเป็นผู้ถ่ายทอดปัญหาและการแก้ไขให้กับผู้บริหาร ครู หรือ บุคลากรคนอื่นๆ เป็นกระบอกเสียงให้กับโรงเรียนทำให้โรงเรียนเข้าถึงชุมชนได้ง่ายขึ้นด้วย สำหรับการส่งต่อภายนอก มักเกิดปัญหาเพราะขาดแกนหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นระบบ บางโรงเรียนทำได้เพียงพุง รักษานักเรียนไว้แต่ ไม่มีความสามารถที่จะช่วยเหลืออย่างยั่งยืน หากขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ในด้านการส่งต่อ ภายนอก ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ดังนั้น ควรมีการกำหนดแนวทางการดูแลช่วยเหลืออย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด ว่าหากเกินเหตุการณ์ฉุกเฉินทางโรงเรียนจะสามารถประสานงานกับหน่วยงานใดบ้าง เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทันที มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และการต้องสร้างทัศนคติใหม่ให้กับบุคลากรว่าการส่งต่อภายนอกคือการรับความช่วยเหลือ และไม่ใช่ว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องอายเพราะไม่สามารถจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง เพราะผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนมองว่า การส่งต่อภายนอกเป็นเรื่องที่ตนบกพร่องในการแก้ปัญหาหรือไม่มีความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียนไร้สัญชาติได้เอง

ระยะที่ 2 ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้ (กลุ่มครูประจำชั้น จำนวน 3 คน) (ต่อ)

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์กลุ่มครูประจำชั้น (3 คน)
8. ท่านคิดว่าในภาพรวมแนวทางการพัฒนาระบบดูแลการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร หน่วยงานหรือ ใครบ้างที่มีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานนี้ให้บรรลุและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ ที่ผ่านมาในระดับ โรงเรียน ครูประจำชั้นจะดำเนินงานร่วมกับครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือ ซึ่งในบางปัญหาก็ไม่สามารถแก้ไขได้เพราะเป็นข้อจำกัดของผู้ปกครองนักเรียนหรือ ทางโรงเรียน สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนไร้สัญชาติ อาจจะต้องมี หน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติเป็นการเฉพาะ และ กำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาของเด็กนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นระบบ เพื่อให้เป็นแนว ปฏิบัติในการช่วยเหลือเด็กนักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติต่อไป

ตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1	ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
- ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น - ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง - ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน - ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก - เข้าเรียนตอนอายุมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด - ต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ	- ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังเป็นระบบที่ใช้ได้กับทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ แต่อาจจะมีบางขั้นตอนของการดำเนินงานที่ผู้ปฏิบัติจะต้องปรับวิธีในการดำเนินงานเพื่อให้เหมาะสมสำหรับสภาพปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ - การเข้าศึกษาในระบบของนักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่จะเข้าเรียนในอายุที่เกินเกณฑ์ที่กำหนด จึงส่งผลต่อการปรับตัวและการเรียนรู้ของนักเรียนไร้สัญชาติ	โรงเรียนควรมีกิจกรรมการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา สิทธิประโยชน์ของนักเรียนให้ครูในโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนไร้สัญชาติได้ทราบ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานและโอกาสในการศึกษาต่อระดับสูง 2.ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกันในการแก้ปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ ทั้งครูผู้รับผิดชอบ ครูประจำชั้น และผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหาในกรณีที่นักเรียนไร้สัญชาติเข้าเรียนในอายุที่เกินเกณฑ์ที่กำหนด ปัญหาเรียนรู้อาจช้า หรือต้องออกกลางคัน เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในการปรับตัวและการเรียนรู้ให้ดีขึ้น และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการสนับสนุนให้ส่งเสริมบุตรหลานที่อยู่ในกลุ่มไร้สัญชาติได้เข้าเรียนตามวัยที่เหมาะสม

ตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1	ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
	3.ปัญหาด้านการสื่อสารของนักเรียนไร้สัญชาติรวมทั้งผู้ปกครอง ส่งผลต่อการเรียนรู้ ทำให้เรียนรู้ช้า สื่อสารไม่ได้ และการสร้างสัมพันธภาพกับครูและเพื่อนๆในชั้นเรียน บางที่ถูกเพื่อนล้อเลียน 4.ด้านการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวและผู้ปกครองบ่อยๆ ส่งผลให้นักเรียนไร้สัญชาติต้องหยุดเรียน เรียนไม่ทัน หรือไปทำงานช่วยผู้ปกครองทำให้เกิดการออกกลางคัน 5. นักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่มีภาวะทุพโภชนาการ มีปัญหาด้านการเจริญเติบโต ตลอดจนปัญหาด้านสุขภาพจิต การปรับตัว ทำให้เรียนไม่สำเร็จตามเกณฑ์หรือไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น	3.ด้านการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวและผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนไร้สัญชาติต้องหยุดเรียน เรียนไม่ทัน หรือต้องไปทำงานช่วยผู้ปกครอง ทำให้เรียนไม่จบตามเกณฑ์หรือต้องออกกลางคัน โรงเรียนควรต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อลดการตกรอก 4.ครูประจำชั้นหรือผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อลดปัญหาการปรับตัวของนักเรียนไร้สัญชาติ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สร้างความตระหนักรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ ทั้งกับกลุ่มเสียงหรือกลุ่มพิเศษในโรงเรียน 5.การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียน ควรมีข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนไร้สัญชาติ ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย และด้าน

ตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1	ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
	6.ด้านการคัดกรองและเยี่ยมบ้านของนักเรียนไร้สัญชาติมีความลำบาก เพราะที่อยู่อาศัยของนักเรียนอยู่ห่างไกล และย้ายบ่อยๆไม่เป็นหลักแหล่ง 7.ครูผู้รับผิดชอบและครูประจำชั้นที่ดูแลนักเรียนไร้สัญชาติต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาหลายแขนงเพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม 8.การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนยังไม่เป็นปัจจุบัน และข้อมูลบางส่วนไม่สมบูรณ์เพียงพอในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการช่วยเหลือ 9.ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ขาดแหล่งทุนที่จะช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในการซื้อ	ครอบคลุม ด้วยข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐาน สามารถนำไปใช้เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือที่เหมาะสม รวมทั้งการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านงบประมาณ ทุนการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล และอื่นๆ ที่จะช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติได้ 6.โรงเรียนควรพัฒนาและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหานักเรียนไร้สัญชาติและความรู้ด้านจิตวิทยา โดยมีกิจกรรมเพิ่มความรู้และทักษะการปฏิบัติงานให้ครูและบุคลากรที่ดูแลและเกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติหรือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีประสบการณ์มาให้ความรู้ และข้อมูลในการแนะแนว การนิเทศ และการติดตามงานอย่างเป็นระบบ 7.การส่งต่อเป็นการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้มีความต่อเนื่อง ควรมีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน

ตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปลงได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1	ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับ กลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
	แบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทางและอื่นๆ 10.โรงเรียนทำหน้าที่ได้เพียงพุงรักษา นักเรียนไร้สัญชาติไว้แต่ไม่มีความสามารถที่จะช่วยเหลืออย่างยั่งยืนเพราะขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ 11.ด้านการส่งต่อและช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติ โดยเฉพาะการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายนอก และโรงเรียนยังไม่เป็นระบบบางที่ผู้รับผิดชอบงานมีการโอนย้าย ทำให้ขาดความต่อเนื่อง 12.การส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ยังมีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการช่วยเหลือ นักเรียนไร้สัญชาติให้มีความเท่าเทียมกับนักเรียนปกติได้	แต่ปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ดูแลและผู้รับผิดชอบในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการโยกย้ายทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง แนวทางในการดำเนินงานอาจจะต้องใช้การจ้างคนในพื้นที่เพื่อดูแลและรับผิดชอบงานให้มีความต่อเนื่อง 8.โรงเรียนควรมีการทำMOUร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในด้านความเสมอภาคและความเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เพื่อให้นักเรียนไร้สัญชาติสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการศึกษาที่เพียงพอ ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาล ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนไร้สัญชาติได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมในทุกๆด้านเช่นเดียวกับนักเรียนปกติในระบบการศึกษาที่กำหนด เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ การขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ

ตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1	ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับ กลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
	13.ปัญหาการโยกย้ายของครู ผู้บริหารในพื้นที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขาดความต่อเนื่อง 14.การจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนมีการจัดให้ทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติ ในกิจกรรมที่ควรเพิ่มเติมคือกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ เพื่อลดภาระผู้ปกครองด้านอาหาร ค่าพาหนะ เสื้อผ้า และเพื่อลดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก	

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหากลุ่มนักเรียน ไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรีและ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับ กลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัด กาญจนบุรี แบ่งการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจเพื่อศึกษาสภาพปัญหา กลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี โดยผู้ให้ ข้อมูล คือ ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลระบบช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น จำนวน 408 คน ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของข้อคำถาม เพื่อศึกษาหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ จากสภาพปัญหาและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ จากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระบบช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 คน และนำข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี ดังนี้

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีตำแหน่งเป็นผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น มีจำนวนเท่ากันคือ จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 55.56 และระดับปริญญาโท จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ส่วนใหญ่มี ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 5 ปีขึ้นไป จำนวน 263 คน คิดเป็นร้อยละ 64.44 รองลงมาคือมี ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง 2-4 ปี จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และมีประสบการณ์ ทำงานในตำแหน่ง ต่ำกว่า 2 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 7.78 ในส่วนของขนาดสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 66.18 รองลงมาคือ ขนาดเล็ก 120 คน คิดเป็นร้อยละ 29.41 และขนาดใหญ่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.41 ตามลำดับ

1.2 สภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี พบว่า

1.2.1 ด้านการศึกษาและรายช้อย่อย

สภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติด้านการศึกษาและรายช้อย่อย โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.53, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณารายช้อย่อยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.47) รองลงมา คือ ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.64) และขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X}$ = 4.61, S.D. = 0.49) ตามลำดับ

1.2.2 ด้านตัวนักเรียนและครอบครัวและรายช้อย่อย

สภาพปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติด้านตัวนักเรียนและครอบครัวและรายช้อย่อยโดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายช้อย่อยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก ($\bar{X}$ = 4.85, S.D. = 0.36) รองลงมา คือ เข้าเรียนตอนอายุมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และ ต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ ($\bar{X}$ = 4.74, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

1.3 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับปัญหาอื่นๆของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ

- 1.คุณภาพชีวิตของนักเรียนที่ครอบครัวต้องการให้ลูกทำงานมีรายได้มากกว่าให้เรียน ความถี่ 5
- 2.ขาดโอกาสในด้านต่างๆเช่น สิทธิ สุขภาพและการศึกษาต่อระดับสูง ความถี่ 5
- 3.ผู้ปกครองสื่อสารภาษาไทยไม่ได้ทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ช้า ความถี่ 4
- 4.ปัญหาด้านที่อยู่โยกย้ายตามอาชีพของผู้ปกครอง ความถี่ 3
- 5.แจ้งเข้าเรียนตอนอายุเกินชั้นส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ความถี่ 2
- 6.ควรให้ความเป็นพลเมืองที่อยู่แบบถูกกฎหมาย ความถี่ 1
- 7.โดนเพื่อนข่มเหง/รังแก (บูลลี่) เรื่องสัญชาติ ความถี่ 1
- 8.ควรให้มีสิทธิในการทำบัตรและการรักษาพยาบาล ความถี่ 1
- 9.ปัญหายาเสพติด ความถี่ 1
- 10.ระบบการประสานงานในเรื่องการดูแลและการเอาใจใส่จากมูลนิธิหรือผู้ดูแลนักเรียนยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ความถี่ 5

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
1. ท่านคิดว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหาที่นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในภาพรวมการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมและสามารถช่วยแก้ไขปัญหาที่นักเรียนไร้สัญชาติได้จริง คือ ขั้นตอนที่ 2. การคัดกรองนักเรียน และ ขั้นตอนที่ 3. การส่งเสริมนักเรียน ส่วนที่พบว่าดำเนินการได้ยากที่สุดคือขั้นตอนรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้วยปัญหาที่อยู่ของนักเรียนเดินทางลำบาก บ่อยครั้งนักเรียนไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ในบางสถานศึกษาใช้วิธีการแก้ปัญหา คือ ทางโรงเรียนจัดสายรถรับส่งนักเรียน โดยขอความช่วยเหลือจากชาวบ้านให้รับนักเรียนไร้สัญชาติมาส่งที่โรงเรียน และในขั้นตอนการป้องกันและแก้ปัญหา มีความสัมพันธ์กับข้อมูลการรู้จักนักเรียนที่ทางโรงเรียนอาจจะไม่มีครบและบางรายมีปัญหาซับซ้อน การป้องกันและแก้ปัญหาย่อมยากไปด้วย ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาการสื่อสารภาษาไทย ซึ่งทั้งผู้ปกครองและนักเรียนไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ บางโรงเรียนใช้วิธีการเก็บสถิติการมาโรงเรียน พูดคุยกับนักเรียนและผู้ปกครองโดยใช้ล่ามอาสาที่เป็นเพื่อนนักเรียนหรือผู้ปกครองเพื่อนนักเรียนที่สามารถสื่อสารได้ บางโรงเรียนมีการสร้างบัดดี้ผู้ปกครองเพื่อให้ช่วยเหลือดูแลกันเองระหว่างผู้ปกครองและผู้ปกครองด้วยกัน และให้แจ้งข้อมูลหรือปัญหาให้กับทางโรงเรียนเพื่อหาวิธีช่วยเหลือหรือป้องกันปัญหาต่อไป

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
2. ท่านคิดว่าขั้นตอนในการดำเนินงาน ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ขั้นตอน คือ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไข ปัญหา 5.การส่งต่อ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน หรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ ขั้นตอนใดสามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	จากการดำเนินการที่ผ่านมาทางสถานศึกษาได้ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นกลุ่มปกติและไร้สัญชาติตามระบบทั้ง 5 ขั้นตอน ที่ขั้นตอนต่างๆทำได้ง่ายไม่ซับซ้อน บางโรงเรียนยอมรับว่ารายละเอียดของมูลนักเรียนไร้สัญชาติที่โรงเรียนมียังไม่สมบูรณ์ตามเกณฑ์มาตรฐานที่ต้องการ เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียนไร้สัญชาติต้องดำเนินการให้ได้ร้อยละ 100 นั้น หรือข้อมูลอื่นๆที่เป็นข้อมูลรายบุคคล ที่โรงเรียนและครูยังไม่สามารถทำได้ครบถ้วน เนื่องจากพบปัญหาการย้ายถิ่นฐานที่อยู่ของผู้ปกครองนักเรียน การเดินทางที่ยากลำบากที่อยู่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร ผู้ปกครองบางกลุ่มมีวิถีชีวิตแบบการข้ามชายแดนเพื่อเข้ามาหารายได้ ผู้ปกครองมีการอพยพย้ายที่ทำงานไม่แน่นอน ทำให้นักเรียนไร้สัญชาติมาเรียนไม่สม่ำเสมอ และบางคนมีการเข้า-ออกทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง และนำไปสู่ปัญหาอื่นๆได้
3. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียน ได้แก่ 3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ 1. ด้านความสามารถ 2. ด้านสุขภาพร่างกาย 3.ด้านครอบครัว เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร	จากข้อมูลการดำเนินงานของโรงเรียน มีการจัดกลุ่มข้อมูลของนักเรียนไร้สัญชาติเช่นเดียวกับนักเรียนปกติ อาทิ 1.ด้านความสามารถ ที่พบข้อมูลคือ นักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่จะเข้าเรียนช้า หรือเรียนไม่ทันเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนขาดเรียนบ่อยครั้งเป็นปัญหาสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพด้านความสามารถของนักเรียนไร้สัญชาติ 2.ด้านปัญหาร่างกาย พบว่า นักเรียนไร้สัญชาติมีอายุเกินเกณฑ์ในการเรียนบางระดับชั้น มาเข้าเรียนช้ากว่าเกณฑ์ทำให้อายุครบ 15 ปีก่อนจะจบระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่ง

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
3.2 วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน มีความเพียงพอ และความเหมาะสม สามารถเก็บข้อมูลของนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร	เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำให้นักเรียนมีโอกาสหลุดออกจากระบบการศึกษา เพราะทางโรงเรียนสามารถเอาชื่อออกจากการเป็นนักเรียนได้ หากนักเรียนไม่มีความพร้อมในการเรียน ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือ เกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ นักเรียนไร้สัญชาติอาจหลงผิดไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทำให้สุขภาพร่างกายแย่ลง 3.ด้านครอบครัว พบปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวหรือผู้ประกอบการที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่งผลให้นักเรียนต้องออกกลางคัน ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการเรียนเท่ากับความเป็นอยู่และรายได้จากการมีงานทำของนักเรียน สำหรับการได้มาซึ่งข้อมูลของนักเรียนไร้สัญชาติ ทางโรงเรียนได้กำหนดให้ครูผู้รับผิดชอบใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดูแลนักเรียนกลุ่มนี้ ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาโดยภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างความเข้าใจกับทุกคนที่เกี่ยวข้อง และต้องมองว่านักเรียนไร้สัญชาติเป็นกลุ่มที่มีความอ่อนไหว ต้องได้รับการดูแลพิเศษด้วยสถานะทางสังคมที่ส่งผลให้นักเรียนกลุ่มนี้ถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่ไร้สัญชาติ เป็นกลุ่มเบาะบาง แต่มีสิทธิเท่าเทียมในฐานะมนุษย์เช่นกัน
4. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน โดยทั่วไปจะมีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ เป็นข้อมูลที่	จากสภาพการจัดการของโรงเรียนในการคัดกรองนักเรียน พบปัญหาในการคัดกรอง โดยเฉพาะ กลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสที่จะหลุดออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานอันเป็นผลจากปัญหาด้านครอบครัว ที่มีฐานะยากจน ความสามารถในการเรียน การขาดเงิน

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุง และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	สนับสนุนการเรียน ทั้งนี้การให้ทุนการศึกษาส่วนมากจะระบุให้กับนักเรียนที่มีสัญชาติไทย หรือมีความเป็นเลิศทางการเรียน แต่ในสภาพจริงของนักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่จะเข้าสู่ระบบการศึกษาช้า การจะเรียนแล้วมีผลการเรียนเป็นเลิศเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก ทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะได้รับทุนการศึกษาเพราะคุณสมบัติไม่เป็นไปตามที่กำหนด หรือต้องออกกลางคันด้วยปัญหาด้านเศรษฐกิจหรือครอบครัวหมดหวังด้านการศึกษาต้องการให้นักเรียนออกมาทำงานหาเลี้ยงคนในครอบครัวมากกว่า แนวทางการแก้ปัญหา ทางโรงเรียนจะต้องหาแหล่งทุนเพื่อสนับสนุนนักเรียนแบบเท่าเทียมไม่เลือกปฏิบัติ หรือเลือกสัญชาติ เพื่อให้ นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาแบบไร้ปัญหาด้านการเงินที่เป็นไปตามความเหมาะสม
5 ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการการส่งเสริมนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับ 5.1 กิจกรรมที่จัดช่วยส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามความแตกต่างของนักเรียน ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในทางปฏิบัติของโรงเรียน มีกิจกรรมที่จัดให้นักเรียนอยู่บ้างแต่อาจจะไม่เพียงพอหรือสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มเปราะบางของสังคม อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่โรงเรียนสามารถจัดให้กับกลุ่มนักเรียนทุกกลุ่มได้เหมือนกัน คือ กิจกรรมเสริมพัฒนาทักษะทางความรู้ ความคิด การใช้ชีวิต มารยาทโดยรวมให้แก่ นักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ เพื่อให้ นักเรียนไร้สัญชาติได้เรียนรู้การใช้ชีวิตในสังคม การสอนเสริมเป็นการช่วยเหลือในกรณีที่เรียนไม่ทันเพื่อน หรือการเตรียมตัวเพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งการส่งเสริมการมีอาชีพเสริม เป็นต้น และที่ผ่านมา โรงเรียนที่มีนักเรียนไร้สัญชาติ จะมีการทำงานร่วมกันทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง และประสานงาน

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
5.2 กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นความร่วมมือกันทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง ควรมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อพัฒนานักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ เพิ่มเติมหรือไม่ / หน่วยงานนั้นคือหน่วยงานอะไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากจะแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ อาจจะต้องมีการทำงานร่วมกับหน่วยงาน อาทิ กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ที่เป็นองค์กรของรัฐที่ -แนวทางการดำเนินงาน การบริหารงานขององค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติควรจะต้องมีการปฏิบัติที่แสดงให้เห็นความเท่าเทียมและเสมอภาคในด้าน สัญชาติ เมื่อนักเรียนไร้สัญชาติเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทย พวกเขาควรได้รับสิทธิเสมือนนักเรียนไทยตามหลักสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน
6. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ การดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดนักเรียน โดยเฉพาะ นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา ที่จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด มีแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษา 2) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน หรือ 4) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือ นักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา ทางโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเหล่านี้อยู่แล้ว เพราะเป็นกิจกรรมที่สามารถจัดให้ได้ทั้งนักเรียนกลุ่มปกติ และนักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาแตกต่างกัน สำหรับกิจกรรมที่จะจัดเพิ่มเติม ได้แก่ กิจกรรมที่เพิ่มทักษะทางอาชีพ กิจกรรมเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมที่เพิ่มทักษะ ในศตวรรษที่ 21 เพื่อเตรียมนักเรียนให้สามารถหารายได้เสริม หรือสามารถสำเร็จ การศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามที่กำหนดและเพิ่มโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ ในทางปฏิบัติก็พบว่าโรงเรียนหลายแห่งที่มีนักเรียนไร้สัญชาติยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการด้านต่างๆเหล่านี้ ทางโรงเรียนจึงต้องมีแผนในการจัดหาครูมาปฏิบัติงาน ในส่วนนี้ด้วย

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
7.ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งต่อ คือ การส่งต่อนักเรียนไร้สัญชาติที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นนั้น แนวทางการปฏิบัติมี 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน โดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น 2) การส่งต่อภายนอกโดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียนคือผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในส่วนของการส่งต่อ 1.การส่งต่อภายในไม่ค่อยเป็นปัญหา เพราะเป็นการดำเนินงานภายในของโรงเรียน ส่วนปัญหาที่พบคือ นักเรียนเข้าเรียนอายุเกินเกณฑ์ จึงเหมือนผู้ใหญ่ที่ยังขาดความคิด บางครั้งเกิดการทะเลาะวิวาทรุนแรง ครูที่ดูแลต้องมีความเข้าใจ สามารถชี้แจงช่วยเหลือได้ ครูจึงควรมีความรู้ด้านจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อจะได้ช่วยส่งเสริม สนับสนุน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้ 2.การส่งต่อภายนอก ยังพบปัญหาในส่วนของการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายนอก ทั้งรัฐและเอกชน ในกรณีเป็นโรงเรียนที่อยู่บริเวณชายแดนรอยต่อประเทศเพื่อนบ้าน โรงเรียนจะขอความช่วยเหลือด้านสุขภาพของนักเรียนผ่านโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลเป็นด่านแรก ในส่วนของค่าใช้จ่ายบางครั้งต้องใช้งบสนับสนุนทุนทรัพย์จากผู้บริหารโรงเรียนที่จะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนไร้สัญชาติ หากจะให้การดำเนินการมีความต่อเนื่องและเป็นระบบ คงต้องมีการวางแผนงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆเพื่อช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในกรณีที่ต้องมีการส่งต่อด้วย

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
8. ท่านคิดว่าในภาพรวมแนวทางการพัฒนาระบบดูแลการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร หน่วยงาน หรือ ใครบ้างที่มีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานนี้ให้บรรลุและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป	ในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะที่ต้องดูแลรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้กับ กลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติตามนโยบายการศึกษาที่กำหนด มีข้อเสนอแนะที่ต้องการให้ นักเรียนไร้สัญชาติสามารถเรียนและสำเร็จการศึกษาได้ตามที่ต้องการ การวางระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติเป็นการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงาน ซึ่งควรมีการวาง แนวทางการดูแลนักเรียนไร้สัญชาติร่วมกัน หรือมีการทำMOUระหว่างหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติมีความชัดเจนเป็นเป็นรูปธรรม เช่น หน่วยงานที่ดูแลด้านทุนการศึกษาเพื่อให้นักเรียนไร้สัญชาติเข้าถึงการศึกษาโดยไม่มี ข้อจำกัด หรือ หน่วยงานการให้บริการด้านสาธารณสุขที่จะดูแลด้านสุขภาพกายและ สุขภาพจิตของนักเรียนไร้สัญชาติ เป็นต้น

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 2 ผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
1. ท่านคิดว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในการปฏิบัติงานของครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีการดำเนินงานอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยทั่วไปยังสามารถใช้ได้ทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติ แต่ควรมีการปรับปรุงบางขั้นตอนที่กำหนดไว้ เพื่อให้การดำเนินงานง่ายขึ้นและชัดเจนเป็นเอกภาพ เช่น ขั้นตอนที่ยากให้มีการแยกการดำเนินงานออกจากกันคือ ขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา หากสามารถแยกออกจากกันได้ชัดเจน จะช่วยให้ครูเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น สามารถที่จะระดมทรัพยากรให้ตรงกับปัญหาที่เกิดขึ้น ที่อาจจะเป็นปัญหาย่อยๆที่สามารถแก้ไขได้ และมีผลต่อปัญหาใหญ่ต่อไป
2. ท่านคิดว่าขั้นตอนในการดำเนินงาน ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ขั้นตอน คือ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน หรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ ขั้นตอนใดสามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ ในฐานะครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานใน 5 ขั้นตอนนี้ ยังมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือให้ข้อเสนอแนะว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนควรแบ่งเป็น 6 ขั้นตอน โดยในขั้นตอนที่ 4 คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ที่ควรมีการปรับเปลี่ยนเป็น 2 ขั้นตอนคือ ด้านการป้องกัน และ ด้านการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การดำเนินการด้านการป้องกันสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใน

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 2 ผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
3. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียน ได้แก่	ด้านการแก้ปัญหาที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมมากขึ้น จะช่วยให้ครูสามารถระดมทรัพยากรมาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ตรงจุดและรวดเร็วขึ้น
3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ 1. ด้านความสามารถ 2. ด้านสุขภาพร่างกาย 3.ด้านครอบครัว เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร	ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล จะเกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียนที่ทางโรงเรียนต้องมีการจัดทำข้อมูลอย่างเป็นระบบ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน โดยจะมีการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ
3.2 วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน มีความเพียงพอ และความเหมาะสม สามารถเก็บข้อมูลของนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร	1.ด้านความสามารถ ในกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ จะพบว่ามีความเป็นทางด้านภาษา นักเรียนไม่เข้าใจภาษาไทย บางคนสื่อสารไม่ได้ ทำให้การคัดกรองข้อมูลรายบุคคลดำเนินไปได้ยากในการแก้ไขปัญหาครูจะใช้ “ล่ามจิว” คือให้นักเรียนที่สามารถสื่อสารได้ เป็นเพื่อนช่วยแปลภาษาให้กับครูเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นและสร้างความเข้าใจร่วมกัน 2.ด้านสุขภาพร่างกาย จากการทำงานพบว่านักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการเจริญเติบโต ตลอดจนปัญหาสุขภาพจิต จากการเป็นนักเรียนที่อายุน้อยกว่าเกณฑ์ การถูกล้อเลียนโดยเพื่อน เป็นต้น สำหรับการแก้ปัญหาเบื้องต้น ทางโรงเรียนมีการจัดอาหารกลางวันเพื่อให้นักเรียนได้รับประทานให้เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย มีการเสริมโภชนาการโดยการให้กินไข่ และต้มนม โดยโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนเลี้ยงไก่ไข่ในโรงเรียนเพื่อกินและขาย

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 2 ผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
	3.ด้านครอบครัว การเก็บข้อมูลครอบครัวยังทำได้ไม่สมบูรณ์เพราะพบปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวบ่อยๆของนักเรียนไร้สัญชาติ บางที่ไม่สามารถไปเยี่ยมบ้านได้ บ้านนักเรียนอยู่ไกลเดินทางลำบากผู้ปกครองส่วนใหญ่ฐานะยากจน ส่งผลทำให้นักเรียนไร้สัญชาติต้องหยุดเรียนหรือออกกลางคัน ส่งผลต่อการขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นด้วย สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาเบื้องต้น ครูอาจจะจัดให้มีกิจกรรมเสริมความสามารถให้กับนักเรียนเพื่อสร้างอาชีพ ทำให้นักเรียนมีรายได้ขณะเรียนและลดภาระของผู้ปกครองด้วย
4. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน โดยทั่วไปจะมีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	สำหรับขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเห็นว่าเป็นข้อมูลที่เพียงพอแล้วต่อการช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 4 กลุ่ม ทั้งนี้จากประสบการณ์ในการทำงาน ยังพบว่าการแบ่งกลุ่มนักเรียนบางครั้งยังขาดข้อมูลเชิงลึก ที่อาจจะทำให้การจัดกลุ่มไม่ตรงกับความเป็นจริงบางกลุ่มมีความซ้ำซ้อนกัน สำหรับแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้การจัดกลุ่มเหมาะสมและถูกต้อง การคัดกรองอาจจะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้น และผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนักเรียนไร้สัญชาติ และโรงเรียนควรมีการพัฒนาครูในโรงเรียนให้มีความทักษะในการดำเนินงานดูแลนักเรียนไร้สัญชาติด้วย

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 2 ผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
5 ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับ 5.1 กิจกรรมที่จัดช่วยส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามความแตกต่างของนักเรียน ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร 5.2 กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นความร่วมมือกันทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง ควรมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาให้นักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ เพิ่มเติมหรือไม่ / หน่วยงานนั้นคือหน่วยงานอะไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียนเป็นขั้นตอนที่ทางโรงเรียนต้องจัดให้เพื่อการพัฒนาให้นักเรียนในกลุ่มต่างๆ ซึ่ง กิจกรรมที่จัดขึ้นสามารถพัฒนาให้นักเรียนทุกกลุ่มได้ แต่อาจจะมีการจัดกิจกรรมที่ต้องจัดให้กับนักเรียนบางกลุ่มเป็นการเฉพาะ เช่น กิจกรรมเสริมความรู้ในกรณีที่นักเรียนขาดเรียนหรือโยกย้ายถิ่นฐาน หรือ จัดเป็นคอมมูนิตี้แห่งการเรียนรู้เชิงประจักษ์เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้และช่วยเหลือกัน มีกิจกรรมสร้างอาชีพที่นักเรียนสามารถฝึกฝนนอกเหนือเวลาเรียนทำให้มีรายได้ระหว่างเรียน เป็นต้น ในด้านการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานอื่นทั้งในส่วนงานภาครัฐบาลหรือหน่วยงานอื่นๆ ควรมีการประสานงานการให้ความช่วยเหลือนักเรียนทั้งกลุ่มปกติและกลุ่มไร้สัญชาติอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการบริหารงานขององค์กรของรัฐที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนและส่งเสริมความเสมอภาค โดยเฉพาะในด้านสัญชาติ เมื่อนักเรียนไร้สัญชาติเข้าสู่ระบบการศึกษาของไทย นักเรียนเหล่านี้ก็ควรได้รับสิทธิต่างๆ เสมือนนักเรียนไทยในความเสมอภาคเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานด้วย

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 2 ผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
6. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ การดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา ที่จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด มีแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษา 2) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน หรือ 4) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหาคือ กิจกรรมที่จัดให้จะเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือนักเรียนด้านการเรียน แต่ก็มีกิจกรรมเสริมอื่นๆ ที่ไม่ได้เป็นกิจกรรมตามหลักสูตร ซึ่งกิจกรรมที่จัดให้ควรเป็นกิจกรรมที่พัฒนาสมรรถนะและทักษะทั้งการใช้ชีวิต และทักษะทางอาชีพ และควรมีการเทียบโอนหน่วยกิตจากประสบการณ์ที่ผ่านมาของนักเรียนไร้สัญชาติ เพราะนักเรียนเหล่านี้เคยใช้ชีวิตเพื่อต่อสู้กับการอยู่รอดได้ หากจะมีการเทียบโอนเป็นรายวิชาบ้างอาจจะช่วยให้เด็กเรียนลดรายวิชาเรียนลง และมีสภาพนักเรียนที่ข้ามชั้นเรียนได้ตามอายุที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะช่วยลดอัตราการหลุดออกจากระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มากขึ้น
7.ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งต่อ คือ การส่งต่อนักเรียนไร้สัญชาติที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น แนวทางการปฏิบัติมี 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน โดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น	การดำเนินงานเรื่องการส่งต่อ ได้แก่ 1.การส่งต่อภายใน ส่วนใหญ่จะดำเนินการได้เพราะจะเกี่ยวข้องกับปัญหาการเรียนและการปรับตัว โดยครูผู้รับผิดชอบจะประสานงานกับครูประจำชั้นเพื่อวางแผนในการช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน รวมทั้งประสานงานกับผู้ปกครองของนักเรียน 2.การส่งต่อภายนอก ยังพบปัญหาเรื่องการประสานงาน ผู้รับผิดชอบงานมีการโยกย้ายหรือนโยบายของผู้บริหารหน่วยงาน ในทางปฏิบัติอาจจะต้องมีการกำหนดแผนงานขั้นตอนในการช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อการประสานงานในกรณีฉุกเฉิน

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 2 ผู้ดูแลระบบ จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ผู้บริหาร (3 คน)
2) การส่งต่อภายนอกโดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียนคือผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	
8. ท่านคิดว่าในภาพรวมแนวทางการพัฒนาระบบดูแลการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร หน่วยงาน หรือ ใครบ้างที่มีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานนี้ให้บรรลุและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ ที่ผ่านมาในระดับโรงเรียนจะดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานเขตฯและโรงเรียน แต่ในบางปัญหาก็อาจจะยังไม่สามารถแก้ไขได้เพราะเป็นข้อจำกัดของผู้ปกครองนักเรียนหรือทางโรงเรียน สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติให้เป็นระบบ อาจจะต้องมีการประชุมร่วมกันของทุกภาคส่วนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติในเขตจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อนำร่องเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่นๆต่อไป

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 3 ครูประจำชั้น จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น (3 คน)
1. ท่านคิดว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในฐานะครูประจำชั้นที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับนักเรียนไร้สัญชาติในชั้นเรียน พบว่า ยังปฏิบัติงานเป็นแนวตั้งรับมากกว่าเป็นเชิงรุกกับปัญหาของนักเรียน เพราะครูประจำชั้น จะเริ่มจัดเก็บข้อมูลนักเรียนที่ดูแล เมื่อนักเรียนยืนยันตัวตนเข้าสู่ระบบการศึกษาในช่วงวันที่ 10 มิถุนายน ของแต่ละปีการศึกษา ซึ่งจากการดำเนินงาน พบว่ามีนักเรียนไร้สัญชาติบางส่วนมารายงานตัวแล้วหลุดออกจากระบบการศึกษาไปก่อนที่จะทำระบบข้อมูลที่เป็นทางการครบถ้วน เบื้องต้นอยากให้โรงเรียนหรือผู้รับผิดชอบได้ทำข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน เกี่ยวกับสถิตินักเรียนที่ตกออกกลางคัน สาเหตุของปัญหา เพื่อจะได้ข้อมูลจริงที่ครูสามารถนำไปใช้เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานั้น ที่จะช่วยทำให้นักเรียนหลุดจากระบบการศึกษาลดน้อยลง
2. ท่านคิดว่าขั้นตอนในการดำเนินงาน ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ขั้นตอน คือ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไข ปัญหา 5.การส่งต่อ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน หรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ ขั้นตอนใดสามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	ขั้นตอนในการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไข ปัญหา 5.การส่งต่อ โดยหลักจะเป็นหน้าที่ของผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือฯ ในส่วนของครูประจำชั้นส่วนใหญ่จะใช้ข้อมูลในส่วนของ 1.การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียนและทำงานร่วมกัน ในกรณีที่พบว่านักเรียนไร้สัญชาติมีปัญหาต้องได้รับการช่วยเหลือ สำหรับในขั้นตอนที่ 5 ควรมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการติดตามสถานะนักเรียนไร้สัญชาติที่จบหรือไม่จบการศึกษาจากโรงเรียนด้วย เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการเรียนเพื่อการศึกษาต่อ

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 3 ครูประจำชั้น จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น (3 คน)
3. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลนักเรียน ได้แก่ 3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ได้แก่ 1. ด้านความสามารถ 2. ด้านสุขภาพร่างกาย 3.ด้านครอบครัว เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอและความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร 3.2 วิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน มีความเพียงพอ และความเหมาะสม สามารถเก็บข้อมูลของนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร	การประกอบอาชีพ และเพื่อหาแนวทางการป้องกัน และหรือ สนับสนุน การพัฒนา นักเรียนรุ่นต่อไปโดยวิเคราะห์จากข้อมูลสถิติที่บันทึกไว้ ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนรายบุคคล เป็นข้อมูลที่ครูประจำชั้นต้องจัดทำกับนักเรียนที่อยู่ในความดูแลทุกคน โดยภาพรวมสำหรับข้อมูลของนักเรียนไร้สัญชาติ 1.ด้านความสามารถ พบว่านักเรียนไร้สัญชาติจะมีความสามารถในการดำรงชีพด้วยวิถีพื้นบ้านได้ดี ซึ่งความสามารถเหล่านี้สามารถนำมาพัฒนาต่อยอดให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนนวัตกรรมได้ หากโรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ถอดบทเรียนที่ได้จากการดำรงชีพให้เพื่อนๆในชั้นเรียนได้เรียนรู้ด้วย บางส่วนกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติมีวัฒนธรรมประเพณีที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นโครงการอาชีพเสริมได้ หรือนำไปสู่วิถีการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนให้กับสังคม/ชุมชนได้ บางโรงเรียนมีการจัดห้องเรียนพิเศษให้นักเรียนกลุ่มนี้ มีการจัดการเรียนการสอนเสริมในคาบลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนนำสิ่งที่ติดตัวไม่ว่าจะเป็นภาษาวัฒนธรรมประเพณีมาปรับประยุกต์ บอกเล่า สาธิต ระหว่างกันให้เกิดการอยู่ร่วมกันโดยเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล คาบบ่ายวันศุกร์จัดการเรียนการสอนตามอัธยาศัย มีการตั้งชุมนุม กิจกรรมที่พัฒนาความเป็นชาติพันธุ์ให้เพิ่มมูลค่าทางสังคมหรือสร้างผลิตภัณฑ์ออกมาเป็นรูปธรรมเพื่อให้ทุกคนในโรงเรียน ตลอดจนเข้าถึงเกิดเป็นการสร้างโครงการห้องเรียน 1 Project โดยโรงเรียนสร้างทักษะการบูรณาการวิชาการลงไปก่อให้เกิดรายได้ การสร้างชื่อเสียงให้กับโรงเรียนและชุมชน

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 3 ครูประจำชั้น จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น (3 คน)
	2.ด้านสุขภาพร่างกาย พบว่า ส่วนใหญ่นักเรียนไร้สัญชาติจะเข้าเรียนช้ากว่าเกณฑ์ ทำให้เป็นนักเรียนโขง มีปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน มีการเรียนรู้ไม่สมวัย มีปัญหาการปรับตัว ครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจนักเรียนกลุ่มนี้ด้วย 3. ด้านครอบครัว ข้อมูลส่วนนี้พบว่าส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีฐานะยากจน เป็นกลุ่มที่ใช้แรงงานในการหารายได้ อพยพย้ายถิ่นตามงานที่ทำ ทำให้ที่อยู่อาศัยไม่เป็นหลักแหล่ง โรงเรียนจึงต้องให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาการเงิน โดยการขอรับบริจาคแต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ แนวทางความช่วยเหลือจึงอยากให้มีแหล่งงบประมาณที่สนับสนุน หรือการสร้างโอกาสในการทำอาชีพให้กับนักเรียนไร้สัญชาติด้วย
4. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน โดยทั่วไปจะมีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	การแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ นี้มีความเหมาะสมกับสภาพนักเรียนในโรงเรียนแล้ว เมื่อจัดกลุ่มได้ชัดเจนแนวทางการช่วยเหลือหรือการแก้ปัญหานักเรียนทางโรงเรียนก็สามารถที่จะทำได้ตรงกลุ่มและปัญหาของกลุ่มนั้นๆ ในส่วนที่จะเพิ่มเติมคือ กลุ่มเด็กที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร ที่ผู้ปกครองขาดความรู้ความเข้าใจ ควรมีผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายมาให้ข้อมูล ให้คำแนะนำ เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพและได้รับสิทธิตามกฎหมาย การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียน ควรมีการจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นรูปธรรมว่านักเรียนมีทางเลือกในชีวิต

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 3 ครูประจำชั้น จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น (3 คน)
5 ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับ 5.1 กิจกรรมที่จัดช่วยส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามความแตกต่างของนักเรียน ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร 5.2 กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นความร่วมมือกันทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และผู้ปกครอง ควรมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อพัฒนานักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ เพิ่มเติมหรือไม่ / หน่วยงานนั้นคือหน่วยงานอะไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	อย่างไรบ้าง เพื่อให้ไม่ให้เกิดอุปสรรค และสามารถดำรงชีพได้อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน มีการจัดกิจกรรม นิทรรศการ ที่แสดงถึงการอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม มีการจัดชั่วโมงช่วยเหลือสำหรับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง กลุ่มพิเศษ ส่วนปัญหาที่พบและจะต้องได้รับการช่วยเหลือ คือ นักเรียนไร้สัญชาติยังรอความหวังด้านงบประมาณจากทางภาครัฐที่จะส่งเสริม สนับสนุน นักเรียนกลุ่มนี้ ด้วยโรงเรียนมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ โรงเรียนไม่มีความสามารถที่จะดูแลค่าใช้จ่ายทั้งหมดให้กับนักเรียนได้ จึงเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไร้สัญชาติหลุดออกจากระบบไม่ได้รับวุฒิการศึกษาหรือไม่สามารถสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจการเงินที่นักเรียนขาดเสื้อผ้า อุปกรณ์การเรียน การเดินทางมาโรงเรียนเป็นไปได้ยากลำบาก
6. ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ การดูแลให้ความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดนักเรียน โดยเฉพาะ	กิจกรรมของโรงเรียนที่ต้องจัดเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถสร้างรายได้ เพื่อให้ลดภาระของผู้ปกครองอย่างน้อยๆ ด้านอาหาร ค่าพาหนะ เสื้อผ้า และทำให้นักเรียนไม่ถูกใช้เป็นแรงงานเด็ก เพียงเพื่อแลกข้าวและเงินที่จะนำมาใช้จ่ายในครอบครัว โรงเรียนมีกิจกรรม

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 3 ครูประจำชั้น จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น (3 คน)
นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา ที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด 1 มีแนวทางในการดำเนินการ ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษา 2) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน หรือ 4) การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	การศึกษาสามารถเอาชนะความยากจน โดยเห็นว่าการมาโรงเรียนของนักเรียนจะมีอาหาร มีรายได้ มีการศึกษา สามารถเป็นที่พึ่งของครอบครัวได้ ซึ่งจะช่วยให้เด็กนักเรียนไร้สัญชาติเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้รับวุฒิการศึกษาเพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น อีกทั้งมีโอกาสเป็นแรงงานที่มีฝีมือสร้างค่านิยมในการเรียนให้กับรุ่นต่อไปได้
7.ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งต่อ คือ การส่งต่อนักเรียนไร้สัญชาติที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วในแนวทางการปฏิบัติมี 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน โดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น	การส่งต่อนักเรียน พบว่า การส่งต่อภายใน มีปัญหาคือการโยกย้ายของผู้บริหารและครูในพื้นที่สูง ส่งผลทำให้นักเรียนไร้สัญชาติไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างจริงจังและต่อเนื่อง แนวทางการแก้ปัญหาคือการเปิดรับคนในชุมชนเข้ามาเป็นบุคลากรของโรงเรียน นอกจากจะอยู่ในพื้นที่นาน ยังสามารถเป็นผู้ถ่ายทอดปัญหาและการแก้ไขให้กับผู้บริหาร ครูหรือบุคลากรคนอื่นๆ เป็นกระบอกเสียงให้กับโรงเรียนทำให้โรงเรียนเข้าถึงชุมชนได้ง่ายขึ้นด้วย สำหรับการส่งต่อนอก มักเกิดปัญหาเพราะขาดแกนหลักในการดูแลช่วยเหลือ

ระยะที่ 2 ภาพรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อหาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี จำนวน 9 คน มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ 3 ครูประจำชั้น จำนวน 3 คน

ข้อคำถาม	ภาพรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น (3 คน)
2) การส่งต่อภายนอกโดยผู้ให้การช่วยเหลือนักเรียนคือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ ควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร	นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นระบบ บางโรงเรียนทำได้เพียงพุง รักษานักเรียนไว้แต่ไม่มี ความสามารถที่จะช่วยเหลืออย่างยั่งยืน หากขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ในด้าน การส่งต่อภายนอก ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ดังนั้น ควรมีการกำหนดแนวทางการดูแล ช่วยเหลืออย่างเป็นระบบเป็นขั้นตอนอย่างละเอียด ว่าหากเกินเหตุการณ์ฉุกเฉินทาง โรงเรียนจะสามารถประสานงานกับหน่วยงานใดบ้าง เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทันที มีประสิทธิภาพประสิทธิผล และจะต้องสร้างทัศนคติใหม่ให้กับบุคลากรว่าการส่งต่อ ภายนอกคือการรับความช่วยเหลือ และไม่ใช่ว่าที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องอายเพราะไม่ สามารถจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง เพราะผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนมองว่า การส่งต่อ ภายนอกเป็นเรื่องที่ตนบกพร่องในการแก้ปัญหาหรือไม่มีความสามารถในการแก้ปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติได้เอง
8. ท่านคิดว่าในภาพรวมแนวทางการพัฒนาระบบดูแลการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร หน่วยงาน หรือ ใคร่บ้างที่มีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานนี้ให้บรรลุและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ ที่ผ่านมาในระดับ โรงเรียน ครูประจำชั้นจะดำเนินงานร่วมกับครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือ ซึ่งใน บางปัญหาก็ไม่สามารถแก้ไขได้เพราะเป็นข้อจำกัดของผู้ปกครองนักเรียนหรือทาง โรงเรียน สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติ อาจจะต้องมีหน่วยงาน ภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติเป็นการเฉพาะ และกำหนด แนวทางในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นระบบ เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติใน การช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติต่อไป

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการศึกษาวิจัยในระยยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1	ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
1. ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 2. ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง 3.ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4.ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก 5.เข้าเรียนตอนอายุมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 6.ต้องออกจากคันด้วยปัญหาต่างๆ	1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังเป็นระบบที่ใช้ได้กับทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ แต่อาจจะมีบางขั้นตอนของการดำเนินงานที่ผู้ปฏิบัติจะต้องปรับวิธีในการดำเนินงานเพื่อให้เหมาะสมสำหรับสภาพปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ 2. การเข้าศึกษาในระบบของนักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่จะเข้าเรียนในอายุที่เกินเกณฑ์ที่กำหนด จึงส่งผลต่อการปรับตัวและการเรียนรู้ของนักเรียนไร้สัญชาติ 3.ปัญหาด้านการสื่อสารของนักเรียนไร้สัญชาติรวมทั้งผู้ปกครอง ส่งผลต่อการเรียนรู้ทำให้เรียนรู้ช้า สื่อสารไม่ได้ และการสร้างสัมพันธภาพกับครูและเพื่อนๆในชั้นเรียน บางทีถูกเพื่อนล้อเลียน 4.ด้านการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวและผู้ปกครองบ่อยๆ ส่งผลให้นักเรียนไร้สัญชาติต้องหยุดเรียน เรียนไม่ทัน หรือไปทำงานช่วยผู้ปกครองทำให้เกิดการออกกลางคัน	1.โรงเรียนควรมีกิจกรรมการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา สิทธิประโยชน์ของนักเรียนให้ครูในโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนไร้สัญชาติได้ทราบ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานและโอกาสในการศึกษาต่อระดับสูง 2.ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกันในการแก้ปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติ ทั้งครูผู้รับผิดชอบ ครูประจำชั้น และผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหาในกรณีที่นักเรียนไร้สัญชาติเข้าเรียนในอายุที่เกินเกณฑ์ที่กำหนด ปัญหาเรียนรู้ช้า หรือต้องออกกลางคัน เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในการปรับตัวและการเรียนรู้ให้ดีขึ้น และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการสนับสนุนให้ส่งเสริมบุตรหลานที่อยู่ในกลุ่มไร้สัญชาติได้เข้าเรียนตามวัยที่เหมาะสม 3.ด้านการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวและผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนไร้สัญชาติต้องหยุดเรียน เรียนไม่ทัน หรือต้องไปทำงานช่วยผู้ปกครอง ทำให้เรียนไม่จบตามเกณฑ์หรือต้องออกกลางคัน โรงเรียนควรต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติม

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการศึกษาวิจัยในระยยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1	ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
	5. นักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่มีภาวะทุพโภชนาการ มีปัญหาด้านการเจริญเติบโต ตลอดจนปัญหาด้านสุขภาพจิต การปรับตัว ทำให้เรียนไม่สำเร็จตามเกณฑ์ หรือไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น 6.ด้านการคัดกรองและเยี่ยมบ้านของนักเรียนไร้สัญชาติมีความลำบาก เพราะที่อยู่อาศัยของนักเรียนอยู่ห่างไกล และย้ายบ่อยๆไม่เป็นหลักแหล่ง 7.ครูผู้รับผิดชอบและครูประจำชั้นที่ดูแลนักเรียนไร้สัญชาติต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาหลายแขนงเพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม 8.การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนยังไม่เป็นปัจจุบัน และข้อมูลบางส่วนไม่สมบูรณ์เพียงพอในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการช่วยเหลือ 9.ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ขาดแหล่งทุนที่จะช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทางและอื่นๆ	เพื่อลดการตกออก กิจกรรมด้านภาษา และกิจกรรมที่สร้างอาชีพ เพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองให้เป็นกลุ่มเฉพาะ 4.ครูประจำชั้นหรือผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อลดปัญหาการปรับตัวของนักเรียนไร้สัญชาติ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สร้างความตระหนักรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ ทั้งกับกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มพิเศษในโรงเรียน 5.การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียน ควรมีข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนไร้สัญชาติ ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านครอบครัว ด้วยข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐาน สามารถนำไปใช้เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือที่เหมาะสม รวมทั้งการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านงบประมาณ ทุนการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล และอื่นๆ ที่จะช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติได้

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1	ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
	10.โรงเรียนทำหน้าที่ได้เพียงพุงรักษานักเรียนไร้สัญชาติไว้แต่ไม่มีความสามารถที่จะช่วยเหลืออย่างยั่งยืนเพราะขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ 11.ด้านการส่งต่อและช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติ โดยเฉพาะการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายนอก และโรงเรียนยังไม่เป็นระบบบางที่ผู้รับผิดชอบงานมีการโอนย้ายทำให้ขาดความต่อเนื่อง 12.การส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐยังมีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติให้มีความเท่าเทียมกับนักเรียนปกติได้ 13.ปัญหาการโยกย้ายของครู ผู้บริหารในพื้นที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขาดความต่อเนื่อง 14.การจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนมีการจัดให้ทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติ ในกิจกรรมที่ควรเพิ่มเติมคือ	6.โรงเรียนควรพัฒนาและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหานักเรียนไร้สัญชาติและความรู้ด้านจิตวิทยา โดยมีกิจกรรมเพิ่มความรู้และทักษะการปฏิบัติงานให้ครูและบุคลากรที่ดูแลและเกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติหรือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีประสบการณ์มาให้ความรู้ และข้อมูลในการแนะแนว การนิเทศ และการติดตามงานอย่างเป็นระบบ 7.การส่งต่อเป็นการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้มีความต่อเนื่อง ควรมีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน แต่ปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ดูแลและผู้รับผิดชอบในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการโยกย้ายทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง แนวทางในการดำเนินงาน อาจจะต้องใช้การจ้างคนในพื้นที่เพื่อดูแลและรับผิดชอบงานให้มีความต่อเนื่อง 8.โรงเรียนควรมีการทำMOUร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในด้านความเสมอภาคและความเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เพื่อให้นักเรียนไร้

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการศึกษาวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1	ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2	แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
	กิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ เพื่อลดภาระผู้ปกครองด้านอาหาร ค่าพาหนะ เสื้อผ้า และเพื่อลดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก	สัญชาติสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการศึกษาที่เพียงพอ ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาล ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนไร้สัญชาติได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมในทุกๆด้านเช่นเดียวกับนักเรียนปกติในระบบการศึกษาที่กำหนด เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ การขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ

2. สรุปผลแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี

จากผลการศึกษาในระยะเวลาที่ 1 และระยะที่ 2 และแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 พบปัญหา คือ

1. ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
2. ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง
3. ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก
5. เข้าเรียนตอนอายุมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
6. ต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ

ข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 2

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังเป็นระบบที่ใช้ได้กับทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ แต่อาจจะมีบางขั้นตอนของการดำเนินงานที่ผู้ปฏิบัติจะต้องปรับวิธีในการดำเนินงานเพื่อให้เหมาะสมสำหรับสภาพปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ
2. การเข้าศึกษาในระบบของนักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่จะเข้าเรียนในอายุที่เกินเกณฑ์ที่กำหนด จึงส่งผลต่อการปรับตัวและการเรียนรู้ของนักเรียนไร้สัญชาติ
3. ปัญหาด้านการสื่อสารของนักเรียนไร้สัญชาติรวมทั้งผู้ปกครอง ส่งผลต่อการเรียนรู้ทำให้เรียนรู้ช้า สื่อสารไม่ได้ และการสร้างสัมพันธภาพกับครูและเพื่อนๆ ในชั้นเรียน บางทีถูกเพื่อนล้อเลียน
4. ด้านการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวและผู้ปกครองบ่อยๆ ส่งผลให้นักเรียนไร้สัญชาติต้องหยุดเรียน เรียนไม่ทัน หรือไปทำงานช่วยผู้ปกครองทำให้เกิดการออกกลางคัน
5. นักเรียนไร้สัญชาติส่วนใหญ่มีภาวะทุพโภชนาการ มีปัญหาด้านการเจริญเติบโต ตลอดจนปัญหาด้านสุขภาพจิต การปรับตัว ทำให้เรียนไม่สำเร็จตามเกณฑ์หรือไม่ได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น
6. ด้านการคัดกรองและเยี่ยมบ้านของนักเรียนไร้สัญชาติมีความลำบาก เพราะที่อยู่อาศัยของนักเรียนอยู่ห่างไกล และย้ายบ่อยๆ ไม่เป็นหลักแหล่ง
7. ครูผู้รับผิดชอบและครูประจำชั้นที่ดูแลนักเรียนไร้สัญชาติต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านจิตวิทยาหลายแขนงเพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนที่มีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม
8. การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนยังไม่เป็นปัจจุบัน และข้อมูลบางส่วนไม่สมบูรณ์เพียงพอในการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการช่วยเหลือ
9. ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ขาดแหล่งทุนที่จะช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทางและอื่นๆ
10. โรงเรียนทำหน้าที่ได้เพียงพุงรักษานักเรียนไร้สัญชาติไว้แต่ไม่มีความสามารถที่จะช่วยเหลืออย่างยั่งยืนเพราะขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ

11. ด้านการส่งต่อและช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติโดยเฉพาะการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายนอก และโรงเรียนยังไม่เป็นระบบบางที่ผู้รับผิดชอบงานมีการโอนย้ายทำให้ขาดความต่อเนื่อง
12. การส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาของรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐยังมีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติให้มีความเท่าเทียมกับนักเรียนปกติได้
13. ปัญหาการโยกย้ายของครู ผู้บริหารในพื้นที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขาดความต่อเนื่อง
14. การจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนมีการจัดให้ทั้งนักเรียนปกติ และนักเรียนไร้สัญชาติ ในกิจกรรมที่ควรเพิ่มเติมคือกิจกรรมที่สามารถสร้างรายได้ เพื่อลดภาระผู้ปกครอง ด้านอาหาร ค่าพาหนะ เสื้อผ้า และเพื่อลดปัญหาการใช้แรงงานเด็ก

แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ

1. โรงเรียนควรมีกิจกรรมการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา สิทธิประโยชน์ของนักเรียนให้ครูในโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนไร้สัญชาติได้ทราบ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโอกาสในการศึกษาต่อระดับสูง
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกันในการแก้ปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ ทั้งครู ผู้รับผิดชอบ ครูประจำชั้น และผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหาในกรณีที่นักเรียนไร้สัญชาติเข้าเรียนในอายุที่เกินเกณฑ์ที่กำหนด ปัญหาเรียนรู้อ่อน หรือต้องออกกลางคัน เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในการปรับตัว และการเรียนรู้ให้ดีขึ้น และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการสนับสนุนให้ส่งเสริมบุตรหลานที่อยู่ในกลุ่มไร้สัญชาติได้เข้าเรียนตามวัยที่เหมาะสม
3. ด้านการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวและผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนไร้สัญชาติต้องหยุดเรียน เรียนไม่ทัน หรือต้องไปทำงานช่วยผู้ปกครอง ทำให้เรียนไม่จบตามเกณฑ์หรือต้องออกกลางคัน โรงเรียนควรต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อลดการตกออก กิจกรรมด้านภาษา และกิจกรรมที่สร้างอาชีพเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองให้เป็นกลุ่มเฉพาะ
4. ครูประจำชั้นหรือผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อลดปัญหาการปรับตัวของนักเรียนไร้สัญชาติ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สร้างความตระหนักรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ ทั้งกับกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มพิเศษในโรงเรียน
5. การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียน ควรมีข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนไร้สัญชาติ ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านครอบครัว ด้วยข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสามารถนำไปใช้เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือที่เหมาะสม รวมทั้งการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านงบประมาณ ทุนการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล และอื่นๆ ที่จะช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติได้

6. โรงเรียนควรพัฒนาและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ และความรู้ด้านจิตวิทยา โดยมีกิจกรรมเพิ่มความรู้และทักษะการปฏิบัติงานให้ครูและบุคลากรที่ดูแล และเกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติหรือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ มีประสบการณ์มาให้ความรู้ และข้อมูลในการแนะแนว การนิเทศ และการติดตามงานอย่างเป็นระบบ

7. การส่งต่อเป็นการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้มีความต่อเนื่องควรมีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน แต่ปัญหาที่พบคือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ดูแลและผู้รับผิดชอบในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการโยกย้ายทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง แนวทางในการดำเนินงานอาจจะต้องใช้การจ้างคนในพื้นที่เพื่อดูแลและรับผิดชอบงานให้มีความต่อเนื่อง

8. โรงเรียนควรมีการทำ MOU ร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในด้านความเสมอภาคและความเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เพื่อให้นักเรียนไร้สัญชาติสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการศึกษาที่เพียงพอ ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาล ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนไร้สัญชาติได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมในทุกๆ ด้านเช่นเดียวกับนักเรียนปกติในระบบการศึกษาที่กำหนด เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ การขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ

อภิปรายผล

1. สภาพปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี พบว่า ด้านการศึกษาและรายช้อย่อย โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายช้อย่อยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง และขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามลำดับ และด้านตัวนักเรียนและครอบครัวและรายช้อย่อย โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายช้อย่อยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก เข้าเรียนตอนอายุมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และ ต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ ตามลำดับ อาจเนื่องมาจากกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติไทย โดยส่วนใหญ่เป็นเด็กลูกแรงงานต่างด้าว เด็กชนเผ่า และเด็กกลุ่มอื่นที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนฯ ซึ่งเป็นกลุ่มของเด็กด้อยโอกาส ปัจจุบันประเทศไทยมีกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาสถานะและสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทย มีทั้งส่วนที่อาศัยอยู่ดั้งเดิมแต่ตกสำรวจจากทางราชการ และกลุ่มที่อพยพมาจากประเทศเพื่อนบ้าน สภาพการดำรงชีวิตของบุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ไม่เอื้อต่อความมั่นคงในชีวิต และการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติที่อยู่ตามชายขอบ สาธารณูปโภคยังไม่เข้าไปถึงชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ ผู้ปกครองมีอาชีพเก็บของป่าขาย นักเรียนจึงขาดอาหารที่ถูกสุขลักษณะทำให้มีภาวะทุพโภชนาการสูง กลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติยังขาดโอกาสด้านการศึกษาและมีโอกาสหลุดออกจากระบบการศึกษาได้ง่าย ทั้งนี้ในส่วน of สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้กับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติกลุ่มนี้จะต้องมี

ความเข้าใจ และต้องดูแลให้ความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างโอกาสแห่งความเท่าเทียมทางการศึกษาให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลจากการวิจัยปัญหากลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติที่พบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัสสุวรรณ เปาะหะ (2560) ได้ศึกษาปัญหาการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของคนไร้รัฐไร้สัญชาติ: กรณีศึกษา บ้านห้วยหยวกป่าโซ ตำบลแม่สองใน อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาในการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ บ้านห้วยหยวกป่าโซ มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยที่เกิดจากตัวบุคคลของกลุ่มคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ต่อเรื่องทัศนคติ การเข้าไม่ถึงแหล่งทุนทางการศึกษา และข้อจำกัดในเรื่องการเดินทาง ปัจจัยที่เกิด จากข้อจำกัดของสถานศึกษาในบ้านห้วยหยวกป่าโซ การมีทรัพยากรทางการศึกษา อาทิ ครู อาคาร เรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในโรงเรียน ที่มีไม่เพียงพอ และปัจจัยที่เกิดจาก สภาพแวดล้อมในชุมชน และบริบทชุมชน การที่เป็นหมู่บ้านตามแนวชายแดน และการไม่ได้ใช้ ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ ส่งผลให้เกิดปัญหาในกระบวนการเรียนรู้

2. การศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า

1. โรงเรียนควรมีกิจกรรมการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการศึกษา สิทธิประโยชน์ของนักเรียนให้ครูในโรงเรียน และผู้ปกครองนักเรียนไร้สัญชาติได้ทราบ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโอกาสในการศึกษาต่อระดับสูงสอดคล้องกับงานวิจัยของ

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความร่วมมือกันในการแก้ปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติ ทั้งครูผู้รับผิดชอบ ครูประจำชั้น และผู้ปกครองเพื่อแก้ปัญหาในกรณีที่นักเรียนไร้สัญชาติเข้าเรียนในอายุที่เกินเกณฑ์ที่กำหนด ปัญหาเรียนรู้ช้า หรือต้องออกกลางคัน เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในการปรับตัวและการเรียนรู้ให้ดีขึ้น และสร้างความเข้าใจกับผู้ปกครองในการสนับสนุนให้ส่งเสริมบุตรหลานที่อยู่ในกลุ่มไร้สัญชาติได้เข้าเรียนตามวัยที่เหมาะสม

3. ด้านการอพยพย้ายถิ่นฐานตามครอบครัวและผู้ปกครอง ส่งผลให้นักเรียนไร้สัญชาติต้องหยุดเรียน เรียนไม่ทัน หรือต้องไปทำงานช่วยผู้ปกครอง ทำให้เรียนไม่จบตามเกณฑ์หรือต้องออกกลางคัน โรงเรียนควรต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อลดการตกรอก กิจกรรมด้านภาษา และกิจกรรมที่สร้างอาชีพเพื่อช่วยลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองให้เป็นกลุ่มเฉพาะ

4. ครูประจำชั้นหรือผู้เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้นักเรียนปกติและนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนมีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อลดปัญหาการปรับตัวของนักเรียนไร้สัญชาติ ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สร้างความตระหนักรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีคุณภาพ ทั้งกับกลุ่มเสียงหรือกลุ่มพิเศษในโรงเรียน

5. การจัดเก็บข้อมูลนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียน ควรมีข้อมูลรายบุคคลของนักเรียน

ไร้

สัญชาติ ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านครอบครัว ด้วยข้อมูลเหล่านี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐาน สามารถนำไปใช้เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือที่เหมาะสม รวมทั้งการขอรับการสนับสนุนจาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านงบประมาณ ทุนการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล และอื่นๆ ที่จะช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติได้

6. โรงเรียนควรพัฒนาและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหานักเรียนไร้สัญชาติและความรู้ด้านจิตวิทยา โดยมีกิจกรรมเพิ่มความรู้และทักษะการปฏิบัติงานให้ครูและบุคลากรที่ดูแลและเกี่ยวข้องกับนักเรียนไร้สัญชาติหรือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ โดยการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้มีประสบการณ์มาให้ความรู้ และข้อมูลในการแนะแนว การนิเทศ และการติดตามงานอย่างเป็นระบบ

7. การส่งต่อเป็นการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้มีความต่อเนื่องควรมีรูปแบบการทำงานที่ชัดเจน แต่ปัญหาที่พบคือผู้บริหาร โรงเรียน ครูที่ดูแลและผู้รับผิดชอบในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการโยกย้ายทำให้การทำงานไม่ต่อเนื่อง แนวทางในการดำเนินงานอาจจะต้องใช้การจ้างคนในพื้นที่เพื่อดูแลและรับผิดชอบงานให้มีความต่อเนื่อง

8. โรงเรียนควรมีการทำ MOU ร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติในด้านความเสมอภาคและความเท่าเทียมในสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน เพื่อให้นักเรียนไร้สัญชาติสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการศึกษาที่เพียงพอ ได้รับสิทธิในการรักษาพยาบาล ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนไร้สัญชาติได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมในทุกๆด้านเช่นเดียวกับนักเรียนปกติในระบบการศึกษาที่กำหนด เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นได้แก่ การขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหาร รวมทั้งค่าพาหนะเดินทาง ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน และต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ

ทั้งนี้ แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในส่วนของสถานศึกษา มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา ใน 2 ส่วนที่สำคัญคือ

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องประสานงานกับหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องกับการดูแลกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ อาทิ สำนักงานเขตพื้นที่หรือหน่วยงานระดับสูงขึ้นไป เพื่อการขับเคลื่อนนโยบายและประสานงานกับสถานศึกษาที่เป็นระบบ สร้างการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน โดยการจัดทำ MOU ระหว่างหน่วยงานและสถานศึกษา เพื่อการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนไร้สัญชาติเป็นรูปธรรมและได้รับความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา อาทิ การจัดเวทีสนทนาร่วมกันเพื่อนำเสนอปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาแก่นักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติร่วมกันให้ความต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ด้านการบริหารงานบุคลากรของสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือ ครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ เข้าใจในจิตวิทยาการและการแนะแนว เพื่อให้ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือ ครูประจำชั้นและครูที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาสามารถ

ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการให้เข้าร่วมการอบรม หรือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์มาให้ความรู้ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างระบบในการแก้ปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติแบบมีส่วนร่วมทั้งครู ผู้รับผิดชอบ ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันทุกภาคส่วน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเสริมตอบสนองต่อความต้องการหรือปัญหาของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อช่วยให้นักเรียนไร้สัญชาติสามารถเรียนจบได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และสามารถประกอบอาชีพในอนาคตได้
3. ครูผู้ดูแลระบบฯ และครูประจำชั้น ควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะใหม่ๆ ที่จะช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ และควรมีการติดตามนักเรียนไร้สัญชาติอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางระบบเพื่อการพัฒนาให้นักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป
4. ครูผู้ดูแลระบบฯ ครูประจำชั้นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวางแผนการช่วยเหลือ นักเรียนไร้สัญชาติอย่างเป็นระบบร่วมกัน ทั้งการรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การจัดกลุ่มนักเรียน การส่งต่อนักเรียน อีกทั้งการสร้างความรู้และความเข้าใจให้กับผู้ปกครองเกี่ยวกับสิทธิทางการศึกษา ความสำคัญของการศึกษา บทบาทของผู้ปกครองในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่เกิดขึ้นร่วมกันด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติของโรงเรียนที่มีนักเรียนไร้สัญชาติศึกษาอยู่ในเขตพื้นที่อื่น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ในเขตพื้นที่อื่น เพื่อจะได้หาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือด้านการศึกษาที่มีประสิทธิภาพให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ
3. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี โดยศึกษาตามการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

บรรณานุกรม

- กรณีการ์ นีละนันท์. (2555). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กรดา มลิล และ เพ็ญภา สุขเสริม. (2564). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วารสารมหาจุฬานาค รทรรศน์, 8(2), 29-42.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. <https://www.moe.go.th/พรบ-การศึกษาแห่งชาติ-พ-ศ-2542/>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). การยุบโรงเรียนขนาดเล็ก. <https://www.moe.go.th/%e0%b8%a2%e0%b8%b8%e0%b8%9a-%e0%b9%84%e0%b8%a1%e0%b9%88%e0%b8%a2%e0%b8%b8%e0%b8%9a%e0%b9%82%e0%b8%a3%e0%b8%87%e0%b9%80%e0%b8%a3%e0%b8%b5%e0%b8%a2%e0%b8%99%e0%b8%82%e0%b8%99%e0%b8%b2%e0%b8%94%e0%b9%80/>.
- กฤติทรัพย์ เชื้อพันธ์. (2564). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนอยุธยาสนธิ์ สพม. 3. http://etheses.aru.ac.th/PDF/1256412039_11.PDF.
- กฤษณ์นิชา พุทธิระ. (2564). การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- กัลยา พรหมรัตน์. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- เกียรติศักดิ์ ข่างเรือน. (2559). การศึกษาบทบาทการบริหารระบบการดูแลผู้เรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาในจังหวัดสระแก้ว ปราจีนบุรี และ ฉะเชิงเทรา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ขวัญเนตร มุลทองจาด. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คมกฤษ ทองนพคุณ. (2557). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กลุ่มเมืองมัธยมศึกษา การศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คมชัดลึก. (2557). เด็กต่างด้าวเข้าไม่ถึงการศึกษา พ่อแม่ไม่ส่งลูกเข้าเรียน หวั่นถูกส่งตัวกลับ. <https://tdri.or.th/2014/07/komchadluek-2014-07-25/>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก 4 ภาค. (2555). แผนพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กด้วยการปฏิรูปการจัดการศึกษาแนวใหม่. เอกสารโรเนียว.
- จงจิตร สิงห์ทอง. (2558). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จรินทร์ มณีนุ่ม. (2555). การปรับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก กรณีศึกษา: โรงเรียนวัดท่าใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จรรยา เนียมสวัสดิ์. (2557). คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตวันออกเฉียงเหนือ 13. ม.ป.พ.
- จันทร์จิรา จุมพลหล้า และคณะ. (2557). โครงการกรณีศึกษา: รูปแบบความสำเร็จการจัดการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ม.ป.พ.
- จุฑามณี เกษสุวรรณ. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุติกรณ์ นิสสัย. (2558). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เฉลิมพงษ์ สุขสมพนาธิ. (2561). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านช่างหม้อ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ณัฐนิช ศรีลาคำ. (2558). การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ณัฐนียา ห่องกระจก. (2562). แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ทงศักดิ์ บุญมี. (2555). ปัญหาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทรูปลูกปัญญา. (2562, 4 มีนาคม). โรงเรียนขนาดเล็ก ภาวะหรือโอกาส และรูปแบบการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เทิดศักดิ์ ยะยอง. (2562). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิง. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- ธนกฤต อึ้งน้อย. (2562). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวังจันทน์ เพชรบูรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 (รายงานการวิจัย). สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- ธนิศา ศุภรสุคนธ์. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมพระเกียรติ (พิบูลบำรุง). (ปริญญานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัญลักษณ์ เอี่ยมเจริญ และ พัทธรา เดชโฮม. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดจันทร์ประดิษฐาราม สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 15(2), 129-137.
- ธัญพร บัวทอง. (2562, 4 กรกฎาคม). รายงานข้ามชาติ : ความไม่รู้และความเข้าใจผิดที่ปิดกั้นสิทธิทางการศึกษาของลูกแรงงานข้ามชาติ.
<https://www.bbc.com/thai/thailand-48856200>
- นฤพล กองทรัพย์. (2556). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3. (สารนิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นฤมล อรุโณทัย. (2561, 10 กันยายน). ปัญหาคนไร้สัญชาติ ขั้วซ้อนแต่ไม่ไร้ความหวัง.
- นิติพล คงสมบูรณ์. (2559). ปัญหาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิยม ยากรณ์. (2562). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐาน และสวัสดิการแห่งรัฐของคนไร้สัญชาติ. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 7(2), 89-106.
- นุรมาน พิกษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปรมาภรณ์ สนิธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประนอม แก้วสวัสดิ์. (2556). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปิยะธิดา ปินตาวะนา. (ม.ป.ป). ปัญหาการได้รับสิทธิพื้นฐานและการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติและเด็กต่างด้าว. สำนักงานบัณฑิตศึกษา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญชูศรี พันธ์วัฒน์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนพร้าวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- ผล พรหมทอง. (2555). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สวนกุหลาบวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- พิชามญช์ ม่วงแก้ว. (2560). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พิมพ์ผ่องแผ้ว. (2557). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบบการศึกษาลพบุรี เขต 2. (นิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญพิศ สิงห์คำ. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- แพรวพลอย พัฒนแสง. (2565). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบบการศึกษานครราชสีมา เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ภัทรารุณ มีทรัพย์มัน. (2556). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบบการศึกษากาญจนบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มานพ วรรณภิละ. (2555). รายงานยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ต้นแบบ สพฐ.ปี 2551 ของโรงเรียนบ้านแม่ค้อหลวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1.
- แมนพงศ์ กิจจานนท์. (2556). การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์และราชประชานุเคราะห์กลุ่ม 2 สังกัดสำนักบริหารการศึกษาศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยูนิเซฟ. (2565). ยุติภาวะไร้สัญชาติ เพื่ออนาคตของเด็กทุกคน.
<https://www.unicef.org/thailand/th/livesuntold>.
- รวีวรรณ แพทย์สมาน. (2558). การศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี ในประเทศไทย. วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย, 9(3), 235-271.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รักษนก มาไพศาลกิจ. (2563). การเข้าถึงบริการด้านการศึกษานักเรียนไร้สัญชาติ โรงเรียนสห
ศาสตร์ศึกษา จังหวัดเชียงราย. *วารสาร MFU Connexion: Journal of Humanities
and Social Sciences*, 9(2), 87-94.
- รัฐติกาฬ ขวัญธนาภา. (2562). การพัฒนาคู่มือบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน
เวียงเจดีย์วิทยา อำเภอสี จังหวัดลำพูน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่.
- รุ่งนภา สุขสำแดง. (2563). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- โรงเรียนเมืองเลย. (2564). งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
<https://konsa.loei1.go.th/%E0%B8%84%E0%B8%A1%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%99/%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%99%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%9A%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%94%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%8A%E0%B8%A7%E0%B8%A2%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%99>.
- โรงเรียนหนองหานวิทยา. (2563). คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มบริหารทั่วไป ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. [https://nonghan.thai.ac/client-
upload/nonghan/download/-ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน-โรงเรียน.pdf](https://nonghan.thai.ac/client-upload/nonghan/download/-ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน-โรงเรียน.pdf).
- ลัดดาวัลย์ เพชรจันทร์. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู
โรงเรียนบ้านปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วนิดา ภาชนะโน. (2556). ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนบ้านทัพหลวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้ว เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรมน วีตะเสวีระ. (2557). กลยุทธ์การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของ
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- วสันต์ ปวนปิ่นวงศ์. (2561). สิทธิการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งน้อย
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 9(2), 123-156.
- วิทยา ชุมหล่อ. (2557). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราช
ภัฏนครศรีธรรมราช.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วุฒิไกร วุฒิกัมพล. (2557). การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ศุภากร เมฆขยาย. (2559). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กไร้สัญชาติ. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). การศึกษาด้านทุนมาตรฐานต่อหน่วยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสามัญศึกษา. ม.ป.พ.
- สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์. (2556). คู่มือการดำเนินงานโครงการ 1 โรงพยาบาล 1 โรงเรียน. พีเอส อินเตอร์พรีนท์ จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. (2562). แผนการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กปีการศึกษา 2562-2565. ม.ป.พ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. (2554, 9-10 มิถุนายน). โครงการศึกษาแนวทางเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรหรือไม่มีสัญชาติไทย [เอกสารการประชุม]. พรไพลินริเวอร์ไซด์รีสอร์ท, จังหวัดกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. <https://www.obec.go.th/wpcontent/uploads/2018/10/OBECPolicy62.pdf>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). รายงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยและบุตรหลานแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี. (2563, 19 สิงหาคม). แผนปฏิบัติการพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดน จังหวัดกาญจนบุรี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร). <https://www.kanpeo.go.th/borderarea63/>
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาญจนบุรี. (2565, 19 พฤษภาคม). ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี ปีการศึกษา 2564.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1-ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6). <https://dmh.go.th/download/ebooks/pt2.pdf>.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*
<https://dmh.go.th/download/ebooks/my2.pdf>.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2559). *แนวทางการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สิทธิพร ประวัตรุ่งเรือง. (ม.ป.ป.). *สิทธิมนุษยชนทางการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติ*. ศาล
- สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2561). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำ คุณหญิงเนื่องบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนิสา มาสุข. (2560). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง*. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร*. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสยาม.
- สุภาพร ชาวสวน และคณะ. (2562). *การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการจัดการศึกษาของเด็กไร้สัญชาติในประเทศไทย*. *วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย*, 13(2), 1-18.
- สุมาลี ทองงาม. (2555). *การจัดการศึกษาและการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัดโคกนอย สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุโรจน์ สายบุญ. (2563). *มลายูไร้สัญชาติ* (รายงานการวิจัย). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สุวิจักขณ์ สายช่วย. (ม.ป.ป.). *คู่มือการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 12 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช*.
<https://www.sea12.go.th/education/images/stories/pdf/June63/sw2.pdf>.
- เสถียร อุสาหะ. (2555). *นักเรียนไร้สัญชาติระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา 2554. ปีการศึกษา 2554*.
<https://www.moe.go.th/%e0%b8%99%e0%b8%b1%e0%b8%81%e0%b9%80%e0%b8%a3%e0%b8%b5%e0%b8%a2%e0%b8%99%e0%b9%84%e0%b8%a3%e0%b9%89%e0%b8%aa%e0%b8%b1%e0%b8%8d%e0%b8%8a%e0%b8%b2%e0%b8%95%e0%b8%b4%e0%b8%a3%e0%b8%b0%e0%b8%94%e0%b8%b1/>.
- เสวก เทียนสันต์. (2560). *สถานการณ์และผลกระทบของบุคคลไร้สัญชาติในประเทศไทยกับการขาดโอกาสได้รับสิทธิทางสังคม*. ม.ป.พ.
- แสงเทียน คำปัญญา. (2558). *สภาพปัญหาและอุปสรรคการบังคับใช้กฎหมายทางการศึกษาแก่บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทยของจังหวัดเชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร. (2559). คู่มือแนวทางการสร้างระบบดูแลช่วย
 ภาวะทางใจของนักเรียนและครู. ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนุสรณ์ สุขกล่ำ. (2556). ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
 โรงเรียนในอำเภอนาดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2.
 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรชุน กิตติโสภาคย์. (2555). ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
 บูรพา.
- อวยชัย ศรีตระกูล. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
 สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อัสชวรณ เปาะหะ (2560). ปัญหาการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาของคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ กรณีศึกษา:
 บ้านห้วยห้วยกป่าโซ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.
 (ประกาศนียบัตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ที่ มส ๐๒๑๐.๐๔/ว ๐๐๓

บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสยาม
๓๘ ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร. มิตภานี พุ่มกล่อม
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย

ด้วย นางสาวชัชฌาณีญา ขวาลปัญญาวงค์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขนาดเล็กเขตจังหวัดกาญจนบุรี” โดยมี ดร.นลินี สุตเสวต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขนาดเล็กเขตจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อพิจารณาความเหมาะสม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นิตา ริกซ์พลเมือง
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

โทร. ๐-๒๔๕๗-๐๐๖๘ ต่อ ๕๓๒๕ โทรสาร ๐-๒๔๖๘-๖๘๕๓

หมายเหตุ : ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อนักศึกษา นางสาวชัชฌาณีญา ขวาลปัญญาวงค์

โทร.๐๙๔๑-๑๐๒๖๗๒๖

ที่ มส ๐๒๑๐.๐๔/ว ๐๐๑

บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสยาม
๓๘ ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร. มนัสนันท์ ทัดศักดิ์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย

ด้วย นางสาวชัชฌาณิญา ขวาลปัญญาวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขนาดเล็กเขตจังหวัดกาญจนบุรี” โดยมี ดร.ณิณี สุดเศวต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขนาดเล็กเขตจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อพิจารณาความเหมาะสม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ชนิดา รัชกุลเมือง
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

โทร. ๐-๒๕๕๗-๐๐๖๘ ต่อ ๕๓๓๙ โทรสาร ๐-๒๕๖๘-๖๘๕๓

หมายเหตุ : ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อนักศึกษา นางสาวชัชฌาณิญา ขวาลปัญญาวงศ์

โทร. ๐๙๔๑-๑๐๒-๖๗๓๖

ที่ มส ๐๒๓๐.๐๔/ ๖.๐๐๓

บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสยาม

๓๘ ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า

เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อนันท์ วีระอนนท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย

ด้วย นางสาวชีชฌาณิญา ขวาลปัญญาวงศ์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขนาดเล็กเขตจังหวัดกาญจนบุรี” โดยมี ดร.ณลินี สุดเขต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขนาดเล็กเขตจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อพิจารณาความเหมาะสม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ชนิดา รัชพลเมือง

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

โทร. ๐-๒๔๕๗-๐๐๖๘ ต่อ ๕๓๒๙ โทรสาร ๐-๒๔๖๘-๖๘๕๒

หมายเหตุ : ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อนักศึกษา นางสาวชีชฌาณิญา ขวาลปัญญาวงศ์

โทร.๐๘-๑๐๒๖๗๒๖

ที่ มส ๐๒๑๐.๐๔/ว ๐๐๓

บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสยาม
๓๘ ถนนเพชรเกษม แขวงบางหว้า
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ๑๐๑๖๐

๑๓ มกราคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.กฤษณะ ตาราเรือง
สำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือวิจัย

ด้วย นางสาวชัชฌาณิญา ขวาลปัญญาวงค์ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาวะผู้นำและนวัตกรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขนาดเล็กเขตจังหวัดกาญจนบุรี” โดยมี ดร.ณัฐ สดเสวต เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์นั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์ ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนขนาดเล็กเขตจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อพิจารณาความเหมาะสม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อเครื่องมือวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ชนิตา รัชภัลเมือง
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยศึกษาศาสตร์

โทร. ๐-๒๕๕๗-๐๐๖๘ ต่อ ๕๓๒๙ โทรสาร ๐-๒๕๖๘-๖๘๕๓

หมายเหตุ : ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมติดต่อนักศึกษา นางสาวชัชฌาณิญา ขวาลปัญญาวงค์

โทร.๐๙๔๑-๑๐๒๖๗๒๖

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรีให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหานักเรียนไร้สัญชาติใน เขตจังหวัดกาญจนบุรี

ตอนที่ 3 ปัญหาอื่นๆของนักเรียนไร้สัญชาติ

ผู้วิจัยใคร่ขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามครบทุกข้อ ตามสภาพจริงที่ท่านพบปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ โดยข้อมูลที่ท่านตอบจะเก็บเป็นความลับ และจะนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น จึงไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถามหรือสถานศึกษาที่สังกัด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

1. ตำแหน่ง

- ☐ 1. ครูผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- ☐ 2. ครูประจำชั้น

2. ระดับการศึกษา

- ☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท
- ☐ 3. ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

- ☐ 1. ต่ำกว่า 2 ปี ☐ 2. 2-4 ปี
- ☐ 3. 5 ปีขึ้นไป

4. ขนาดของสถานศึกษาในปัจจุบัน

- ☐ 1. ขนาดใหญ่พิเศษ
- ☐ 2. ขนาดใหญ่
- ☐ 3. ขนาดกลาง
- ☐ 4. ขนาดเล็ก

ตอนที่ 2 สภาพปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ ในโรงเรียนของท่านมีปัญหายุ่งในระดับใด

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่สอดคล้องกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5	หมายถึง	สภาพปัญหายู่งในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	สภาพปัญหายู่งในระดับมาก
3	หมายถึง	สภาพปัญหายู่งในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	สภาพปัญหายู่งในระดับน้อย
1	หมายถึง	สภาพปัญหายู่งในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติ	ระดับสภาพปัญหา				
		5	4	3	2	1
1	ขาดโอกาสในการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
2	ขาดโอกาสในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น					
3	เข้าไม่ถึงแหล่งทุนทางการศึกษา					
4	ไม่มีเงินในการซื้อแบบเรียน เสื้อผ้า อาหารกลางวัน รวมทั้งค่าพาหนะเดินทางมาเรียน					
5	มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อตนเอง					
6	ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง					
7	ขาดแรงจูงใจในการศึกษาขณะที่ศึกษาอยู่					
8	สื่อสารภาษาไทยได้น้อยส่งผลต่อการเรียนรู้					
9	เข้าเรียนตอนอายุมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนด					
10	เรียนช้า เรียนไม่ทันกลุ่มเพื่อน					
11	ต้องออกกลางคันด้วยปัญหาต่างๆ					
12	ต้องอพยพย้ายถิ่นตามครอบครัวบ่อยๆ					
13	ที่อยู่อาศัยอยู่ห่างไกลทำให้การเดินทางมาเรียนยากลำบาก					
14	ไม่มีวุฒิการศึกษาที่นำไปเพื่อการศึกษาต่อ					
15	ขาดโอกาสในการได้รับสวัสดิการพื้นฐานของรัฐ การเข้าถึงการรักษาพยาบาล					
16	สุขภาพอนามัยไม่ดี มีโรคภัยไข้เจ็บ					
17	ผู้ปกครองไม่สนับสนุนให้เรียนต้องการให้ลูกช่วยทำงานมากกว่า					

ตอนที่ 3 ปัญหาอื่นๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนไร้สัญชาติ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค
แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ
ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างนี้ ใช้สำหรับรวบรวมความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี

ในการสัมภาษณ์ท่านสามารถตอบคำถามได้อย่างอิสระ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเป็นความลับ โดยไม่ได้เปิดเผยชื่อผู้ให้ข้อมูล และการนำเสนอจะเป็นการนำเสนอภาพรวมไม่มีผลต่อภาพลักษณ์ของท่านและหน่วยงานของท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่าน มา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ตำแหน่ง

.....

2. ระดับการศึกษา

- ☐ 1. ปริญญาตรี ☐ 2. ปริญญาโท ☐ 3. ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

- ☐ 1. ต่ำกว่า 3 ปี ☐ 2. 3-6 ปี ☐ 3. 6 ปีขึ้นไป

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์

เกริ่นนำ

งานวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ สักขัตติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัญหานักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา กาญจนบุรี และ 2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้ สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ ทำการศึกษาเอกสาร ข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี ตาม เอกสารประกอบการสัมภาษณ์ (ข้อมูลผลการวิจัยขั้นตอนที่ 1) ที่เป็นปัญหาของนักเรียนไร้สัญชาติที่ พบในโรงเรียนของจังหวัดกาญจนบุรี

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อ การพัฒนานักเรียน จากสภาพปัญหาโดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนไร้สัญชาติในโรงเรียนข้างต้น ผู้วิจัยจึง อนุญาตสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ สำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตามข้อคำถามต่อไปนี้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไข
ปัญหานักเรียนไร้สัญชาติ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา กาญจนบุรี

ข้อ	แนวทางในการพัฒนาระบบดูแล ช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ	คำตอบ	ข้อเสนอแนะ
1.	ท่านคิดว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ ดำเนินการอยู่ในโรงเรียนปัจจุบัน มีความ เหมาะสมหรือไม่ หรือควรมีการปรับปรุง/ แก้ไขอย่างไร -และ/หรือ สามารถแก้ไข ปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบ จากผลการวิจัยได้อย่างไร		
2.	ท่านคิดว่าขั้นตอนในการดำเนินงาน ของ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน 5 ขั้นตอน คือ 1. การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3.การส่งเสริมนักเรียน 4.การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5.การส่งต่อ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพ การดำเนินงานในปัจจุบันหรือไม่ หรือควร มีการปรับปรุง/แก้ไขอย่างไร และ/หรือ ขั้นตอนใดสามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้ สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้ อย่างไร		
3	ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการ รู้จักนักเรียนรายบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับ ข้อมูลนักเรียน ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับ นักเรียน ได้แก่ 1. ด้านความสามารถ 2. ด้านสุขภาพร่างกาย 3. ด้านครอบครัว		

ข้อ	แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ	คำตอบ	ข้อเสนอแนะ
	เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม ข้อมูล/หรือปรับปรุงอย่างไร		
4	ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน โดยทั่วไปจะมีการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา กลุ่มพิเศษ เป็นข้อมูลที่มีความเพียงพอ และความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไร และ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร		
5	ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียน ที่เกี่ยวข้องกับ		
	5.1 กิจกรรมที่จัดช่วยส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามความแตกต่างของนักเรียน ทั้งในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และกลุ่มพิเศษ กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนไร้สัญชาติ มีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุงอย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหานักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร		

ข้อ	แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ สำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ	คำตอบ	ข้อเสนอแนะ
	5.2 กิจกรรมที่จัดขึ้นควรเป็นความร่วมมือกัน ทั้งครูที่ปรึกษา นักเรียน โรงเรียน และ ผู้ปกครอง ควรมีหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อพัฒนานักเรียนกลุ่มไร้สัญชาติ เพิ่มเติม หรือไม่ /หน่วยงานนั้นคือหน่วยงานอะไร และ/ หรือ สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไร้สัญชาติที่ เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้อย่างไร		
6	ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการป้องกัน และแก้ไขปัญหา คือ การดูแลให้ความเอาใจใส่ อย่างใกล้ชิดนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนไร้ สัญชาติที่เป็นกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา ที่ จำเป็นจะต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่าง ใกล้ชิด มีแนวทางในการดำเนินงาน ได้แก่ 1) การให้คำปรึกษา 2) การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร 3) การใช้กิจกรรมในห้องเรียน หรือ 4) การใช้ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้ หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุง อย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้ อย่างไร		
7	ท่านคิดว่าการดำเนินงานในขั้นตอนการส่งต่อ คือ การส่งต่อนักเรียนไร้สัญชาติที่มีปัญหาไปยัง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของ นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและ รวดเร็ว นั้นแนวทางการปฏิบัติมี 2 แบบ คือ 1) การส่งต่อภายใน โดยผู้ให้การช่วยเหลือ นักเรียน คือ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำ วิชา หรือฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น 2) การส่งต่อภายนอกโดยผู้ให้การช่วยเหลือ นักเรียนคือ ผู้เชี่ยวชาญภายนอกที่มีความ		

ข้อ	แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ สำหรับนักเรียนไร้สัญชาติ	คำตอบ	ข้อเสนอแนะ
	เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนได้ หรือไม่ หรือควรมีการเพิ่มเติม/หรือปรับปรุง อย่างไรและ/หรือ สามารถแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้ อย่างไร		
8	ท่านคิดว่าในภาพรวมแนวทางการพัฒนาระบบ ดูแลการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือสำหรับ นักเรียนไร้สัญชาติ เพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนไร้สัญชาติที่เป็นข้อค้นพบจากผลการวิจัยได้ อย่างไร หน่วยงาน หรือ ใครบ้างที่มีบทบาท และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานนี้ให้ บรรลุและมีประสิทธิภาพอย่างเป็นระบบต่อไป		

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ทรงคุณวุฒิ

(.....)

ตำแหน่ง.....

...../...../.....

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย

ประวัตินักวิจัย

ชื่อผู้วิจัย	นางสาวชัชฌาณีนญา ขวาลปัญญาวงศ์
วันเดือนปีเกิด	31 ตุลาคม 2533
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	650/424 บางหว้า ภาษีเจริญ กทม. 10160
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสุวรรณารามวิทยาคม
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู
ประวัติการศึกษา	- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (ม.6) โรงเรียนศึกษานารี กรุงเทพฯ - ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาอังกฤษธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพฯ

